

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 2 december 2013*§ 2 Interpellation om målen för bostadsbyggande i Stockholm (nr 2013:6)*

Anförande nr 1

Borgarrådet K e v i u s (M): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

Borgarrådet R u d i n (S): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Detta är en interpellationsdebatt som handlar om den mycket angelägna frågan om bostadsbyggande och som egentligen bara vill fästa uppmärksamheten på att vi har mycket lång väg att gå innan vi når den bostadsproduktion som Stockholm och stockholmarna behöver för att kunna hitta en bostad i rimlig tid.

Det handlar kort och gott om vilken politik som förs och om den möjliggör bostadsbyggande eller inte i tillräcklig omfattning. Vi har sett under denna mandatperiod sedan de borgerliga partierna tog över hur man år efter år har misslyckats med att nå de uppsatta målen. Vi har ursprungligen ett mål om 15 000 bostäder för hela mandatperioden, vilket i grunden är en sänkning från den tidigare 20 000-nivån som gällde mellan 2002 och 2006. Mellan 2006 och 2010 klarade man inte av att uppnå målsättningen om 15 000 bostäder, men vi kan låta udda vara jämnt och säga att det blev ungefär 15 000 bostäder. Det var ändå 5 000 värre än det som gällde under 20K-projektet.

Resan började inte så bra, kan man säga. Redan 2011 påbörjades inte tillräckligt många bostäder. 2012 sjönk bostadsproduktionen ytterligare. Nu har 2013 börjat lite bättre, men fortfarande ligger vi långt ifrån den uppsatta målsättningen. Totalt sett rör det sig om att vi i runda slängar har runt 10 000 bostäder påbörjade. Det är långt kvar till 15 000 bostäder, som var den totala målsättningen.

Ställda inför problemet att bostadsbyggandet inte ökade svarade de borgerliga partierna med att höja målsättningen ytterligare. Det blev en hel del rubriker på det, och vi har nu en årlig målsättning på 4 500 bostäder per år. Vi är fortfarande långt ifrån de här målsättningarna. Inte något år har vi varit ens i närheten av dem. I dag fick vi den glädjande nyheten att det visar sig att bostadsbyggandet har gått upp i år när det gäller påbörjade byggen. 3 797 lägenheter har påbörjats i år, men vi är fortfarande inte uppe i målet 4 500.

Vad beror detta på? Det beror på flera olika saker. Dels är det naturligtvis en byggmarknad som är orolig för att räkna på risker. När man räknar på riskerna har man markpolitiken i botten, som har renderat en hel del kostnader. Man räknar med att ungefär en fjärdedel av bostadspriset motsvaras av markpriset. Stockholm sätter, som näst intill monopolinnehavare av fri mark, sitt pris som man vill. Som den borgerliga bostadspolitiken hittills har fungerat har man sagt att högsta pris gäller. Det har lett till att byggherrarna har tävlat sinsemellan om att sätta det högsta priset,

vilket gör att när kalkylen sedan ska räknas ihop blir det svårare att få ihop tillräckligt med kapital för att göra dessa byggstarter.

Det handlar naturligtvis om hur vi fungerar i vår egen kommun. Man kan konstatera att både exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret i flera mätningar har blivit sågade, rent ut sagt, av näringslivet när det gäller hur man uppfyller service och handläggningstider. Det är också en av frågorna jag ställde i min interpellation. Den första gäller alltså hur vi ska göra för att vi ska nå målen som är uppsatta om 4 500 per år. Den andra gäller när borgarrådet räknar med att vi kommer att nå en högre nöjdhet när det gäller hanteringen på stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret i näringslivet.

Vi hade tidigare stora problem när det gäller bygglovshanteringen. Den har rättats till, äntligen får man väl säga, efter flera år. Men det finns en ganska besvärlig kritik som framförs från stora delar av byggsektorn som handlar om långa handläggningstider för bland annat detaljplaner och handläggning av fastighetsbildning.

Summa summarum: Vi har en angelägenhet i att bygga mycket bostäder. Där är vi helt överens. Vi hjälper till så gott vi kan. Men målen uppfylls inte år efter år. Min fråga till borgarrådet är därför: Vad vidtar borgarrådet för åtgärder för att nå målet om 4 500 per år?

Anförande nr 3

Borgarrådet K e v i u s (M): Oppositionsborgarrådet Tomas Rudin får betalt för att vara i opposition. Det är klart att det är hans jobb att vara emot, att vara arg och att vara skeptisk till i stort sett allt vad jag säger. Men när man presenterar siffror är det svårt att vara skeptisk. Och när det produceras bostäder är det någonting som man kan titta på på plats.

Jag kan lugna oppositionsborgarrådet Tomas Rudin. Under perioden januari till oktober har vi påbörjat 3 797 bostäder, precis som du nämner. Och det är bara nyproduktion. Om man lägger till ombyggnadsprojekt blir det 5 225. Jag är ganska trygg med att vi kommer att uppfylla årsmålet om påbörjade lägenheter.

Vi är överens om att vi ska bygga många nya lägenheter. Vi är också överens om att vi ska ha hög takt. Därför har stadsbyggnadskontoret anställt ungefär 30 stycken nya medarbetare jämfört med förra året just för att hålla en högre takt i planeringen. Det handlar om det vi gör i stadsbyggnadsnämnden, det vill säga att fatta beslut om många detaljplaner som medger byggrätter. Sedan gäller det att spaden sätts i jorden, såklart.

Vad gäller bygglovsfrågorna kan jag konstatera att vi mellan januari och oktober har fattat 5 276 bygglovsbeslut, där 99,6 procent har klarat den tioveckorsregel som den nya plan- och bygglagen säger att vi ska klara. Det har skett en fantastisk förbättring vad gäller att hantera byggloven.

Vad gäller servicen till näringsidkare är jag övertygad om att vi går åt rätt håll. Där har bygglovsavdelningen infört många olika åtgärder som jag redogör för – varenda en – i mitt interpellationssvar. Jag noterar att oppositionsborgarrådet inte ens lyssnar på mitt svar just nu, men jag har en bra text och bra siffror. Eftersom du har begärt ordet igen kommer jag att svara dig med ännu fler siffror.

Anförande nr 4

Borgarrådet R u d i n (S): Fru ordförande! Jag vill inte ha siffror. Jag vill ha bostäder. Jag vill inte ha nya målsättningar, utan jag vill ha färdigställda lägenheter. Om vi räknar ihop de bostäder som har påbörjats sedan borgarrådet tillträdde har i dag 10 706 lägenheter påbörjats fram till nu under denna mandatperiod. Målet ni gick till val på var 15 000 lägenheter. Det innebär att du ska klara av att producera 4 000 lägenheter bara under det första halvåret, om vi ska vara sjysta och säga att du får tid på dig fram till valet. Hittills har du inte ens lyckats nå målet om 4 500. Jag hoppas liksom du att du kommer att nå målet 4 500 i år, men du har inte gjort det under de tidigare åren.

Det är det som är problemet; om man inte når sina målsättningar måste man ta del av de kunskaper som finns om vad det är som gör att bostadsmarknaden inte kommer i gång. I stället höjer ni målet och säger: Nu bygger vi ännu mer! Sedan talar ni om målsättningar fram till 2030, och så låter det ännu bättre. 100 000 lägenheter fram till 2030, säger ni, och betonar det på alla kommunikativa vägar ni kan. Men man kan inte bo i en målsättning. Man måste bo i en lägenhet om man har behov av det. Alla ungdomar i dag i Stockholm vet hur oerhört svårt det är att efterfråga en bostad på en bostadsmarknad där antalet lägenheter inte räcker till.

Min fråga var inte vilka siffror du sitter på, utan den var helt enkelt hur du ska göra för att nå målet om 15 000 lägenheter, som var det första målet. Om vi går på ert höjda mål, som är ännu högre, gäller frågan i ännu högre grad. Hur ska ni nå målsättningen som ni satte i utfästelse för denna mandatperiod?

Jag kan inte undvika att återigen ta upp det faktum att det ser ännu värre ut när det gäller studentlägenheter. Ni lovade att ni skulle bygga bort studentbostadsbristen i samband med valet, och ni har hittills bara färdigställt 168 lägenheter. Då brukar Regina säga: Nej, det är 710 lägenheter! Men då räknar du in de tillfälliga bostäder som Micasa har ställt upp och som man kan säga att man möjligtvis kan bo i under en kortare tid. Men när det gäller bostadsbyggnationen har du fullständigt misslyckats. Jag vill inte hålla dig personligen ansvarig för det, utan det är hela den borgerliga Alliansen som har misslyckats med sin bostadspolitik.

Vad leder detta till? Jo, det leder till skenande bostadspriser, och det leder till skenande hyror. Det leder dessutom till att vi får en andrahandsmarknad och en ruttan svart marknad som framför allt ungdomar i Stockholm lider av. Detta är akuta problem som måste åtgärdas. Jag hjälper till allt vad jag kan för att få fram bostadsbyggnadsvolymer. Men frågan gällde: Vad gör stadsbyggnadsborgarrådet för att ens nå de målsättningar som ni själva har satt upp? Ta det första på 15 000 lägenheter så behöver vi inte diskutera det nya mål ni har satt upp! Hur gör ni för att nå det

ursprungliga bostadsmålet på 15 000 bostäder under mandatperioden när ni inte ens nu har nått mer än 10 700 lägenheter?

Anförande nr 5

Borgarrådet K e v i u s (M): Jag blir förvånad. Det du säger stämmer inte. Jag önskar att jag hade ett tjockt dokument här. Jag får helt enkelt uppdatera min hemsida och skicka ut fakta, för det som Tomas Rudin säger stämmer inte.

Låt mig ta föregående år, 2012, som ett exempel. Där var målet att 3 750 lägenheter i nyproduktion skulle stå klara. Enligt all statistik som vi har fått stod 4 356 bostäder klara. Siffrorna talar sitt tydliga språk. Bostäderna står klara. Det är ingenting som jag hittar på, utan det är den statistik jag får.

Du har frågor om hur vi ska klara målen. Dels har vi anställt betydligt mer personal på stadsbyggnadskontoret, dels handlar det om att driva planprocessen snabbare och effektivare – att samarbeta med exploateringskontoret och att ringa upp byggherrar som inte sätter spaden i jorden. Du vet att det görs jättemycket för att öka takten i bostadsbyggandet.

Vad gäller studentlägenheter kan jag lugna dig lite och säga att vi på nästa stadsbyggnadsnämnd kommer att fatta beslut om mer än 1 000 studentlägenheter, varav till exempel 245 bostäder i St Görans gymnasium där vi antar dem i detaljplanen. Du kommer att säga: Man kan inte flytta in ännu när vi bara antar! Men det vi kan göra är att anta en detaljplan. Sedan sätter man spaden i jorden. Jag får hoppas att det inte överklagas.

Det handlar om till exempel studentlägenheterna på Jerum vid Studentbacken, där jag själv har bott. Jag gick ut och sade 85 stycken. Vi har i dag fått veta att det snarare rör sig om 400 studentlägenheter. Jag tar gärna i i underkant, och sedan berättar jag vad vi faktiskt har byggt. De siffror jag beskriver är det som vi faktiskt har byggt eller faktiskt fattar beslut om.

Anförande nr 6

Borgarrådet R u d i n (S): Det är härligt att höra hur ormligt Regina smiter undan frågan om hur man ska nå målen som sattes upp i samband med valrörelsen inför denna mandatperiod. Du prickar in det år då ni lyckades färdigställa flest lägenheter, nämligen 2012. Du nämner inte att ni året innan dess bara fick ihop 1 970. Jag har alla siffror här, Regina.

Jag talade om påbörjade lägenheter. Men om vi i stället går på ditt resultat och summerar alla färdigställda lägenheter, som du själv var inne på, är det bara uppe i 9 510 lägenheter under mandatperioden. Jag talade alltså om påbörjade lägenheter i mitt förra inlägg. Då ser det lite bättre ut för er. Ni har påbörjat 10 706 lägenheter. Men om vi kör med färdigställda, som du själv nämnde, från 2012, är det alltså 9 510. Ni lovade 15 000 innan ni höjde målet.

Min fråga är: Hur ska du åstadkomma det? Du har ett halvår kvar. Det är snart dags att erkänna att detta inte har gått så bra. Men då döljer ni det bakom att höja

målsättningen ytterligare och tala om 100 000 lägenheter 2030. Dessutom lyfter ni fram år då det har gått särskilt bra, som du gjorde nu. Ni vill inte ta upp år då de har gått riktigt dåligt.

Ni har haft sju år på er, Regina, för att jobba med det här. Att då kunna redovisa 168 nya studentlägenheter som står färdiga och klara att flytta in i efter så lång tid är pinsamt. Ni har nu idéer som finns på planbordet och som ska tas upp i stadsbyggnadsnämnden nästa gång, och ni har varit ute och hittat mark för nya studentlägenheter på andra ställen. Det är bra. Jag gillar det, och jag stöder det. Alla sådana ambitioner är jättebra. men vad jag talar om här är varför de målsättningar som ni har satt upp – både dem inför valjarna och dem som ni har höjt under mandatperioden – inte uppfylls. Jag kan förstå att det är pinsamt och jobbigt att tala om det, för detta är ett mycket dåligt resultat. Jag tror att vi kommer att ha all anledning att återkomma till siffrorna eftersom vi har en lång valrörelse framför oss.

Men jag vet, fullmäktige vet och alla ungdomar i Stockholm vet att detta inte har funkade. Ju mer ni skruvar upp målsättningarna, desto längre ifrån den verklighet som människor upplever i Stockholm kommer ni. Det handlar om skenande bostadspriser, en akut bostadsbrist hos unga som bor hemma hos mamma och pappa och vill flytta hemifrån och ett mycket allvarligt läge för Stockholms näringsliv med stora svårigheter att få hit arbetskraft som behöver bostad. Det är ofta en anledning till att man väljer både studieort och arbetsort någon annanstans i Sverige.

Du ska få alla siffror av mig om du nu inte vill redovisa dem själv. När det gäller påbörjade lägenheter har du med dagens siffror, som var glädjande, en ökning, 10 706 lägenheter. När det gäller färdigställda lägenheter fram till i år är det 9 510. Du har nästan 5 000 lägenheter kvar, och du har ett halvår på dig att ens uppfylla det löfte som du gick till val på. Hur ska du göra, Regina?

Anförande nr 7

Borgarrådet K e v i u s (M): När man får en interpellation svarar man alltid på de frågor som står i interpellationen. Låt oss återkomma i denna fråga. Jag och Tomas Rudin är hyfsat överens om att vi ska bygga massor av nya bostäder.

Jag kan bli lite irriterad. Du sitter i stadsbyggnadsnämnden, och det är inte speciellt ofta du säger: Vi bygger ett till hus! Vi höjer de här husen! Vi får in fler bostäder om vi ökar på tio våningar här och fem våningar där! Det är så himla lätt att sitta i opposition och säga att det ena efter det andra inte duger. Vi har en hel del på gång. Du vet liksom jag att det är konjunkturen som påverkar. Du vet att det finns en del byggföretag som inte sätter spaden i jorden så fort de kan. Där ligger vi på.

Jag menar inte att skylla ifrån mig, utan jag menar att vi i stadsbyggnadsnämnden fattar de beslut vi kan fatta. Vi uppfyller de mål vi sätter. Vi har ett halvår kvar. Ja, det gäller att öka tempot som bara den. Men jag välkomnar alla förslag som du har där vi kan höja upp husen och öka antalet bostäder. Var lite konstruktiv i stället för att vara så gnällig!

§ 3 Interpellation om stadens ansvar för bygglov m.m. som upplevs som integritetskränkande av boende i fastigheten Bulten 19, vid Hornstull (nr 2013:14)

Anförande nr 8

Borgarrådet K e v i u s (M): Även här hänvisar jag först till mitt utdelade svar.

Anförande nr 9

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Jag får tacka för svaret, som är bland de kortaste jag har sett. Det kanske beror på att borgarrådet undviker alla svårare delar av frågorna. På det viset kanske tillvaron blir lite enklare.

Bakgrunden till interpellationen är den till stora delar lyckade upprustningen av Hornstull, men där vissa hyresgäster i fastigheten Bulten 19 har blivit ganska illa behandlade i första hand av fastighetsägaren – i det här fallet Bonnier Fastigheter AB – men även genom stadens delvis märkliga hantering av projektet.

Hyresgästerna fick veta att Hornhuset skulle byggas i två plan med grönskande gräs på taket. I stället fick bolaget ett mycket sent bygglov på delegation av staden, utan att hyresgästerna fick veta något, som innebar en våning till. Dessutom byggdes en uteservering på taket till denna tredje våning endast sex till tio meter från sovrumsfönster och balkonger till en mängd lägenheter. Det blev ingen politisk behandling av bygglovet, och hyresgästerna hade inget fått veta.

Jag har i interpellationen frågat hur detta kan komma sig. Hur kan vi ha en delegationsordning för bygglov som så totalt förändrar ett projekt? Jag undrar vad borgarrådet anser om att projektet inte alls stämmer med den inlämnade planskissen. Hur ser hon på den frågan? Jag får inget svar på detta heller, mer än att man måste acceptera insyn och buller i staden.

Däremot svarar borgarrådet att den uteservering som ligger sex till tio meter från balkonger och sovrumsfönster inte används som det är tänkt. Man kan alltså inte beställa mat och dryck från borden på utomhusdelen, för restauratören har enligt borgarrådet självmant valt att inte bedriva uteservering. Men när det gäller uteserveringen spelar det egentligen ingen roll att man inte kan beställa mat från borden. Gästerna på restaurangen går naturligtvis ändå ut och sätter sig och äter och dricker alkohol, eller vad de nu dricker, på utomhusdelen. Personalen agerar och städar självfallet. Man kan undra om det egentligen gör någon större skillnad att personalen inte fyller på glasen på uteserveringen utan att man får göra detta själv. Det är egentligen den enda skillnaden.

Den tredje frågan, som borgarrådet inte heller svarar på, är om det är lämpligt att ha en uteservering där gästerna äter, dricker och festar och ibland skålar med grannarna på detta korta avstånd ända till klockan 22 på kvällarna. Restaurangen har tillfälligt – vilket det mycket väl kan bli – avstått från att servera restauranggästerna utomhus, och självservering gäller. Det kan knappast vara en stor skillnad.

Det mest positiva som ändå har hänt är att fastighetsägaren efter alla protester har satt upp ett mindre insynsskydd, som dock mer förfriskade personer lätt kan se över

och på nära håll kan titta in i sovrummen på de bostäder som finns intill. Det finns också en etage som man kan ställa sig på och se ännu lättare in till grannarna, om man vill, från uteserveringen.

Förutom de tre frågorna i interpellationen, som jag inte tycker är särskilt väl besvarade eller inte besvarade alls, skulle jag vilja fråga om borgarrådet tycker att hanteringen och kommunikationen av denna del av projektet är föredömlig enligt hennes uppfattning.

Anförande nr 10

Borgarrådet K e v i u s (M): Vi är många som minns protesterna – protesterna från Hornstullsinvånare: Nej till gallerian! Nej till att bebygga det här! Nej till det ena och det andra! Jag tror att ganska många som har besökt Hornstull håller med mig om att det blev ett lyft. Jag menar då inte bara att det kom service, utan det kom restauranger och butiker som inte fanns tidigare. Det höjde helt enkelt Hornstulls stadslivskänsla.

Jag tycker att det är viktigt att ha detta med sig. Staden växer. Stockholm växer som bara den. Många flyttar in. Vi bygger massor av bostäder. Det kommer till service. Då är frågan: Vad får man tåla, och vad får man inte tåla? Om man har en granne som tar några glas vin och börjar sjunga och spela gitarr – är det något man får tåla? Om det byggs ett hus åtta meter från ens fönster – är det något man får tåla? Om det öppnar en restaurang intill – är det något man kan tåla? Detta är en intressant frågeställning som vi egentligen skulle kunna tala mycket mer om. Vad får man tåla i en växande stad, och vad får man tåla mitt i innerstaden, som jag ändå anser att Hornstull är?

Du säger att jag inte svarar på frågorna. Då ska jag försöka vara lite tydligare. Är det lämpligt att ha en delegationsordning för stadsbyggnadsnämnden som möjliggör givande av bygglov till en restaurang med uteservering endast sex till tio meter från sovrumsfönster och balkonger? Mitt svar är ja.

Fråga nummer två: Tycker borgarrådet att detta sent givna bygglov för restaurangen är en klok bedömning? Sett till allmänhetens intressen – man får ofta göra sådana avvägningar som allmänhetens intressen mot enskilda intressen – är mitt svar även här ja.

Tycker borgarrådet att innergårdens slutgiltiga utformning på aktuell fastighet väl överensstämmer med ingivna planskisser? Här är det däremot lite knepigare. En detaljplan anger maxhöjd och maxbredd. En detaljplan anger till exempel att det finns en byggrätt så att man kan få bygga en tvättstuga, ett förråd eller ett soprum. Men om man har ritat in mycket grönska reglerar inte detaljplanen att man måste uppföra den grönska som man har ritat in.

Fråga nummer fyra: Är det rimligt att ge en uteservering serveringstillstånd till så sent som klockan 22? Det är en fråga för tillståndsutskottet, men jag personligen säger ja.

Anförande nr 11

J a n V a l e s k o g (S): Jag vill först ge en uppskattning för att borgarrådet svarar på frågorna. Dessa besked ska egentligen stå i interpellationssvaret. Jag tror att många som är berörda skulle tycka att det vore intressant och bra att få veta detta exakt. Nu var det ett svar som fortfarande svävade i luften, nämligen det som gäller planskissen och om det stämmer överens. Det handlar om grönska som försvann och blev till en våning till och en restaurang på denna våning. Det var det som var den ganska dramatiska förändringen för de boende, i alla fall, som i sin enfald trodde att det var grönska det var fråga om.

Jag kan hålla med om att projektet i stort är lyckat. Men det väcks ändå en del frågor om just denna del eftersom detta är lite märkligt, tycker jag. Det är ganska kontroversiella bitar. Vi har ändå någon sorts praxis i den här staden att kontroversiella saker ska upp om inte i fullmäktige så åtminstone i nämnden. Nu tillåter man plötsligt en restaurang, som dessutom från början skulle vara öppen med servering. Det ändrade man på eftersom man insåg att det var ett problem. Om du talar med de kolleger som sysslar med tillståndsgivning hör du att de är hårda när det gäller buller och störande saker från restauranger, särskilt från uterestauranger, sent på kvällarna.

Men det är ändå lite skillnad om man får ett upplägg med en restaurang med uteservering sex meter från sin lägenhet, där gästerna kan hänga utanför kanten och titta rätt ned på balkonger och sovrumsfönster om de så vill. Nu har man som sagt åtgärdat detta med hinder som ska försvåra det, även om det fortfarande är möjligt. Det är en del som har med fastighetsägarens ansvar att göra, och som vi inte har anledning att diskutera här så mycket. Men jag tycker att detta är principiellt intressant, och det var därför jag skrev interpellationen. Hur kan staden låta sådana här typer av projekt gå igenom – med en extra våning, servering och annat – utan att det hanteras formellt i delegation. Detta borde väl ändå uppfattas som en ganska svår avvägning att göra eftersom det påverkar de boende väldigt hårt.

Nu kom det åtminstone ett svar, och jag får tacka för att det börjar bli klara besked i den sista vändan i alla fall.

Anförande nr 12

Borgarrådet K e v i u s (M): I din fråga nummer tre skriver du om innergården. Det var där jag började tala om grönskan och att detaljplanen inte reglerar planteringen eller grönskan. Däremot får man till exempel bygga där – ett förråd, ett soprum eller en samlingslokal. Det kan vara bra för stockholmarna att veta att en detaljplan som sagt medger maxbyggrätter. Sedan behöver man inte bygga det som man har fått rätt att göra.

Jag blir lite konfunderad när du säger att det blev en extra våning. Menar du då själva Hornhuset? Menar du restauranget? Jag förutsätter att när man ger bygglov är det i enlighet med detaljplanen, och den anger maxhöjd. Vi har en sådan delegationsordning. Låt mig ta ett exempel: På nästa stadsbyggnadsnämnd har vi 45 detaljplaner. Det är mycket, eftersom det händer mycket i Stockholm. Men vi har en delegationsordning som säger att om detaljplanen medger något så får tjänstemännen ge bygglov på delegation om det överensstämmer med detaljplanen.

Det finns såklart en del situationer där man tar upp det hela till politisk prövning. Men här har man bedömt att det överensstämde med detaljplanen.

Anförande nr 13

J a n V a l e s k o g (S): Jag måste ändå hävda att jag tycker att det andas en viss nonchalans kring problemet som de boende påverkas av.

Jag kan dra en annan parallell, som du säkert har stött på många gånger. Det handlar om diskussionen om att bygga balkonger på innergårdar. Det är också en typiskt kontroversiell fråga för dem som blir berörda. Det kan överklagas och så vidare, men även där vet jag att man har sagt nej vid flera tillfällen när balkongerna har kommit alldeles för nära inpå till exempel sovrumsgrannen. Då talar vi om ett fåtal meter. Här talar vi också om ett fåtal meter, men då är det inte någon balkong utan en hel uteservering där festande människor kan ha trevligt ända till klockan tio på kvällen, skåla med dem som sitter på balkongen eller titta in i sovrumsgrannen. Jag hävdar att det är en likartad problematik som till och med är större än några enstaka balkonger som ligger nära sovrumsfönster hos grannen, som jag vet att ni säger nej till.

Jag tycker att det som borgarrådet säger här är lite grann av att vifta bort problemet.

§ 4 Interpellation om samarbete med fristående skolor för utveckling av skolor i Järva (nr 2013:18)

Anförande nr 14

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Jag ber att få hänvisa till det skriftliga svaret.

Anförande nr 15

A w a d H e r s i (MP): Ordförande! Min interpellation handlar om utveckling av skolor i Järva och ökat samarbete med fristående skolor som vill etablera sig i Järva. De centrala frågorna i interpellationen är: Varför är viljan från staden så låg när det gäller uthyrning av skollokaler till fristående skolor som vill etablera sig i Järvas stadsdelar? Vad blir den långsiktiga konsekvensen för Järva när flera skolor läggs ned?

Jag anser inte att skolborgarrådet egentligen har svarat på mina frågor. Borgarrådet nöjer sig med allmänna beskrivningar av hur det är tänkt att det ska fungera, men säger väldigt lite om hur det faktiskt fungerar. Jag beskriver i interpellationen en situation där många friskolor inte känner att samarbetet med staden fungerar tillfredsställande och tydligt uttrycker önskemål om bättre samarbete med staden. Varför har staden inte hörsammat inbjudan om samarbete från dessa fristående skolor? Vi har alla att vinna på fungerande och smidigt samarbete för att ta oss an den utmaning det innebär att ha skolor med hög standard och att fler elever når kunskapsmålen.

Det är närmast beklagligt att många friskolor som jag har träffat känner att de bollas mellan utbildningsförvaltningen och Sisab när de lämnar in intresseanmälan om att få hyra en tomställd skola. Vissa friskolor har också vänt sig till exploateringsnämnden för markanvisning eller till byggnadsnämnden för att göra om befintliga lokaler till skollokaler. Även denna väg har visat sig vara oframkomlig för dessa aktörer.

Det som behövs är gott samarbete mellan staden, stadens olika förvaltningar och fristående skolor i Järva. Vi behöver samla goda exempel och sprida dem. Vi behöver också formalisera kontakten mellan utbildningsförvaltningen, Sisab och friskolorna, till exempel dem som vill etablera sig i Järva. Vi har i dag ganska många tomma skolor och andra skolor som vill hyra dem. Varför inte låta dessa skolor hyra de tomställda skolorna?

Vi har en ganska stor inflyttning av nya stockholmare till dessa stadsdelar. 2011 flyttade 1 542 nya stockholmare in till dessa stadsdelar. Det är högst osannolikt att det inte skulle finnas barn och ungdomar bland dessa nya stockholmare. Borgarrådet beskriver i sitt svar att elevtalsutvecklingen i Järva är svag. Trots skolnedläggningarna finns ett tydligt kapacitetsöverskott på skollokaler. Lottas beskrivning av ett svagt elevunderlag och ett överskott på skollokaler är en beskrivning som inte delas av de skolledare som jag har träffat. De menar i stället att det finns goda förutsättningar för att behålla de befintliga lokalerna i Järva. Bara för att föräldrar i Järva ofta väljer bort kommunala skolor behöver man inte lägga ned skolor. I Järva finns cirka 80 000 invånare, och en relativt sett hög andel av barn och

ungdomar. Det finns ett egenvärde i att skolor finns kvar i stadsdelarna. Det är en del av den goda servicen.

Anförande nr 16

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Awad Hersi har ställt lite frågor om lokalöverskottet på Järva när det gäller skolor. Vi har lagt ned ett par skolor i norra Järva och ett par i södra Järva. Vad händer då med lokalerna? Vi har ett skollokalsöverskott i Järva till skillnad från när det gäller alla andra delar av staden. Vårt skolfastighetsbolag Sisab, som äger lokalerna, arbetar med olika intressenter för att se vilka som kan vara intresserade av att gå in i dem.

Man ska säga att lokalerna inte behöver fortsätta att användas som skollokaler. Det beror på vilken syn man har på utvecklingen av Järva i stort. Det kan hända att vi till exempel är i behov av kontorslokaler. Det finns en diskussion om att Diskrimineringsombudsmannen, till exempel, skulle kunna flytta in i den nedlagda Bredbyskolans gamla lokaler. Det finns alltså en diskussion som är mycket större än att bara handla om skollokaler. Det handlar om hela Järvas utveckling med fler arbetsplatser, till exempel.

Sisab hyr i dag ut till fristående skolor. Det finns också ett kösystem inom Sisab där man diskuterar med olika intressenter om de vill hyra kommunala skolor. Men det är också viktigt att slå fast att friskolor själva ansvarar för att ordna lokaler till sin verksamhet. Det tar man på sig att göra när man söker och får tillstånd av Skolinpektionen. Sisab hjälper till så långt som det bara går, men ansvaret åligger den som startar och driver en friskola.

Det finns ett samarbete, som jag tror att jag också nämnde i interpellationssvaret. Vi har ett branschråd i Stockholms stad, där representanter för utbildningsförvaltningen tillsammans med representanter för friskolorna sitter ned ett par gånger per termin och diskuterar frågor som berör både fristående skolor och kommunala skolor. Det gäller till exempel elevprognoser, som ofta är intressant för friskolor att få en bra bild av. Var växer staden mest? Var behövs nya skolor? Vilka åldrar handlar det om, och så vidare? Detta samarbete fungerar bra. Men det är ganska nytt; vi har bara haft detta branschråd i något år. Jag ser framför mig att det kan utvecklas.

Sisab tar som sagt ett sådant här ansvar så långt som det bara går. Men Sisabs huvuduppdrag är att säkerställa att det finns lokaler till de kommunala skolorna. De fristående skolorna är just fristående, och de har fått sina tillstånd av Skolinpektionen utifrån att de har löst sitt lokalbehov. Det är först och främst en fråga för friskolorna att ordna detta, men Sisab ska hjälpa till så långt som det bara går.

Anförande nr 17

A w a d H e r s i (MP): Ordförande! Under 70-talet, när man planerade Järvastadsdelarna, uppskattade man också behovet av skolor. Då byggde man ett antal skolor. Vi kan säga att antalet invånare i området inte har minskat. Det har tvärtom ökat, och de prognoser som finns tyder på att befolkningen kommer att öka

ännu mer. I och med det finns ett behov av flera skolor. Detta beskrivs också av de skolledare som finns i området och som är intresserade av att bli kvar.

Det är också viktigt att säga att Sisab har ansvaret för att ombesörja behovet av skollokaler. Tillsammans med staden har Sisab ett ansvar både för att ombesörja detta behov i helhet och för en annan helhet. Staden äger marken, och staden måste vara behjälpliga de aktörer som vill bygga sina egna skolor. Den får inte vara alltför byråkratisk, vilket har visat sig vara fallet här. När det inte har gått att få hyra lokaler av Sisab har skolorna, som jag nämnde i mitt tidigare anförande, vänt sig till exploateringsnämnden, förvaltningen, kontoret och byggnadskontoret. Inte heller detta samarbete har fungerat.

Jag tycker att det är beklagligt att stora delar av Stockholms skolor inte känner att de får det stöd som är i behov av. I dag är det många elever, barn och ungdomar, som gärna vill gå i skolan i stadsdelen som är tvungna att åka långt bort fast de egentligen skulle föredra att gå i skolor som finns i de egna stadsdelarna.

Jag tycker att borgarrådet är skyldig att svara dessa föräldrar. De vill bara att dessa skolor etableras i deras stadsdelar. Vad vill du säga till dem, Lotta?

Anförande nr 18

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Självfallet ska man när man kommer till Stockholms stad, oavsett vilken nämnd eller förvaltning man vänder sig till, få hjälp och stöd. Om en skola vill bygga på egen mark eller be att få mark anvisad av oss är det ett stort ansvar för exploateringsnämnden att ta detta till sig och se till att hjälpa till så långt som det bara går, naturligtvis. Om det sedan är en skola eller någon annan verksamhet, bostäder eller vad det nu kan vara för någonting, ska exploateringsnämnden vara behjälplig. Det är inte säkert att man alltid kan lösa det hela, men man ska vara behjälplig.

Järva är egentligen den enda del av Stockholms stad där antalet barn inte ökar i någon större utsträckning. Det finns massor med barn där, men det ökar inte på samma sätt som det gör i andra delar av Stockholms stad. Det är därför vi har lagt ned ett antal kommunala skolor. De är helt enkelt inte fulla. Som jag ser det nu kommer det inte att läggas ned fler skolor. Nu börjar antalet elever i dessa områden stabilisera sig, och det är naturligtvis bra att det är så.

Men det är också så att om man väljer att ha sitt barn i en friskola som har etablerat sig långt ifrån där man bor är detta såklart föräldrarnas ansvar. Jag vill verkligen vara tydlig med att Stockholms stad inte har ett ansvar för fristående skolors etablering eller lokaler. Man söker tillstånd hos Skolinspektionen, och då talar man om ungefär var skolan ska ligga. Sedan får man ett tillstånd. Sedan är det naturligtvis en helt annan sak att vårt skolfastighetsbolag Sisab ska hjälpa till så långt som det bara går. Därför hyr också Sisab ut till ett antal friskolor i Stockholms stad. Men det är den enskilt drivna skolan som måste ta ansvar för sina egna lokaler.

Annars tror jag att det kan bli rätt besvärligt för oss alla, om vi skulle ta ansvar för de några hundra friskolor som finns i Stockholms stad. Man tar det ansvaret när man

söker tillstånd, och det är naturligtvis också föräldrar som väljer en skola långt hemifrån väl medvetna om.

Anförande nr 19

A w a d H e r s i (MP): Skolor är inte bara viktiga för de barn och elever som går i dessa skolor, eller för den delen dem som vill driva skolorna. Skolorna är en viktig del i ett fungerande lokalt samhälle. De är en del av välfärden. Vi har sett en trend i Järvas stadsdelar de senaste åren att alltfler offentliga förvaltningar lämnar Järva. Nu ser vi också att flera skolor läggs ned.

Vi som verkar i dessa stadsdelar är oroliga över hur utvecklingen kommer att vara när skolorna läggs ned och när förvaltningarna flyttar ut. Det är självklart för oss att vi tycker att dessa skolor fyller en funktion. De är en viktig del av näringslivet. De är en viktig del av välfärden. Just därför vill vi att skolor ska vara kvar. Lotta nämnde tidigare att ett antal kontor planerar att flytta ut, men än så länge har vi inte sett det. Dessa skolor är tomma. Även om det som en helhet sett inte är så mycket är detta ändå en kostnad för staden. Det finns människor som vill nyttja lokalerna. De människor som bor i området tycker också att detta skulle vara en bra lösning.

Varför kan ni inte göra det enklare? Ni skulle kunna säga: Visst, vi gör det här tillsammans! Vi samarbetar, och vi delar ut alla frågor. Just denna del är det viktiga i det här. Det är detta som många känner att man inte gör. Många känner att de inte blir lyssnade på i denna fråga. Just därför säger jag att detta är en viktig fråga, inte bara för skolorna utan för hela samhället i Järva.

Anförande nr 20

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Awad Hersi har uppenbarligen kontakt med några av de intressenter som finns för de här gamla lokalerna. Det finns också andra. Sisab för diskussioner med flera intressenter av de här fastigheterna. Men det förs också en diskussion i Stockholms stad om huruvida det är rimligt att alla dessa förblir skolor. Det var därför jag nämnde Bredbyskolan som exempel. Det är inte säkert att den skolan ska vara skola i framtiden. Det kan hända att det är bättre för Rinkeby att det blir någon form av kontor där i stället.

Jag tycker att det är lite konstigt att Awad Hersi säger att det är så många förvaltningar som flyttar därifrån. Vi ska ju flytta ut förvaltningar nu! Kulturförvaltningen flyttar snart till Rinkeby. Serviceförvaltningen har flyttat till Husby. Utbildningsförvaltningen ska flytta till Tensta och så vidare. Det kommer inte att finnas särskilt många förvaltningar kvar i Stockholms innerstad om ett antal år. Men man måste såklart också ha mark att flytta ut förvaltningarna till.

Min poäng i detta är att det inte är säkert att det är optimalt för de här områdena att det i dessa före detta skollokaler, där vi har lagt ned kommunala skolor, går in ytterligare en skola. Det kan hända att det är bättre att de kan användas på ett annat sätt än att bli skola. Det måste ses i ett helhetsperspektiv.

Som jag har försökt säga flera gånger: Sisab gör så gott de kan. De tar ansvaret och försöker hjälpa till så gott det går inom ramen för det uppdrag de har. Men Stock-

holms stads ansvar är inte bara att se till att det finns skolor utan att det också finns andra typer av verksamheter i områden där antalet elever faktiskt inte ökar.

§ 5 Interpellation om X-CONS boende i Vinsta (nr 2013:20)

Anförande nr 21

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 22

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Jag ber att få tacka för svaret. Stadsbyggnadsborgarrådet sade att vi bara har betalt för att klaga. Jag skulle vilja komplettera det med att vi också har till uppgift att värna demokratin, visa på brister – för all del – och vända på stenar men också att visa på lösningar och ibland alternativa lösningar.

Detta är ett sådant exempel, skulle jag vilja säga. Interpellationen handlar om X-CON:s socialpolitiskt sett mycket viktiga boende i Vinsta där man tar hand om några av de 200 personer som muckar från våra fängelser varje år utan att ha någonstans att ta vägen.

Anledningen till att vi tror att vi ska kunna göra denna debatt ganska kort är att svaret är att man har hittat en lösning på de problem som jag nämner i interpellationen. Det gläder mig mycket att man har lyckats förlänga detta. Jag känner möjligen en viss oro för att man har förlängt det bara till september 2014. Det känns lite som att man skjuter över det till andra sidan valet och tänker att det där får den där Mogert ta hand om efter valet. Men så är det naturligtvis inte; jag ska inte vara konspiratorisk.

Jag skulle gärna vilja att socialborgarrådet nu på åtta minuter redogör lite för de tre senaste månadernas arbete med att hitta en långsiktig lösning på problemet.

Anförande nr 23

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Roger Mogert kan vara lugn. Socialborgarrådet kommer givetvis att fortsätta att ta ansvar även efter september 2014 och se till att det kommer nya bra lokaler till X-CON.

Jag har svårt att redogöra för det senaste arbetet eftersom jag inte känner till det i detalj. Däremot vet jag att SHIS har i uppdrag ett ansvar för att hitta nya lokaler till X-CON så att de fortsatt kan få en bra verksamhet någonstans i Stockholm.

Anförande nr 24

Borgarrådet M o g e r t (S): Mycket kort: Jag har naturligtvis respekt för att du inte kan redogöra för arbetet här. Vi får återkomma, för jag tror att det finns anledning att följa detta. Vi vet att det är svårt att hitta lösningar på lokaler i den här staden, och detta ska helst vara löst före sommaren om inte verksamheten ska bli lidande. Vi får, som det heter, återkomma i frågan.

*§ 8 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Vite för arbetsmiljön för lärare i skolan*

Anförande nr 25

J a n V a l e s k o g (S): Arbetsmiljöverket har beslutat att ge Stockholms stad böter för att man inte har kommit in med förslag på hur lärarnas arbetssituation kan förbättras. Det handlar om upp till 2 miljoner kronor, och det rör sig alltså om lärarnas höga arbetsbelastning i Stockholm. Stockholms stad struntade enligt Arbetsmiljöverket i att svara till den 18 november.

Frågan är intressant ur minst två perspektiv. Dels är det juridiskt – kommer Stockholm att överklaga och motsätta sig Arbetsmiljöverkets föreläggande? Kärnfrågan i det hela är hur frågor om lärarnas arbetsbelastning och miljö ska bestämmas. Ska det bestämmas arbetsplatsnära på skolorna eller centralt, på utbildningsförvaltningen i det här fallet? Det vill ju lärarfacken.

För att summera problematiken: Hur ser skolborgarrådet på Arbetsmiljöverkets allvarliga kritik?

Anförande nr 26

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Frågan är jättekomplicerad, som jag tror att Jan Valeskog också indikerar. Stockholms stad överklagade inte vitesföreläggandet när det kom någon gång i våras. Man har arbetat med frågan under hela sommaren. Det visar sig att av tre punkter tycker Arbetsmiljöverket att två är helt korrekt hanterade och ger godkänt för det. Man har fortsatt synpunkter på den tredje av punkterna.

Vilka dessa synpunkter är vet vi inte i dag, för det enda som har kommit från Arbetsmiljöverket är ett papper på en och en halv sida där man säger att man överlämnar till förvaltningsrätten att göra en bedömning av vitet, till exempel av hur mycket det ska bli. Det finns ännu så länge inte något underlag för detta i Stockholms stad att ta ställning till. Vi får vänta och se tills vi får handlingarna från Arbetsmiljöverket.

Anförande nr 27

J a n V a l e s k o g (S): Då avvaktar vi till en annan tidpunkt och får se när det ska bestämmas om det ska överklagas. Jag är dock fortfarande inne på kärnfrågan – om lärarnas arbetsbelastning och miljö ska bestämmas arbetsplatsnära eller inte. Jag vet att Kommun- och landstingsförbundet tycker att Stockholm borde ha överklagat, dels på grund av otydligheten i Arbetsmiljöverkets föreläggande, dels på grund av att det stred mot förhållandet som regleras i kollektivavtal.

Som borgarrådet nämner här försökte Stockholm i stället att reda ut frågorna, men man kan inte säga att staden precis har belönats för detta. Cirkusen lär dessutom fortsätta eftersom Arbetsmiljöverket, vad jag förstår, kommer att komma med ytterligare förelägganden under våren. Det borde finnas någon strategi från borgarrådets sida för hur vi ska lösa denna konflikt, som ändå rör en del principfrågor.

Anförande nr 28

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Jag blir lite förvånad om det är så att Socialdemokraterna tycker att vi borde ha överklagat detta föreläggande. Min ingång i arbetet var att lärarna i Stockholm, liksom i många andra kommuner, har en hög arbetsbelastning. När ett av facken går så långt att de lämnar in en anmälan till Arbetsmiljöverket är inte min första reaktion att man ska överklaga det, som Arbetsmiljöverket säger. Min första reaktion är att vi ska försöka se till att arbetsmiljön blir så bra som möjligt för våra lärare. Jag är förvånad över att Socialdemokraterna nu inte delar denna uppfattning.

Jag tycker att Stockholms stad, som är en av Sveriges största arbetsgivare, så långt det bara är möjligt ska försöka att säkerställa en så god arbetsmiljö för våra lärare som det bara går.

Anförande nr 29

J a n V a l e s k o g (S): Absolut! Vi är av åsikten att vi ska framföra de här synpunkterna, som vi sade gemensamt i nämnden, när det gäller våra invändningar till Arbetsmiljöverket. Det var ett politiskt beslut från tidigare, och man ska ha full respekt för att man reder ut frågorna.

Problemet är att vi är i ett annat läge nu eftersom detta inte har hjälpt, trots att vi har haft fullt sjå med att tolka vad Arbetsmiljöverket säger. Jag försöker för tredje gången återkomma till principfrågan. Det handlar nämligen om chefskapet – var ska beslut om lärarnas arbetsmiljö och arbetsförhållanden fattas? Ska de fattas centralt hos huvudmannen, utbildningsförvaltningen i det här fallet, eller ska de fattas hos skolorna?

Vi har fört en politisk debatt om detta, dels om resurser helt allmänt, där vi har olika uppfattningar om att låta lärare vara lärare, dels när det gäller chefsrollen. Vi från socialdemokratisk sida har betonat att den måste stärkas bland Stockholms rektorer så att de får ett ökat ansvar. Detta framgår också av de nya avtal som finns på Kommun- och landstingsförbundet. Vi kan inte fortsätta att trampa vatten och göra denna konflikt alltför utdragen.

Anförande nr 30

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Självfallet tycker jag att frågor om arbetsmiljön framför allt ska ligga lokalt. Det var också det som var svaret till Arbetsmiljöverket från utbildningsnämndens sida i det första föreläggandet. Problemet just nu är att vi inte har alla de papper från Arbetsmiljöverket där man tar ställning i de olika frågorna, så vi kan inte riktigt svara på frågorna ännu.

Min absoluta vinkel i detta är naturligtvis att vi ska stärka lärarnas arbetsmiljö i Stockholm. Vi ska förbättra den så långt som det bara går. Det handlar inte om att göra det som Sveriges Kommuner och Landsting säger åt oss att göra för att de blir besvärade över det här när andra kommuner i kanske ännu större utsträckning har problem med sina lärares arbetsmiljö.

Det viktigaste i frågan är att förbättra arbetsmiljön, och inte att bestämma sig för om huruvida man ska överklaga olika vitesförelägganden eller inte.

Fråga nr 2. Balders och andra träffpunkter för socialpsykiatrin

Anförande nr 31

E i v o r K a r l s s o n (MP): Ordförande! Jag vill fråga om träffpunkter i staden, speciellt Balders på Norrtullsgatan 14, som har fått minskade resurser från 30 till 15 timmar per vecka. Personer med psykisk funktionsnedsättning från andra stadsdelar har tidigare kunnat åka in till Balders, men sedan ville inte stadsdelarna längre betala för någon annan stadsdel. Detta var för några år sedan. De berörda skulle stanna hemma. Det var ett stort bakslag, eftersom personer ansåg att träffpunkterna där de bor hade låg kvalitet. Dessutom var det ett lyft att få träffa personer i en liknande situation från andra stadsdelar.

Balders på Norrmalm levde kvar för dem som bodde där. De besökande på Balders har haft möjlighet att få ett mål mat. Dessutom har de haft tillgång till datarum, badrum, vilrum, tvättstuga, toalett, syrum samt en ateljédel. Datastugan och verkstaden var flitigt använda. Nu halveras verksamheten, och andra träffpunkter är också i fara.

Anser du att det är rätt att strama åt dessa verksamheter inom socialpsykiatrin?

Anförande nr 32

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Jag tackar för frågan. Jag delar bilden av att detta är en uppskattad verksamhet. Den information som jag har fått av mötesplatsen är att det tidigare var framför allt två stadsdelar som använde sig av den – Östermalm och Norrmalm. Sedan drog sig Östermalm ur, och då blev det också naturligt att se över öppettiderna i år för Norrmalm. Man kom också från olika delar av staden till denna mötesplats.

Från att ha varit öppet 30 timmar i veckan är det nu öppet 15 timmar för Norrmalmsbor. Det är alltså inte på något sätt så att det ska läggas ned eller stängas, utan det blev naturligt att se över öppettiderna när man gick från två stadsdelar till en som använder denna mötesplats. Utöver denna finns det ungefär tio mötesplatser för psykiskt funktionsnedsatta som de kan komma till, har vi sett när vi har tittat över detta runt om i staden. Där finns olika aktiviteter och annat.

Detta är en viktig verksamhet. Den kommer inte att läggas ned. Den är mycket uppskattad, och den kommer att fortsätta att ha öppet. Jag hoppas såklart att fler stadsdelar ska kunna samverka så att man kan ha ännu bättre öppettider i framtiden, men det vågar jag inte sia om nu. Detta är en lokal överenskommelse.

Anförande nr 33

E i v o r K a r l s s o n (MP): Ja, Östermalm har dragit sig ur finansieringen, och Norrmalm har inte råd. Balders finansiering har halverats – från en och en halv miljon kronor per år, och halva verksamheten har försvunnit. Men trycket är lika stort. Det blir lätt konflikter när inte alla kommer till eller när besökarna inte längre

kan komma dit i den utsträckning de vill. De hade mycket att göra med hobby tidigare, men nu är det mest små utflykter och kafferep.

I en gemensam skrivelse från S, V och MP den 26 februari i år till stadsdelsnämnden tog de upp konsekvenserna av detta, och såg allvarligt på det. Vart ska de här personerna ta vägen när öppettiderna reduceras? Behovet finns ju kvar.

Anförande nr 34

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Mötesplatsen kommer som sagt att vara kvar. Jag ser inte att det skulle vara samma söktryck då den numera bara vänder sig till Norrmalmsbor. Detta är också en lokal fråga för de enskilda stadsdelarna. Det vi jobbar med mer stadsövergripande är exempelvis det som vi antog för två sammanträden sedan i socialnämnden – en handlingsplan för personer inom socialpsykiatrin på en rad områden. Det handlar om sju olika livsområden, alltifrån boende till hälsa och andra områden. Detta gjorde vi för att öka ambitionerna för denna grupp framöver och för att möta de utmaningar som finns.

Denna grupp har hög arbetslöshet, och det finns behov av mötesplatser, sysselsättningsaktiviteter och annat. Detta tittar vi nu på att tillgodose. Men det finns som sagt tio mötesplatser för psykiskt funktionsnedsatta runt om i staden. Detta är en av dem. Tyvärr blev det lite försämrade öppettider när Östermalm drog sig ur. Men jag hoppas att man kan hitta tillbaka till det samarbete man har haft.

Anförande nr 35

E i v o r K a r l s s o n (MP): Tidigare var inte dessa mötesplatser biståndsbedömda, men det ska de numera bli. Hur väljer man ut vilka som ska få komma då? Det är väldigt svårt. Kommunen eller stadsdelarna finansierar detta, och då blir det också hårdare krav. Jag undrar hur det då går för dem som inte kommer med i urvalet.

Anförande nr 36

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Just för Norrmalm och Balder ska det numera vara biståndsbedömt inom Norrmalm. Jag har fått information om att de andra mötesplatserna inte har några krav på biståndsbedömning. I så fall är det ny information; det är ingenting som jag känner till. Den information jag har är att alla är välkomna till verksamheterna. Ibland kan det finnas en geografisk koppling, det vill säga att man ska bo inom närområdet och så vidare.

Detta är *en* viktig del. Sedan tror jag att vi måste jobba vidare med insatser som Alfa, som handlar om att få människor att gå från daglig verksamhet till sysselsättning, till praktik och till jobb. Där har vi nu lagt fram en satsning även i årets budget. Det är viktigt att bryta isoleringen inom denna grupp. Mötesplatser kan vara en del, men det är minst lika viktigt med länkar via jobbtorg och annat till jobb och praktik. Här har vi mer att göra, och vi kommer att göra mer.

Fråga nr 3. Sista chansen att göra ett utbildningsförsök före valet? Brev till boende

Anförande nr 37

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Ordförande! Jag blev kontaktad av hyresgästerna i fastigheten Spontvirket 2. År 2011 sade de enhälligt nej till att ombilda till bostadsrätter. Sedan får de nu plötsligt brev från en herr Jan Bjurfors, som är utbildningskonsult och som uppmanar hyresgästerna att bilda en bostadsrättsförening. Så här skriver herr Bjurfors: En utbildning innebär alltid att du får köpa din lägenhet för ett pris långt under marknadsvärdet. Det blir billigare att bo, och du skapar en ekonomisk trygghet för framtiden. Dessutom brukar de flesta tycka att det blir mycket trevligare.

Detta skriver alltså herr Jan Bjurfors när han försöker övertala hyresgästerna i kvarteret att ombilda trots att det inte har kommit ett enda initiativ från hyresgästerna själva. Jag vill veta från Alliansen och från finansborgarrådet: Är det här okej? Detta skulle ju enligt er bygga på att hyresgästerna skulle få ta initiativet, och inte utbildningskonsulenterna. Är det här etiskt? Är det ens tillåtet?

Anförande nr 38

Borgarrådet N o r d i n (M): Herr ordförande! Det finns inget uppdrag eller initiativ från oss att det ska skickas ut några brev. Sedan är det väl tillåtet att skriva brev, marknadsföra vad man tycker och så vidare. Det kan man inte förbjuda någon att göra. Om herr Jan Bjurfors tycker att man ska ombilda står det honom fritt att skriva brev om detta och att ta ansvar för vad som står i brevet. Men det finns ingen inblandning från staden på något sätt i detta. Brevet står helt och hållet för honom.

Anförande nr 39

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Herr ordförande! Tycker du att det som står i brevet är korrekt, Sten? Tycker du att en konsult kan gå ut till hyresgästerna och påstå att man alltid får köpa sin lägenhet för ett pris långt under marknadsvärdet? Är det vad ni har sagt i Alliansen? Är det sant, det som vi har anklagat er för, nämligen att ni rear ut lägenheterna? Stämmer det? Kan Jan Bjurfors lova att det blir billigare att bo och att man dessutom skapar en ekonomisk trygghet för framtiden? Tänk om det blir en bostadsbubbla! Det kan bli världens ekonomiska katastrof.

Tycker du att det är etiskt att en företagare, utbildningskonsult eller vilken månglare som helst kan skriva till hyresgästerna och uppmana dem att ombilda?

Anförande nr 40

Borgarrådet N o r d i n (M): Jag skulle verkligen inte formulera mig på det sättet; det får stå helt och hållet för honom. Jag funderade just över formuleringen och tänkte att ni kanske har spökskrivit åt honom! Skämt åsido: Det får stå helt och hållet för denna konsult.

Detta är verkligen inte argument som jag skulle använda. De argument som vi har för att öppna för dem som vill äga sitt boende handlar om boendeinflytande. Om det också innebär ett sparande är ju det bra. Men det kan ingen lova, som sagt. Det är

viktigt att stryka under den saken. Och under marknadsvärde säljer vi inte, så där är han ute och vinglar, herr Bjurfors.

Jag delar alltså inte särskilt mycket av beskrivningarna i brevet, men jag kan som sagt inte som Stockholms finansborgarråd stå och ha synpunkter på att människor skriver brev med sina egna synpunkter och sin egen beskrivning. Både din och min brevlåda fylls dagligen av brev från olika månglare som hör av sig. Vi får värdera detta efter vårt förstånd.

Anförande nr 41

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Jag kan försäkra dig att jag inte har varit med och spökskrivit ett enda brev för någon enda utbildningskonsulent. Det är fullständigt och hundraprocentigt säkert!

Däremot tycker jag att det är märkligt att ni tycker att vem som helst kan skriva, göra eller säga vad som helst om staden. Tycker inte du att det vore lägligt att staden kontaktade denne herr Bjurfors och talade om att han går ut med helt felaktig information till hyresgästerna? Han lovar ju att staden säljer billigare, och han lovar att du, Sten, står här och rear ut lägenheterna. Det är vad han lovar. Han lovar till och med att det ska bli trevligare när det har ombildats. Jag tycker att herr Bjurfors är ute i lite ogjort väder här. Det kanske blir jätteotrevligt i den här bostadsrättsföreningen, och alla börjar att bråka.

Han går ut i stadens namn och talar om vad staden gör. Bör man inte påpeka för herr Bjurfors att det inte är speciellt lämpligt?

Anförande nr 42

Borgarrådet N o r d i n (M): Om det nu vore så att han skulle gå ut i stadens namn skulle vi ha anledning att höra av oss. Men om han gör sin tolkning av vad det innebär att ombilda har han all rätt att göra denna tolkning och att stå för den. Jag kan liksom inte gå ut och ta alla i örat som skriver olika saker som staden inte ställer upp på och som beskriver situationen. Så har debatten varit, och vi har haft många felaktiga beskrivningar av bostadsrättsombildningar, skulle jag vilja säga – både av dem som är för och dem som är emot, enligt mitt förmenande.

Jag kan inte påpeka något för herr Bjurfors, utan han får stå för detta. Staden har absolut ingenting att göra med det här, och vi har naturligtvis inte godkänt texten på något sätt. Den står för herr Bjurfors.

Fråga nr 4. Markpriser vid försäljning

Anförande nr 43

M a r i a Ö s t b e r g S v a n e l i n d (S): För drygt ett år sedan diskuterade vi ganska intensivt och högljutt förändringar av markpriser i Hagastaden. När anbuden lämnades från byggherrar både för bostäder och kommersiella ytor var man utlovad tunnelbana till Hagastaden. För drygt ett år sedan skulle det inte bli någon tunnelbana till Hagastaden.

Man förhandlade då om priserna med byggherrarna. Vi uppskattade förlusten till någonstans runt 160 miljoner. Men nu har jag förstått att det ska bli tunnelbana till Hagastaden.

Är ni då beredda att förhandla upp priset igen? Det är min enkla fråga.

Anförande nr 44

Borgarrådet **N o r d i n** (M): Nu får man väl ändå anse att lagt kort ligger. Den där förändringen från exploateringsnämnden gjordes väl mot bakgrund att man då ännu inte kunde säga någonting säkert om tidshorizonten. Det som diskuterades var i och för sig att det skulle bli en bra spårbinden kollektivtrafik, men i vilken form var inte klarlagt förrän vi förhandlade fram detta historiska tunnelbanepaket, som är fullt finansierat.

Detta illustrerar verkligen hur svårt det är att med framtidsscenarier fastställa markpris. Vi kan inte i efterhand säga att vi höjer markpriserna där de olika tunnelbanelinjerna kommer att landa. Det blir nog inte rimligt. Men det är klart att det kommer att påverka markvärdena.

Anförande nr 45

M a r i a Ö s t b e r g S v a n e l i n d (S): Jag förstår. Jag tror att det var så att man för drygt ett år sedan från exploateringskontoret var övertygad om att det var ett definitivt nej till tunnelbanan. Nu blev det som vi vet ett ja. Det är glädjande; vi har ju länge velat ha den där tunnelbanan. Men all mark är inte markanvisad, och det finns fortfarande ärenden i exploateringsnämnden. Där är det inte något lagt kort.

Är ni beredda att förhandla upp priserna för det som ännu inte är beslutat?

Anförande nr 46

Borgarrådet **N o r d i n** (M): Varje markanvisning är ny. Den första markanvisningen till Hagastaden gjordes väl redan 2007, tror jag. Den ligger ett antal år tillbaka i tiden. För de nya markanvisningar som görs utgår jag ifrån att våra tjänstemän går igenom markvärdena utifrån dagens situation. Sedan kommer en del av markanvisningarna också att bli hyresrätter, och då är det tomträttsavgäld som gäller. Men varje markanvisning är självfallet ny.

Anförande nr 47

M a r i a Ö s t b e r g S v a n e l i n d (S): Okej – jag tycker att det var ett bra svar som jag gärna tar med mig.

Fråga nr 5. Flyttning av utbildningsförvaltningen

Anförande nr 48

A w a d H e r s i (MP): Ordförande! Utbildningsnämnden har aviserat lokalisering av utbildningsförvaltningen till Tensta – ett beslut som jag uppskattar mycket. Min fråga till borgarrådet är nu: När tror borgarrådet Lotta Edholm att utbildningsförvaltningen kommer att flytta ut till Tensta enligt tidigare beslut i nämnden?

Anförande nr 49

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Det är alltid roligt när oppositionen tycker att någonting man gör är bra, i alla fall.

Tyvär kan jag inte riktigt svara på frågan. Utbildningsförvaltningen jobbar nu ihop med Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning med att hitta en gemensam lokalisering för att dra nytta av att man blir två förvaltningar i stället för bara en.

Man jobbar på det, men det måste byggas ett helt nytt hus. Det är alltså en hel detaljplaneprocess och så vidare, så det lär dröja åtminstone två tre år, skulle jag säga, innan huset kan stå på plats. Jag vågar inte riktigt säga när.

Anförande nr 50

A w a d H e r s i (MP): Det var lite grann just därför jag har ställt frågan. Stadsdelsnämnden i Spånga-Tensta beslutade att tillfälligt flytta förvaltningen till Lunda industriområde. Det skulle vara tillfälligt – det skulle ta tre år. Nu har det gått nästan sju år, och det lär dröja flera år till, vilket försvårar för Spånga-Tensta stadsdelsnämnd.

Vad jag har förstått har ni inte ens fattat de viktiga besluten för att kunna processa hela frågan. Frågan är igen: När tror du att man kommer att fatta de relevanta besluten som avser de ekonomiska frågorna, till exempel? Problemen är inte lösta.

Anförande nr 51

Borgarrådet E d h o l m (FP): Ordförande! Som jag sade vet jag faktiskt inte riktigt. Utbildningsnämnden har tagit ett inriktningsärende där vi säger att förvaltningen ska flytta till Tensta och att man ska göra det i samverkan med Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning. Nu påbörjas en process mellan dessa två förvaltningar och fastighetsförvaltningen i staden, gissar jag, eftersom det måste byggas ett helt nytt hus. Detta är ingenting som kommer att gå jättefort. Men inriktningen är i varje fall helt klar.

Anförande nr 52

A w a d H e r s i (MP): Som sagt var det tänkt att stadsdelsförvaltningen i Spånga-Tensta skulle flytta tillbaka till Tensta centrum 2011. Sedan har man satt ett nytt datum till 2014. Det beslutet kommer att bli försenat i och med att utbildningsförvaltningen också ska flytta till Tensta. Detta innebär helt enkelt att hela vårt arbete och hela vår planering kommer att bromsas upp. Just därför är vi beroende av hur mycket ni snabbar upp era processer.

Jag hoppas verkligen att du tar med dig det här och att du åtminstone kan återkomma med besked om när den första spadens kommer att sättas i marken för det nya planerade kontoret i Tensta.

Anförande nr 53

Borgarrådet E d h o l m (FP): Jag kan lova Awad Hersi att så fort vi vet besked så kommer han också att få besked om detta. Det är klart att processen där utbildningsförvaltningen kom in i ett senare skede har försenats av detta; det har Awad Hersi helt rätt i.

Jag tror ändå att givet detta är det bättre att få till stånd den stora förvaltningen än att bara Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning hade flyttat tillbaka till Tensta. Även om vi förlorar lite tid i denna process tror jag att det är ett riktigt beslut och att detta på lite sikt kan bli riktigt bra.

Fråga nr 6. Fungerar vad som helst inom utbildningspolitiken?

Anförande nr 54

K a r i n R å g s j ö (V): Herr ordförande! Vi vill ha fritt tänkande barn och ungdomar i Stockholm; det tror jag att vi alla håller med om. I morse kunde vi läsa om Matteusskolans inköp av managementprogrammet Ledaren i mig. Det är ett program som man har använt exempelvis på Fritidsresor och Microsoft. Det är baserat på den amerikanska managementboken *The Seven Habits of Highly Effective People*. Författaren till programmet är mormon – det kanske inte ska belasta honom, men man kan ju fundera.

Bland annat får barnen, som är sju år och går i första klass, lära sig detta: Jag bestämmer själv hur jag känner, och i dag väljer jag glädje. Om man är mobbad eller lever i en missbruksmiljö kanske det är svårt att få grepp om de där känslorna. Jag undrar om det program som har köpts in av Matteusskolan för 750 000 kronor är utvärderat vetenskapligt. Tittar man på det?

Anförande nr 55

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Utbildningsförvaltningen håller just nu på att titta på detta och jämför programmet, som har använts av många företag och även skolor runt om i Sverige, för att se om det är förenligt med skollag, läroplan, kursplaner och så vidare. Det arbetet pågår just nu.

Anförande nr 56

K a r i n R å g s j ö (V): När man tittar på det här och verkligen går in och kollar upp programmet via nätet kan man se att barn som är sju år ska fundera över sina egna brister och sina egna styrkor. Vi känner alla igen det eftersom vi har suttit på någon sådan här typ av dag i våra arbetsliv. Det går liksom igen. Det är mycket mumbo jumbo i det här, kan man säga: Var proaktiv! Du har ett val! Du bestämmer själv! Börja med målet i sikte! Skapa synergi! Detta säger man till sjuåringar. Man talar också om det emotionella bankkontot. Det var lite speciellt, kan jag tycka.

Lotta! Är detta verkligen relevant att använda på sjuåringar? Som förälder skulle jag gå i taket. Men jag kanske är extra känslig.

Anförande nr 57

Borgarrådet E d h o l m (FP): Som jag försöker säga gör nu utbildningsförvaltningen en utvärdering av detta program i jämförelse med den lagstiftning som finns i Sverige. Man jämför också med den forskning som finns på området. Jag tycker att det vore dumt av mig att säga vare sig bu eller bä om detta.

Jag har inte alls de ingående kunskaper som Karin Rågsjö tycks ha om detta program. Jag har hört föräldrar som inte gillar det. Jag har också fått ett antal

telefonsamtal från föräldrar som tycker att detta är toppen. Jag tycker egentligen inte att huruvida man tycker att någonting är dåligt eller bra ska avgöra om en rektor väljer att använda sig av olika typer av program. Det måste handla om ifall de är förenliga med den lagstiftning och de läroplaner som vi har i Sverige. Det är den viktigaste fråga man bör ställa sig, och svaret på den frågan har inte jag ännu.

Anförande nr 58

K a r i n R å g s j ö (V): Detta har blivit en liten snackis. Jag tycker att det är intressant, för det verkar saknas något slags etisk prövning övergripande. Man kan köpa in vilket program som helst och köra det och få protestlistor med föräldrar som faktiskt är ganska upprörda.

Managementkonsultföretaget begär också att få komma in i skolan och ha en dag runt programmet. Kravet är då att de ska få filma och sedan använda filmen om typ Matteusskolan i sin marknadsföring. Det är lite häpnadsväckande. Det blir intressant att följa detta även om du inte kan säga någonting nu. Skolan blir ett slags verktyg för företaget på ett sätt som inte jag tycker känns okej vare sig som skattebetalare eller politiker eller medborgare.

Anförande nr 59

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Till skillnad från Karin Rågsjö, som verkar ha väldigt ingående kunskaper om detta har inte jag det. Jag kan inte säga att jag vet om detta är rätt eller fel. Jag utgår från att juristerna på utbildningsförvaltningen kommer att titta på programmet och jämföra det med den lagstiftning som vi har i Sverige. Men jag kan också konstatera att jag har haft kontakt med ett antal föräldrar som tycker att detta fungerar väldigt bra på denna skola och med ett antal föräldrar som inte tycker att det är särskilt bra.

Man får värdera detta så småningom, och jag tror att vi kommer att ha anledning att återkomma till det hela. Det är för mig helt självklart att de program och de metoder som används i Stockholms stads skolor ska vara förenliga med skollag, läroplaner, kursplaner och så vidare.

Fråga nr 7. Försäljning av fastigheten som inrymmer RFSL (riksförbundet för sexuellt likaberättigande)

Anförande nr 60

E m i l i a B j u g g r e n (S): Herr ordförande! På fastighetsnämndens möte den 19 november beslutade en enad borgerlig majoritet att sälja fastigheten Våghalsen 12 på Sveavägen, också kallat RFSL-huset. RFSL har både kontor och möteslokaler i fastigheten, och ungdomsgården Egalia har sin verksamhet för hbt-ungdomar där. RFSL:s arbete är oerhört viktigt både för de individer som är aktiva hos dem och för att påverka vårt samhälle att bli mer öppet och tolerant som helhet.

Vi vet att hbt-personer har högre ohälsotal än befolkningen i genomsnitt och att de i större utsträckning utsätts för olika former av våld och kränkningar i sin vardag. Unga hbt-personer deltar betydligt mindre i föreningsaktivitet än unga människor i genomsnitt. Vi ser därför denna verksamhet som en kommunal angelägenhet.

Min fråga till finansborgarrådet är: Är det rätt att sälja huset utan att ha rätt ut konsekvenserna för RSFL:s verksamhet? Och huruvida kommer man att ha ett ansvar för att verksamheten kan fortsätta?

Anförande nr 61

Borgarrådet N o r d i n (M): Herr ordförande! Jag tackar Emilia för frågan. Detta ligger som sagt inom fastighetsnämnden, men det ingår i en större fastighetsaffär där vi får en fastighet vid Söderstadion där vi kan bygga bostäder. Det är bakgrunden. Fastighetsägaren är en sådan som egentligen inte säljer sina fastigheter. Därför är det också en bytesaffär.

Före helgen gjorde Madeleine Sjöstedt, som är fastighetsborgarråd och ansvarig för denna fastighet, tillsammans med köparen ett gemensamt uttalande om RFSL. Detta är en hyresgäst som redan i dag betalar marknadshyra och som man inte kan se några som helst förändringar för bara för att man byter ägare av fastigheten. Vi tyckte att det var viktigt att göra detta gemensamma uttalande, som Madeleine Sjöstedt och den kommande fastighetsägaren gjorde. Jag delar helt och hållet din uppfattning om vikten och betydelsen av RFSL och deras verksamhet för såväl vuxna som unga.

Vi har varit tydliga med att vi förväntar oss att detta inte rubbas. Fastighetsägaren har varit tydlig med att han inte kan se att detta är en hyresgäst som på något sätt skulle få ändrade förhållanden på grund av ägarbytet.

Anförande nr 62

E m i l i a B j u g g r e n (S): Tyvärr har vi tidigare varit med om att muntliga utfästelser om att garantera olika nyttor för medborgarna inte riktigt har hållit. Vi har andra försäljningar, till exempel av centrumanläggningar, där vi inte riktigt har haft den utveckling som vi hade önskat.

Jag tror inte heller att en fastighetsägare ser något egenvärde i att vräka en hyresgäst som är uppskattad och har en bra verksamhet. Men både RFSL och vi hyser en viss oro för att det marknadsmässigt skulle vara mer lönsamt att omvandla lokalerna till vanliga kontor och hyra ut dem på en marknad som är betydligt större än den som denna typ av verksamhetslokaler handlar om. Med en annan typ av anpassning än den som lokalerna har nu skulle den marknadsmässiga hyran förmodligen kunna bli betydligt högre på den här adressen.

Kan du verkligen garantera att RFSL kommer att kunna vara kvar i fastigheten?

Anförande nr 63

Borgarrådet N o r d i n (M): Jag litar på de utfästelser som vi har fått från fastighetsägaren. Han har fått klargjort för sig hur viktigt vi tycker att det är att bolaget gjorde detta uttalande. Det är inte ett muntligt löfte vilket som helst när man gör ett gemensamt medie- och press-statement om det hela. Jag tror att vi kan känna oss trygga med att fastighetsägaren känner sig bunden vid detta.

Vi förstår att RFSL är en viktig och bra verksamhet – en stabil, pålitlig och skötsam hyresgäst på alla sätt. Det borde vara en mycket attraktiv hyresgäst för vilken fastighetsägare som helst.

Anförande nr 64

E m i l i a B j u g g r e n (S): RFSL ligger väldigt centralt till. Det är lättillgängligt, lätt att hitta till och lätt att nå med kollektivtrafiken. Lokalerna har anpassats för att ha säkerhet och skydd så att medlemmarna kan känna sig trygga även om hela samhället inte riktigt ännu har nått fram till att alla människor är lika mycket värda oavsett vad.

Jag hoppas såklart verkligen att du har rätt och att vi kan nöja oss med de muntliga utfästelserna. Men jag beklagar att er majoritet valde att inte återremittera ärendet och slå fast konsekvenserna för RFSL och se om det går att säkra deras verksamhet på något sätt såsom man har valt att göra med de studentbostäder som finns i huset i dag. Men så har man inte valt att hantera RFSL:s verksamhet. Med tanke på att de fokuserar på en sådan viktig grupp bedriver de inte vilken föreningsverksamhet som helst eller vilken ungdomsgårdsverksamhet som helst. Detta borde verkligen vara ett prioriterat område för Stockholms stad och vår kommun.

Anförande nr 65

Borgarrådet N o r d i n (M): Den uppfattningen delar jag. Sedan menar jag att man måste kunna känna trygghet och stabilitet i verksamheten även om man inte hyr i en av staden ägd fastighet. Det var som sagt därför vi gjorde detta rätt ovanliga där *Madeleine Sjöstedt* som vår representant tillsammans med den nye, kommande ägaren av huset gjorde ett uttalande. Jag tycker att det är en markerad tydlighet.

Fråga nr 8. Brev till hyresgästerna i Plankan

Anförande nr 66

A n n M a r i E n g e l (V): Bygget i kvarteret Plankan på Söder har varit en stridsfråga. Det är 119 lägenheter som planeras på kvarterets innergård. Det ligger nu i Högsta domstolen. Men nu har alla hyresgäster fått ett brev där det står att de ska skriva under på att de godkänner bygget. Annars blir de kallade till hyresnämnden. Bakgrunden är att hälften av hyresgästerna måste godkänna detta eftersom det är en del av fastigheten. Annars avgörs det av hyresnämnden.

Jag vill fråga dig, *Sten Nordin*: Tycker du att det är ett bra sätt att agera mot stadens hyresgäster att på det här sättet skrämna dem med att de måste godkänna detta? Det finns alltså inget alternativ för nej – att man inte godkänner det. Man måste göra det, annars får man veta att man kallas till hyresnämnden. Många uppfattar det som att de kan riskera att bli av med sin lägenhet.

Tycker du att det är ett etiskt och bra agerande av Svenska Bostäder mot deras hyresgäster?

Anförande nr 67

Borgarrådet N o r d i n (M): Herr ordförande! Jag tackar Ann Mari Engel för frågan. Ingen riskerar att bli av med sitt hyreskontrakt. Hyreslagen säger att man måste få godkännande av minst hälften av hyresgästerna för att bygga på den tomtmark som hyresfastigheten står på. Svenska Bostäder agerar, vilket de bör göra, i enlighet med hyreslagen. Det är ingen som på något sätt behöver känna sig skrämmd eller orolig. Det finns självfallet inga repressalier om man skulle svara utifrån något perspektiv på ett annat sätt. Svenska Bostäder agerar enligt hyreslagen. Det tycker jag inte att man kan invända emot.

Nu har det varit olika uppfattningar om bygget. Jag har inte följt med så pass noga så att jag vet om det har blivit prövningstillstånd i Högsta domstolen. Men det kanske är så. Man får i så fall avvakta utslaget. Men jag tycker att det är bra att vi får ett tillskott av bostäder. Det behöver vi, och det behöver vi även i det här läget. Det handlar som sagt om att hyresgästerna ska ge sitt godkännande.

Anförande nr 68

A n n M a r i E n g e l (V): Men, Sten Nordin, det är inte det som det står i något brev. Hyresgästerna får en blankett, och där ska de skriva under på att de godkänner bygget. Det finns ingen ruta för nej. Det enda som står är att om de inte gör det blir de kallade till hyresnämnden. Onekligen är det många som uppfattar detta som att det handlar om deras egen rättighet till hyresrätten.

Det är ett otroligt oklart agerande. Eftersom detta är en stor stridsfråga – hade det då inte varit rimligt att man i ett brev förklarade vad som gäller? Ingen behöver godkänna detta om de inte vill. Det är faktiskt tvärtom; hälften måste godkänna det för att det ska bli av. Men det underlåter Svenska Bostäder alltså medvetet att tala om. De använder i stället någonting som man måste säga är skrämseltaktik eller i alla fall undanhållande av information.

Tycker du att det är korrekt agerat av Svenska Bostäder ur etisk synpunkt? Jag frågar inte om den lagliga synpunkten. Tycker du att det är ett bra sätt att hantera sina hyresgäster av Svenska Bostäder?

Anförande nr 69

Borgarrådet N o r d i n (M): Jag utgår ifrån att Svenska Bostäders ansvariga ledning behandlar sina hyresgäster på ett korrekt sätt. Jag tror att olika undersökningar visar att de också gör det eftersom det finns en stor kundnöjdhet.

Jag har inte sett brevet, så jag vet inte hur det är utformat. Men självfallet utgår jag ifrån att man hanterar detta på ett korrekt sätt och på ett likartat sätt. Detta kan inte vara första gången som man behöver skicka ut ett sådant här brev från våra bostadsbolags sida. De bygger, och de bygger då och då också nära andra egna fastigheter, då jag förmodar att hyreslagen träder in. Här borde det finnas helt självklara rutiner och inte några specialrutiner för just kvarteret Plankan på Södermalm.

Anförande nr 70

A n n M a r i E n g e l (V): Jag tror att du kan utgå från att kundnöjdheten med Svenska Bostäder hos just hyresgästerna i Plankan är väldigt låg just nu efter flera års stridigheter. Alla har enligt gånget emot detta bygge, som skulle förstöra deras gård. Jag tycker att det är manipulativt att bara skicka ut en blankett när detta ändå ligger för prövning i Högsta domstolen. Nu har Hyresgästföreningen tagit tag i det här, och man hoppas att de hinner få ut någon motinformation. Jag tycker att man ska se till att man ger tydlig, tillräcklig och korrekt information om vad som gäller och inte försöka hasta förbi det genom att bara skicka ut en blankett, som har skrämmt upp många hyresgäster. I och med detta har de inte fått ett dugg större förtroende för Svenska Bostäder.

Jag tycker att det är lite skamligt att stadens eget bolag försöker underlåta att berätta hur det ligger till för sina hyresgäster. Jag tycker att det vore bra om staden tog tag i frågan.

Anförande nr 71

Borgarrådet N o r d i n (M): Det är styrelsens sak att se till att bolagsledningen agerar korrekt. Det ansvaret utgår jag också ifrån att styrelsen tar.

Vad Svenska Bostäder gör här är vad ni många gånger brukar efterlysa – de bygger flera hyresrätter i de kommunala bostadsbolagens regi. Det kommer vi att se mer av framöver. Det är klart att inte heller dessa byggen är konfliktfria. Det finns alltid diskussioner om dem. Då måste nog vi politiker som vill ha många fler bostäder stå upp för att detta är nödvändigt. Sedan ska man alltid ha en dialog om byggena; det är viktigt. Men jag utgår som sagt ifrån att Svenska Bostäder har hanterat detta på ett korrekt sätt.

§ 13 Uppföljning av budget 2013 – Tertialrapport 2 med delårsbokslut per den 31 augusti 2013

Dnr 113-1294/2013

*Renovering och ombyggnad av fastigheten Beridarebanan 10, Hötorgshallen.
Reviderat genomförandebeslut, dnr 302-289/2013*

Finanspolicy, dnr 023-1449/2013

Reviderade riktlinjer för stadens jämställdhets- och mångfaldsarbete, dnr 222-1384/2013

Återremiss från kommunfullmäktige den 17 december 2012, dnr 149-1655/2012

Centralupphandling av kontantkort

Omstrukturering inom Älvsjö servicehus, dnr 327-1398/2013

Sammanställning av uppföljning av vård- och omsorgsboende, hemtjänst och dagverksamhet, samtliga regiformer, samt stadens uppföljning av ramavtal om enstaka platser, för år 2012, dnr 327-1052/2013

Förslag till reviderade riktlinjer för bistånd enligt Socialtjänstlagen och insatser enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade till barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning, dnr 326-1319/2013

Förslag om hundrastområde på Fåfängan, dnr 667-4/2013

Telia Soneras flytt från nuvarande kontorslokaler, dnr 336-1013/2013

*Delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2012,
Funktionshinderombudsmannens årsrapport 2013, dnr 326-552/2013*

Stockholm Ren och Vacker, lägesrapport 11, dnr 303-1871/2012

Stockholm Ren och Vacker, lägesrapport 11, dnr 303-1076/2013

Norra Länken, lägesrapport, dnr 314-956/2013

Ändring i Allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms kommun (upphävande av hundförbud på Långholmens klippbad),

Dnr 667-525/2013

(utl. 2013:149; skrivelse 2013:11)

Anförande nr 72

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Tertialrapport 2, då två tredjedelar av verksamhetsåret har gått, är ett bra underlag för att se hur vi kan prognostisera det

här verksamhetsåret både när det gäller verksamheternas innehåll, kvalitet och leverans och när det gäller stadens ekonomi. Vi har nyligen haft en genomgripande budgetdebatt, så jag tänker inte återupprepa mig på den fronten. Jag vill bara säga att den här tertialrapporten visar just att vi är på synnerligen god väg att även under 2013 nå de allra flesta av våra mål inom våra verksamhetsområden och att vi fortsätter med kvalitetsarbetet i stadens verksamheter.

Den här tertialrapporten visar också att stadens ekonomi fortsätter att vara stark. Det bekräftas inte minst av att vi här för tredje gången kan föreslå fullmäktige att inte utnyttja det tidigare bemyndigandet att ta utdelning från Stockholms Stadshus AB. Stadens ekonomi kommer även detta år att kunna gå i mål med ett överskott även om vi inte tar den utdelningen. Den kan ligga kvar i Stadshus AB. Jag tycker naturligtvis att det är bra. Det gör också att vi både i stadens direkta ekonomi och i Stadshus AB:s ekonomi har de starka resurser vi behöver för framtida investeringar, för vi vet alla att vi kommer att ha många sådana.

Fru ordförande! Med de orden yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 73

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Man kan uppnå mål på olika sätt. Jag skulle vilja fråga finansborgarrådet varför ni sänker målen när det gäller andelen elever som uppnår kravnivå på de nationella proven i matematik i årskurs 6 och andelen elever som uppnår kravnivå på de nationella proven i svenska i årskurs 6. Ni sänker den till med under de resultat som uppnåddes 2012.

Anförande nr 74

Borgarrådet N o r d i n (M): De mål som vi sätter ska vara realistiska att uppnå under det verksamhetsåret. Vi är naturligtvis öppna för att utveckla målsättningarna vartefter. Man kan inte ta ett enskilt år. Det är glädjande att vi ligger över den målsättningen och att vi är på god väg, vilket vi har kunnat visa. Det kommer säkert Lotta Edholm att kommentera vidare sedan. Man måste ha önskelägen, och man måste ha realistiska mål. Man kan inte använda målen bara för att sätta ribban högre och högre. Vi måste också lägga grunden i arbetet i skolorna för att nå de realistiska mål som vi sätter upp. När vi ser att vi har en säker bas att till exempel höja dem till 85 procent är vi fullt beredda att göra det.

Anförande nr 75

K a r i n R å g s j ö (V): Fru ordförande! Om Stockholm skulle vara en restaurang skulle vissa vara proppmätta och andra inte ens ha fått in maten. Så ser det ut. Det är 4,6 miljarder i överskott. Man kan klappa händerna där, men kanske inte i hela staden. Lite av de här pengarna eller hela summan kunde man ha använt på ett ganska radikalt sätt, kanske i skolan för att komma till rätta med kunskapssegregeringen.

Vi kan jämföra två skolor. Detta är väldigt färsk siffror. Det gäller årskurs 9 i Rågsvedsskolan och i Högalidsskolan. 65,4 procent av lärarna i Rågsved har pedagogisk högskoleexamen, medan det i Högalid är 90,4 av lärarna som har pedagogisk högskoleexamen. Andelen elever i Rågsvedsskolan som inte nått

behörighet till gymnasieskolan är 71,4 procent. Endast 17,9 procent har nått målen i alla ämnen. På Söder, i Högalidsskolan, är det 91,2 procent som har nått behörighet till gymnasieskolan. Så ser det ut. Visst kunde de här pengarna ha använts på ett lite bättre sätt när det gäller utbildningspolitiken i Stockholm. Andelen behöriga har gått upp 1 procent. Det är inte good enough, för att använda ett engelskt uttryck.

Sedan kan vi titta lite på arbetslösheten. Det är er nästa akilleshäla. Man kunde ha använt de här pengarna här också på ett ganska radikalt sätt till de ungdomar som varken går i skolan eller jobbar. Det är 20 procent i Husby, 26 procent i Rinkeby, 22 procent i Tensta, 19 procent i Skärholmen och 17 procent i Rågsved. Det är väldigt många siffror här. Snittet i Stockholm ligger för övrigt på 10 procent. 60 procent av dem som inte går i skolan och inte jobbar har bara grundskola. Man hurrar inte hela vägen över torget där.

Hälften av de äldre medborgarna vet inte hur de ska göra sina val. Det är lite trist. När äldre äldre gör valet att de vill ha en servicebostad när de är 90 plus, ängsliga, oroliga och har yrselanfall får 40 procent nej. Så långt sträcker sig inte valfriheten att äldre ska få känna trygghet de sista åren av sina liv.

Bifall till Vänsterpartiets reservation!

Anförande nr 76

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Skulle det vara så enkelt att man kunde höja skolresultaten bara genom att anslå mer pengar skulle Stockholm ha mer eller mindre 100 procent behöriga elever. Vi är den kommun som ligger i den absoluta toppen vad gäller att satsa på skolan. Under alliansstyret har vi höjt skolpengen rejält år efter år. När ni hade makten sänkte ni skolpengen under ett antal år. Vi har höjt den varje år. Skolan har aldrig haft så mycket pengar som nu, och vi kan också se att resultaten börjar vända nu. Om du tror att skolans problem beror på att ekonomin i Stockholm är för god och att vi uppvisar för stora överskott tycker jag att du gör helt fel analys. Den här tertialrapporten visar att vi lägger en mycket bra grund för att kunna fortsätta att satsa på skolan även kommande år.

Anförande nr 77

Karin Rågsjö (V): Det är nog inte bara min analys när det gäller utbildningen. 65,4 procent av lärarna i Rågsvedsskolan har en pedagogisk högskoleexamen, och det kan jämföras med att det är 90,4 i Högalidsskolan. Jag tycker att det visar att någonting inte är helt okej. Det är klart att det handlar om pengar. Det är klart att man måste satsa på de skolor som behöver resurserna bäst. Självklart är det så. Ni är nöjda med 1 procentens bättre resultat vid den här årskullens utgång. Och samtidigt kan man se att resultaten har vacklat så länge. Det är inte bra. Och titta på alla de unga vuxna där ute som inte ens har gått i gymnasiet. Det finns så tydliga siffror från ytterstaden. Så ser det inte ut på Kungsholmen, på Söder eller någon annanstans. Man kan använda resurserna på ett mycket mer effektivt sätt, och det har ni inte gjort under sju år. Håll er till den politik ni har fört i sju år!

Anförande nr 78

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Ordförande! Vi ska väl inte upprepa budgetdebatten. Det är ungefär samma retorik som vi hade där, men man måste ändå kommentera den här tertialrapporten. Den visar, precis som stadens budget, att Stockholm är en rik stad. Men man använder tyvärr inte de här rikedomarna för att säkra att alla stockholmare får en god välfärd, och det gäller framför allt dem som behöver det mest. Den låga skatten får kommuninvånarna betala med högre avgifter, till exempel i kulturskolan, och genom tuffa arbetsvillkor i hemtjänsten och äldreomsorgen och en ganska hård biståndsbedömning. Och inte minst fick hyresgästerna betala när bostadsbolagen blev fråntagna 4 miljarder som gick direkt in i kommunkassan.

Något som är anmärkningsvärt i tertialrapporten och som man måste ta upp är ambitionerna när det gäller bostadsbyggandet. Till och med koncernen Stockholms Stadshus påpekar ju att man inte når upp till målen när det gäller bostadsbyggandet. Ni hade låga mål i början av den här mandatperioden. Det var bara 15 000 bostäder. Ni sänkte målsättningen från våra 20 000 som vi hade tidigare, men ni lyckades inte. Ni kom inte ens upp i 10 000 bostäder. Nu är bostadssituationen i Stockholm katastrofal, och det framgår inte av den här tertialrapporten.

Något som jag tycker är intressant när det gäller bostadsbyggandet och som inte syns i tertialrapporten eftersom det inte finns med i er budget och i era verksamhetsplaner handlar om vem man bygger för. Det finns inte en enda plan att bygga för människor med normala eller låga inkomster, det finns ingen strategi för hur man håller hyrorna nere för att människor ska ha råd och det finns ingen strategi för att använda de kommunala bostadsbolagen för att tillförsäkra att alla människor kan få en bostad. Jag tycker att det är mycket sorgligt att det inte finns med i tertialrapporten, och det behöver nämnas.

Bifall till Vänsterpartiets reservation!

Anförande nr 79

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Under den förra mandatperioden byggdes det 17 000 bostäder. Var fick du 10 000 ifrån? Det var 17 000, så vi överträffade målet på 15 000. Sedan har, som Ann-Margarethe Livh och kommunfullmäktige mycket väl vet, Alliansen i två steg höjt ambitionerna när det gäller bostadsbyggandet. Först med målet 100 000 nya bostäder 2030 och nu 140 000 bostäder 2030. Nyligen kom SCB:s siffror för tredje kvartalet 2013. Det var mycket glädjande siffror för Stockholms stad. Andelen påbörjade bostäder hade ökat jämfört med motsvarande kvartal förra året från ca 2 600 till 3 700. Räknar vi dessutom in det som har byggts om till bostäder ligger det ännu högre. Jämför man oss med andra storstäder – jag vet att du hatar det – ligger vi mycket väl till. Alla tecken tyder på att bostadsbyggandet i Stockholm nu är på väg upp, och det ska upp. Det ska vi bli kvinnor och män att genomföra.

Anförande nr 80

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Jag förstår inte var du har fått det ifrån att jag hatar att jämföra oss med andra storstäder. Jag tycker att det är bra att vi gör det.

Ibland är vi bättre, och ibland är vi sämre. Ni har ökat andelen markanvisningar. Det är sant, men kan lika lite bo i en markanvisning som man kan bo i en detaljplan. Det handlar om hur mycket man har färdigställt. Vi kan titta på det sorgliga exemplet med studentbostäder. Det blev 160 eller 180 stycken. Så fort vi pratar om färdigställda bostäder och realistiska mål ökar ni siffrorna hela tiden. Ni har ökat dem från 100 000 till 140 000. Sedan kom siffran 78 000 för hela länet, och 40 000 av dem ingår i de här 140 000 som ni ska bygga i Stockholm. Det är mycket förvirrande för människor. Vad vill ni egentligen bygga? Vilken ambitionsnivå finns för länet? Och vilken ambitionsnivå finns för Stockholms stad?

Det är ett faktum, Sten, att det finns en skriande bostadsbrist i Stockholm. Och det är inte bara brist på bostäder, utan det som produceras är inte det som människor efterfrågar eller har råd med. Det är den stora frågan när det gäller bostäder.

Anförande nr 81

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Jag tänker inte ens försöka säga att jag inte ska återupprepa budgetdebatten här, för risken är att jag, precis som föregående talare, i alla fall kommer att göra det. Jag tycker att det är viktigt att i sammanhanget säga och slå fast till protokollet att Stockholms stad går bra ekonomiskt. Om stockholmarna bryr sig om att ha en förvaltning av staden som tar stadens ekonomi på fullaste allvar, tar bostadsförsörjningen på fullaste allvar och samtidigt tar miljöpolitiken på fullaste allvar hoppas jag verkligen att de ger oss fortsatt förtroende i valet nästa år.

Vi får ofta höra, och jag läser ofta i reservationer till det här ärendet, att det inte görs någonting på miljöområdet. Jag tror att de flesta som sätter sig in i hur det verkligen ser ut vet att det inte stämmer. Därför tänker jag dra några av de saker som görs på miljöområdet under den här mandatperioden. Vi har avsatt 1 miljard för att bygga ut cykelbanorna i Stockholm. Under 2013, som den här tertialrapporten handlar om, bygger vi sammanlagt en mil cykelbana i Stockholm. Vi har 15–20 olika projekt på gång under året genom cykelmiljarden. Vi arbetar samtidigt med en framkomlighetsstrategi, vilket innebär att vi hela tiden arbetar för ett mer effektivt sätt att använda transporter, vägar och platser i Stockholm. Det innebär mer cykel och färre bilar.

Vi har precis antagit en ambitionshöjning när det gäller matavfallsinsamlingen. Det innebär att hela staden nu arbetar med och kommer att investera för att få ett system där vi kan samla 50 procent av matavfallet senast 2018. Det innebär en investering på ungefär ¼ miljard kronor som nu kommer att sättas i gång samtidigt som förvaltningar och bolag arbetar hårt med den här frågan.

På nästa möte med miljö- och hälsoskydds nämnden kommer vi att få en kemikalieplan på bordet. Det innebär att vi nästa år kan sätta i gång att arbeta mot ett giftfritt Stockholm. Det innebär förstås också att vi kommer att ta tag i frågorna om eventuellt giftiga golv och andra gifter i skolor och förskolor. Det är otroligt viktiga frågor som Alliansen nu kommer att adressera och dessutom redan har förekommit genom att vi har allokerat pengar till en servicefunktion när det gäller kemikaliearbetet under nästa år.

Vi arbetar med planer för att få en fossilfri stad till 2050. Den planen kommer att komma upp på fullmäktiges bord under vintern. Samtidigt håller vi nu på att utreda hur Stockholm kan bli en fossilfri organisation redan 2030. Vi utreder också hur vi kan engagera oss ännu mer i arbetet med att få en förnybar energiproduktion i staden. Det är någonting som understryks av invigningen av Sveriges största solcellsanläggning. Det skedde ute i Järva häromveckan.

Som ni hör pågår det väldigt mycket, och eftersom min tid snart är slut kan jag inte berätta mer även om jag skulle kunna fortsätta i all evighet. Jag tycker att detta understryks av den första meningen i Miljöpartiets reservation. Den lyder: Miljöfrågorna tas på tillräckligt stort allvar av den styrande majoriteten.

Anförande nr 82

A n n M a r i E n g e l (V): Jag vill knyta an till detta och säga att när det gäller miljöfrågorna har vi fått dra er baklänges in i framtiden. I fyra år hörde vi att hela Stockholm skulle gå omkull om trängselavgifterna infördes. Ni skrotade cykelplanen, som vi hade tagit fram, när ni tog vid. Ni hånade allting som handlade om insamling av matavfall, en bilfri stad och så vidare. Det är glädjande att ni nu för fram de här förslagen även om ni ännu inte har realiserat så mycket, men försök att vara lite ödmjuka! Titta lite bakåt och se vad det är ni har bekämpat! De borgerliga partierna har i alla dessa år bekämpat alla de här åtgärderna. Nu är ni ute för sent, och det är för lite. Men grattis till att ni är ute över huvud taget!

Anförande nr 83

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): För sent och för lite hör jag ofta, men jag hör inte riktigt hur ni konkretiserar det. Jag har precis räknat upp det vi gör mycket konkret. Det är någonting som väcker beundran överallt, inte bara i Sverige utan också runt om i världen, vilket jag också brukar poängtera utan att få något motbevis.

Du tog upp det historiska perspektivet, men det var inte jag som gjorde detta. Jag vill egentligen inte gräva i sådant här. Jag tycker att det är ganska ointressant. Men eftersom du gjorde det kan jag fråga: Varför hade inte ni en cykelmiljard när ni regerade? Varför hade inte ni en 50-procentig insamling av matavfall när ni regerade? Varför hade inte ni en kemikalieplan när ni regerade? Jo, därför att ni inte orkade med att göra det. Vi genomför detta.

Sedan pratade du om att vi har tagit era idéer. Om det nu skulle vara så vore det väl jätteroligt, men det är inte så. Det här är idéer som finns i miljödebatten runt om i hela världen. Det är idéer som vi också har varit med och drivit. Det är idéer som vi nu genomför även om det känns jobbigt för er.

Anförande nr 84

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! I det här ärendet finns det två saker som jag har funderat mycket på. Det är en avveckling av 31 lägenheter i Älvsjö servicehus, och det är en avveckling av 100 lägenheter i Blackeberg. De lägenheterna är fördelade på servicehus och vård- och omsorgsboende.

Jag tänker inte prata om budgeten, men jag tänker koppla ihop detta med debatten som vi hade här för en och en halv vecka sedan. Där sade borgarrådet, som inte är närvarande i kväll, att man lägger ett uppdrag till äldrenämnden och äldreförvaltningen att under det kommande året se hur vi kan bereda plats åt alla som behöver det för att de känner sig otrygga. Det sade han från talarstolen. Jag vet att det finns många lediga platser på servicehus i dag. Och vi vet också att 40 procent får avslag på sin ansökan till servicehus i dag. De som söker till servicehus och får avslag känner att de inte längre är trygga i sitt eget boende. I Stockholm får man plats på servicehus när man är före detta minister och skriver en debattartikel i Dagens Nyheter. Då går det väldigt fort.

40 procent är alldeles för många. När det gäller tertialrapporten återstår frågorna: Har vi egentligen överflödiga servicehuslägenheter när avslagen är så många? Kommer vi att ha överflödiga servicehuslägenheter när äldreförvaltningen väl har fullgjort det uppdrag man har fått i budgeten? Jag är djupt oroad över att vi nu lägger ned platser samtidigt som vi nästa år står här och garanterar att alla som behöver plats på grund av att de känner sig otrygga ska få det. Då har vi inte längre några platser kvar.

Anförande nr 85

Borgarrådet **N o r d i n** (M): Fru ordförande! Det är väl bekant att vi har väldigt många tomma servicehuslägenheter i Stockholm, och dessutom har vi flera servicehus som är i dåligt skick. Det är ett problem som vi måste hantera. Det låter väldigt mycket med 40 procent avslag. Det tycker vi också, men om man tittar tillbaka är det inte en ny siffra. När vi har gjort tidigare undersökningar när det gäller antalet avslag på ansökan om servicehuslägenhet har det legat på nivån 30–40 procent. Om man skulle se att vi hade fällande domar i nästa steg hanterade vi den här biståndsbedömningen fel, men det har vi inte. Däremot har allianspartierna i budgeten för 2014 sagt att ålder och oro ska väga tyngre i bedömningen. Det är en tydlig signal från vår sida att vi tycker att man kan titta på bedömningen utifrån de kriterierna.

Anförande nr 86

M **i r j a R ä i h ä** (S): Jag vet allt detta. Jag vet att Arbetsmiljöverket har kommit med ett föreläggande om att hygienutrymmena på vissa servicehus inte fyller de krav som finns i dag. Jag vet att vi har många platser, men jag vet också att äldreförvaltningen har redovisat att 40 procent av de människor som anser sig behöva en servicehuslägenhet har fått avslag. Vi har inte heller klara siffror på hur många som har låtit bli att överklaga, nöjer sig med detta och fortsätter att bo kvar i sitt otrygga boende. Har Micasa planer på att bygga nytt nu när vi har så många servicehus med en kvalitet som inte uppfyller dagens arbetsmiljökrav? Om vi bestämmer att alla som känner sig otrygga ska få platser måste det finnas platser, Sten, och det måste finnas platser som uppfyller de krav som finns i dag.

Anförande nr 87

Borgarrådet **E d h o l m** (FP): Fru ordförande! Som finansborgarrådet påpekade i sitt inlägg är Stockholms stads ekonomi mycket god. Vi har inte behövt göra ett uttag ur koncernen på flera år. Det är mycket bra att ekonomin är så stark, och det också bra för framtiden att vi har en stark ekonomi i fullmäktiges budget och i koncernens

verksamheter. Det är bra för framtiden. Gudarna ska veta att vi kommer att behöva en stor del av de här pengarna framgent. Därför tycker jag att det är bra att regering och riksdag nu har bestämt att man ska kunna använda en del av ett överskott som man får ett år senare när det behövs.

Vi måste bygga fler bostäder. Det tror jag de flesta av oss är överens om. Vi har en stor inflyttning. Vi ska hjälpa till att finansiera den stora tunnelbanesatsningen. Vi behöver bygga ut förskolor och skolor. Ett bekymmer som jag ser framöver är att kostnaderna för skollokaler riskerar att bli mycket höga de kommande åren, precis som de har blivit på förskoleområdet där vi också måste bygga ut. Vi måste bygga ut antalet gruppboende, och så småningom måste vi också börja bygga ut äldreomsorgen. Stockholms stad står inför mycket stora utmaningar, och just därför är det mycket viktigt att ha en stabil och sund ekonomi.

Döm då om min förvåning när jag i förra veckan upptäckte att Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill skänka 400 miljoner till staten helt i otvunget läge. Jag förstår inte varför. Vi har fått ett nytt skatteutjämningsystem, och, som vanligt höll jag på att säga, förlorar Stockholms stad på detta. Man tycker att man kan ta pengar från dem som har mycket. Men för att den här smällen inte ska bli för stor för Stockholms stad har vi fått en rabatt på 400 miljoner kronor för nästa år. Den rabatten ville Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet sno av stockholmarna så sent som förra veckan och ta den redan nästa år. Det skedde bara ett par dagar efter det att vi hade antagit budgeten här i fullmäktige.

Min fråga är helt enkelt: Varför gör ni så? Socialdemokraterna hade till och med räknat med i sin alternativa budget här i huset att riksdagen skulle sno dessa 400 miljoner av Stockholms stads skattebetalare. Vi behöver varenda krona vi kan få i den här staden. Vi står inför enorma utmaningar framgent. Jag tycker att det är en bedräglig hantering av detta framför allt från Socialdemokraternas sida.

Anförande nr 88

A n n M a r i E n g e l (V): Jag måste reagera när du, Lotta, och andra säger att det är så bra att vi inte behöver ta ut någonting ur koncernen. Ni har ju tagit ut 4,7 miljarder. Det är visserligen ur bostadsbolagen, men de är ju en del av koncernen. Det är tydligen bara från hyresgästerna som ni tycker att det är bra att ta pengar, medan ni tycker att det finns så gott om pengar i staden. Man kan ju fundera på om det verkligen inte finns några behov. Tycker du att det är bra att ta 4,7 miljarder bara från hyresgästerna?

Anförande nr 89

Borgarrådet E d h o l m (FP): De pengarna tas ur våra bostadsföretag för att de gör enorma vinster. De pengarna kommer naturligtvis att användas på olika sätt till gagn för Stockholms stads invånare, till exempel genom att vi bygger fler bostäder. Det är helt rätt. Ni vill ta 400 miljoner av Stockholms stads skattebetalare redan nästa år och ge dem till andra kommuner. Jag frågar: Varför?

Anförande nr 90

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Solidaritet är inte din starka sida, Lotta Edholm. Jag står för ett kommunalt skatteutjämningsystem. Vi har en enorm befolkningsinflyttning till Stockholm. Det kommer hit människor som tjänar bra med pengar. Var har de kostat i förskola, grundskola och gymnasieskola? Jo, i sina hemkommuner. De kommer hit, betalar mycket i kommunalskatt och trivs i Stockholm. Men det finns också sådana som flyttar tillbaka till sina hemkommuner. Vad kostar de då i äldreomsorg och sjukvård? Jag står för att hela Sverige ska leva. Det gör inte du, Lotta Edholm. Jag står för det, och det innebär att vi måste bidra till att hela Sverige ska leva.

Anförande nr 91

Borgarrådet E d h o l m (FP): Jag tycker att det är väldigt bra att Stockholms stads skattebetalare får veta att Socialdemokraterna i det här huset hellre ger bort 400 miljoner av våra skattepengar till andra kommuner. Precis som Karin Wanngård anser även jag att vi ska ha ett kommunalt skatteutjämningsystem. Vi måste ha det. Men i den budget som regeringen lade fram för riksdagen sade man att skillnaderna från ett år till ett annat blir så stora att man under ett år får en rabatt på 400 miljoner kronor. Det är dessa 400 miljoner kronor som Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill dra in redan det första året. Det visar var lojaliteten ligger. Den ligger inte hos invånarna i Stockholms stad. Den ligger på Sveavägen.

Anförande nr 92

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Jag ska försöka att inte återupprepa budgetdebatten, men det är intressant att ta upp några saker. Det gäller framför allt att majoriteten alltid pratar om vad de ska göra och inte vill prata om det som de inte lyckas med.

Matavfallsinsamling och biogas nämndes här. Man har satts som mål att man ska ha en insamling på 12 procent under året, vilket är ett jättelågt mål. Prognosen visar på 10 procent. Detta visar vad man håller på med. Sedan pratar man om att man har en biogasstrategi. Ni ska komma upp i en matavfallsinsamling på 50 procent. Vi säger att vi måste komma upp till 70 procent, vilket man gör i många kommuner. Det är det mål vi bör ha. Men det är alltid någonting som ska göras längre fram. Under tiden sitter ni här och harvar. Det är beklagligt.

När det gäller stadens miljömål för kvävedioxid och PM10 är det också hela tiden någonting som ska göras längre fram. Ni lyckas inte uppnå de mål som krävs i det här sammanhanget. Vi har redan i år överskridit partikelhalterna på ett antal gator. Vi klarar inte de här målen. Ni kanske inte kan se detta, men det är ganska rött här. I dag överskrider vi de här normerna. Ni sitter bara och väntar på att någonting ska göras längre fram. Det är oroväckande.

Det är också ett problem att ni inte gör vad ni ska göra när det gäller ekologiska livsmedel. Vi måste ha högre mål där.

Ni pratar om att ni ska vara nere på 3 ton växthusgaser år 2018. För att vi ska klara våra mål på något vis i den här staden måste vi komma ned till 2 ton i det läget. Nu

dribblar ni med detta till exempel när det gäller Fortum. Det fortsätter. Ska man fasa ut kolet eller inte? Det är osäkert om det ska göras, och det måste göras så fort som möjligt.

Jag ska inte återupprepa det Ann-Margarethe Livh sade om att man plussar på siffror när det gäller bostadsbyggandet, men jag vill säga något om studentbostäderna. Det har byggts 185 lägenheter. Det fanns ett mål på 4 400. Det var inte för innevarande år, men det visar någonting. Det ska ske mycket längre fram. Markanvisningar kommer någon annan gång. Det här ska införlivas längre fram. Men man kan inte bo i de här markanvisningarna. Det är inte där man ska bo.

Jag kan också nämna något om idrott och kultur. Det är också ett område där ni med bred marginal missar målet när det gäller stockholmarnas nöjdhet med Stockholms idrottsliv. Jag tycker att det är intressant. En rimlig anledning är att ni inte klarar att se till att det finns tillräckligt med anläggningar. Det brister när det gäller idrottshallar och konstgräsplaner. Dessutom fortsätter ni att driva projekt där man inte tar med sådant här. Det här finns inte i plan när det gäller Hagastaden och Norra Djurgårdsstaden. Det är olyckligt.

Anförande nr 93

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Vårt mål när det gäller matavfallet är väldigt högt satt. Du kan inte jämföra oss med mindre kommuner. De ska ha all eloge för det de gör. Men det är klart att den frågan är mycket mer komplicerad i Stockholm, och det vet också Daniel Helldén och Miljöpartiet. Om Per Ankersjö och jag skulle säga att nu tar vi 70 procent skulle du genast säga att det är 90 procent som gäller. Ni hugger i bara för att verka värre. Vi har analyserat vad man kan uppnå till 2018. Vi har tagit det här stegvis och börjat med restaurangavfallet och matavfallet från villorna, vilket är det enkla. Nu tar vi itu med en modern matavfallsinsamling i innerstaden.

Jag förstår inte detta med dubbdäcken. Ni åstadkom ju ingenting i den frågan när ni satt med i stadens regering. Vi har gjort detta. Vi har infört dubbdäcksförbud och tagit upp diskussionen på allvar och driver på för att införa avgifter. Det har också gett resultat. Dubbdäcksanvändningen har gått ned från 70 procent till 50 procent i staden. Både förbudet och normgivningen fungerar här. Ni åstadkom faktiskt inget av detta.

Anförande nr 94

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag yrkar bifall till Miljöpartiets reservation. All eloge till dubbdäcksförbudet på Hornsgatan. Problemet är att ni inte fortsätter med detta trots att länsstyrelsen säger att det behövs. Vi kan se att det är ett problem i dag. Vi har luft som är så dålig att barnen mår riktigt dåligt av den. Deras lungor klarar inte detta. Det borde ni göra någonting åt på en gång. Vi vet också att trängselavgifterna är en stor åtgärd som har minskat trafiken och gjort att man har fått ned de här halterna.

Vi har sagt att vi bör ha ett mål på 70 procent matavfallsinsamling. Ni fokuserar på att Stockholm skulle vara så extremt annorlunda än andra städer. Det förslag som ni

nu har kommit med och som vi har pratat om tidigare, det vill säga förslaget med de gröna påsarna, är ett sätt. Detta är någonting som man verkligen kan implementera fullt ut, men ni har inte riktigt det målet. Jag tror inte att ni vill nå dit.

Anförande nr 95

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Vi sitter där och harvar. Det är Daniel Helldéns omskrivning för att arbeta aktivt med miljöpolitik. Jag räknade upp allting som vi har gjort förut. Jag ska inte göra det igen, utan jag ber alla gå tillbaka och lyssna på det anförandet eller läsa det i protokollet när det kommer.

Dubbdäcken och luftkvaliteten är återigen någonting vi jobbar med dagligen i det här huset och med våra förvaltningar. Du nämnde trängselskatten. Du nämnde inte att vi i Alliansen har kommit överens med regeringen om att vi ska höja trängselskatten om några år. Dessutom försöker vi få fram den här dubbdäcksavgiften som vi verkar vara överens med delar av det andra blocket om att vi bör genomföra. Vi lägger också om trafiken så att vi får mer fokus på cyklande och mindre på biltrafiken med en person i varje bil.

Vi sitter där och harvar. Vi pressar experterna att ta fram aktiva planer för till exempel matavfallsinsamlingen. De säger att det blir jättetufft att nå 50 procent till 2018. Vi säger att vi kör på det. Vi ska göra det, och när vi har gjort det går jag gärna vidare mot 100 procent.

Anförande nr 96

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det ska bli intressant att se om du någon gång kan plocka fram det här 100-procentsmålet, Ankersjö. Du kommer tyvärr inte sitta vid makten och behöva lägga fram det. Vi kan sätta målet på 70 procent och få ordning på det först.

Det är märkligt att ni håller på med dubbdäcksfrågan på det sätt som ni gör. Vi har sagt att det är en lösning med en avgift, men det går ju inte igenom. Regeringen gör inte någonting. Därför måste vi använda de redskap som vi har. Vi måste införa de dubbdäcksförbud som krävs. Ni gör inte det trots att detta slår i taket hela tiden. Ni vet ju att det här är ett stort problem för Stockholm, och det gäller stockholmarnas hälsa. Ni skickar i stället frågan till regeringen. Det konstiga är att både när det gäller dubbdäcksavgifterna och det utökade dubbdäcksförbudet säger ni nej till länsstyrelsen så de är tvungna att skicka även den frågan till regeringen. Sedan sitter de bara där och väntar på någonting. Jag vet inte vad. Under tiden lider stockholmarna, och så ska vi inte ha det.

Anförande nr 97

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag tänker inte ens försöka säga att jag inte kommer att upprepa mig. Det kommer jag att göra. Som ni ser i T2:an är det ett gott resultat för Stockholm. Vi kan inte på något sätt förneka att ni håller hårt i pengarna. Problemet är att det är allt fler stockholmare som hamnar efter. Arbetslösheten har bitit sig fast, och skolresultaten sjunker. Nu är ni till och med beredda att sänka målen för eleverna i årskurs 6 i både matematik och svenska. De kommer att ligga under det som ni klarade av 2012. Ni sänker målen.

Målstyrning är mycket viktigt och mycket bra för en stad. Man kan använda målstyrning som ett instrument för att säkerställa att verksamheterna verkligen levererar.

Jag ser att Sten Nordin har begärt replik, och jag vill ha ett svar på vad som är syftet med att sänka målen under det som levererades 2012. Är inte syftet att visa att man har förbättrat resultaten jämfört med de mål man har satt? Sedan måste vi gå tillbaka och påpeka att ni inte kommer att kunna leverera detta.

Ungdomarnas framtid är oroväckande. I vissa stadsdelar har ungdomsarbetslösheten fördubblats och tredubblats. Vi måste våga satsa resurser på våra ungdomar, vår framtid, som förhoppningsvis ska ta hand om oss när vi blir äldre. Vi måste stå för en politik som gör att våra ungdomar inte hamnar efter. Då krävs det utbildning, grundskola för alla, gymnasieskola för alla och att man har de verktyg som krävs för att få bukt med den arbetslöshet som har bitit sig fast. Jag står för att jag vill ändra samhällets inriktning och den politik som förs i dag i Stockholm där klyftorna ökar och stadsdelar slits isär alltmer. Om ungdomar får bra jobb och utbildning och har höga förväntningar på att bli stockholmare kommer vi att få det ännu mycket bättre.

Bifall till Socialdemokraternas reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 98

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Vi har ingen nytta av att svartmåla Stockholms utveckling på det sätt som Karin Wanngård gör. Vi har problem att ta itu med, och det borde vi göra gemensamt. Sedan valet 2006 har det tillkommit 260 000 nya jobb i Sverige. 82 000 av dem har tillkommit i Stockholms stad. Det är ingen självklarhet i tider av finanskris. Om vi jämför med städer där dina partikamrater har betydligt större inflytande än vad fallet är i Stockholm är inte siffrorna särskilt imponerande.

Vi är överens om att vi behöver göra ännu mer för ungdomarna. I budgeten för 2014 finns det omfattande insatser för ungdomar. Du har otur med dina kompisar på riksplanel som nu vill höja restaurangmomsen. I dag har Konjunkturinstitutet sagt att en direkt effekt av sänkningen är 4 000 nya jobb. Vad jag förstår har nu även de fackliga organisationerna inom hotell och restaurang reagerat på detta. Det är ni som vill genomföra åtgärder som kommer att slå ut tusentals ungdomar som har fått jobb från arbetsmarknaden.

Anförande nr 99

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Du har många gånger sagt att jag försöker svartmåla Stockholms utveckling, Sten Nordin. Jag pekar på problem som vi har i Stockholm i dag. Vi har problem med den ungdomsarbetslöshet som har bitit sig fast. Vi har problem med att allt fler saknar behörighet till gymnasieskolan. Det vill ni inte se. Ni delar inte den verklighetsbild som vi ser där väldigt många stockholmare far mycket illa. Jag svartmålar inte staden. Jag brukar ofta framhålla hur bra Stockholm är och hur kul det är att det går bra för Stockholm rent tillväxtmässigt och företagsmässigt. Det är jättebra, men vi måste också se till att vi får kompetent

arbetskraft. Det gör vi genom en aktiv skolpolitik och en aktiv arbetsmarknadspolitik. Där är ni för lata.

Anförande nr 100

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! När man använder ett språkbruk där man säger att klyftorna ökar och att stadsdelarna slits isär är det rätt lätt att vi på allianssidan tolkar det som en svartmålning samtidigt som stockholmarna upplever att socialbidragstagarna aldrig har varit så få och att de allra flesta stockholmarna har jobb. Vi ser nu att utrikes födda är den grupp som i högre grad än någon annan grupp i Sverige får jobb. Det händer väldigt mycket på det området. Då är det klart att vi kallar detta för svartmålning. Om bilden är så svart som Karin Wanngård säger är det ännu konstigare att Karin Wanngård och Socialdemokraterna redan nästa år vill skänka 400 miljoner kronor till statsmakterna.

Anförande nr 101

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag uppfattade egentligen inte någon fråga från Lotta Edholm. Men jag kan fortsätta där jag slutade senast och än en gång påtala vikten av att Stockholm vågar satsa på dagens ungdomar. Vi måste våga satsa på att få bort ungdomsarbetslösheten och få ut ungdomarna på arbetsmarknaden. Vi måste våga ha en aktiv arbetsmarknadspolitik. När det gäller försörjningsstödet har vi rena förslag i vår budget på hur vi skulle kunna bryta beroendet av försörjningsstödet genom att ordna stockholmjobb i staden och få fler utbildningsplatser och fler komvuxplatser. Det är förslag som ni röstar nej. Ni röstar nej till våra förslag som skulle kunna göra att det blir så mycket bättre för stockholmarna.

Anförande nr 102

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Karin Wanngård fortsätter att rapa upp att kunskapsresultaten sjunker i skolan trots att vi vet att det inte är sant. Vidare säger du att arbetslösheten har bitit sig fast trots att vi vet att Stockholm är den stad i Sverige som har klarat sig mycket bra jämfört med övriga Sverige. Du fortsätter att säga att vi inte satsar på ungdomar trots de enorma satsningarna. Alla vi som har läst handlingarna om Järvalyftet har kunnat se de satsningar vi gör på ungdomar. Det handlar bland annat om jobbtorgen, sommarjobb åt alla ungdomar på Järva som så önskar och väldigt många ferieaktiviteter som bland annat har minskat oroligheterna under ledigheterna. Vi har nu under flera år kunnat satsa direkt på välfärdens kärna och ökat stödet till skolan, äldreomsorgen och hemtjänsten. Detta har vi kunnat göra samtidigt som vi har sänkt skatten, och ändå har vi så starka finanser. Jag tycker att detta visar att Alliansens ekonomiska politik är mycket framgångsrik.

Anförande nr 103

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Man kan inte bo i en skattesänkning, Erik Slottnér. Det går inte. Vi har en skriande bostadsbrist i vår stad. Det är flera som vill flytta till Stockholm men som inte har möjlighet att göra det eftersom de inte får tag på den bostad som de vill ha. Vi har många stora utmaningar när det gäller skolan. Det är allt fler unga som lämnas efter för att ni inte gör det satsningar som vi tycker är legitima för att höja kunskapsresultaten.

Jag har faktiskt gett en eloge till Ulla Hamilton för att hon har gjort väldigt mycket när det gäller sommarjobben. Det är oerhört viktigt, och det är bra att ni har kommit till insikt om att om vi kan garantera fler sommarjobb innebär det att de får en fot in på arbetsmarknaden. Jag ger er en eloge för det.

Anförande nr 104

Åke Askenssten (MP): Ordförande! Jag kan inte avhålla mig från några kommentarer till det som har sagts här. Låt mig börja med cykelbanorna. Alliansen tittar bakåt och säger att det var så dåligt 2002–2006. Jag vill påpeka att då hade faktiskt S, V och MP 100 miljoner per år till cykelbanor. Nu har Alliansen 140 miljoner i snitt per år av den berömda cykelmiljarden. Vi tycker inte att det är så mycket att skryta med. Vi i Miljöpartiet anslår 250 miljoner per år. Vi menar att det är vad som behövs. Vi tycker att det är viktigare än att satsa på en utbyggnad för biltrafiken.

Sten Nordin tog upp detta att oro ska väga tyngre när man ansöker om en plats på servicehus. Vi har hört det förut, men verkligheten är uppenbarligen en annan. Om ni menar allvar måste ni gå ut med detta. Ni måste förklara och tala om detta för biståndsbedömarna. Ni kanske har misslyckats med att nå ut med det, eller också struntar de kanske i vad ni säger. Jag vet inte. Verkligheten är alltså en annan.

När det gäller bostadsbolagen och pengarna därifrån verkar det finnas ett ganska stort svart hål här uppe som dessa pengar hamnar i. Vinstmarginalen för de kommunala bostadsbolagen för 2012 låg mellan 25 och ca 60 procent per år. Börsbolagsägare skulle jubla över sådana vinstmarginaler. Det känns mer som om ni beskattar hyresgästerna genom de uttag som ni gör.

Anförande nr 105

Borgarrådet Ankersjö (C): Fru ordförande! Jag har hört det förut, Åke Askenssten. Vi lägger 1 miljard på att bygga cykelbanor och bygger en mil cykelbana bara under 2013. Det är 15–20 projekt som är aktiva under året på trafikkontorets hemsida. Vi satsar 1 miljard kronor fram till 2018. Min poäng är att då säger ni: Vi slänger på 50 miljoner till. Vi slänger på några tiotals procent till på matavfallsinsamlingen. Vi avskaffar allt kol i Värtan.

När jag frågar lite försynt om jag kan få se någon plan för hur det ska gå till, hur ni ska få alla pengar i arbete till cykelbanor, hur ska ni bort kolet på två år och hur ni ska lyckas få 70 procents matavfallsinsamling, när ingen expert säger att det går i just det här specifika fallet, står ni svarslösa. Det är oseriöst.

Den här kommunen har jobbat mycket hårt med miljöfrågor under flera decennier, även mellan 2002 och 2006. Jag tror att det delvis beror på att sossarna faktiskt höll er på mattan så att det blev en trovärdig politik på miljöområdet även då.

Anförande nr 106

Åke Askenssten (MP): Det låter jättebra med en cykelmiljard, men det är ju inte 1 miljard per år. Det är ungefär 140 miljoner per år. Det tycker vi är helt otillräckligt. Vi har tidigare berättat mycket tydligt hur vi vill göra. Jag har själv

väckt en motion om ökad säkerhet för cyklisterna. Det behövs verkligen. Det har vi klart och tydligt redogjort för. Tyvärr ligger ni i bakvatten, Per Ankersjö.

§ 15 Inriktningsbeslut AB Svenska Bostäder gällande nyproduktion av bostäder, kv Björnlandet, Norra Djurgårdsstaden (utl. 2013:151)

Anförande nr 107

Berthold Gustavsson (M): Ordförande, fullmäktige! Jag är glad att kunna berätta att Svenska Bostäder planerar att bygga ca 150 hyreslägenheter. Planområdet är beläget i de sydvästra delarna av Norra Djurgårdsstaden intill gasklockorna. Marken har tidigare använts för industriändamål och ägs av staden. Det blir ett lamellhus och tre punkthus. Lamellhuset är sex våningar högt och punkthusen åtta våningar. Det planeras även en förskola i byggnaden. Byggstarten är planerad till hösten 2014, och inflyttning ska kunna ske med start hösten 2016.

Det blir en mycket trevlig och iögonenfallande byggnad i halvcirkelform. Den kommer att putsas i olika färger. Fasaden mot utsidan kommer att få mustiga kulörer, lite jordiga nyanser från ockra till rostrött. Insidan kommer att få en ljusare färgskala. Den varierar även i höjd mellan sex och åtta våningar. Gården blir också mycket trevlig med vistelseplatser för boende, och den kommer att vara öppen för förbipasserande. Där finns plats för lek, grannsamvaro och solig fika på terrasserna. Det blir en trevlig takterrass också. Rakt igenom gården skär axeln för passage genom kvarteret. Den kommer att bli ett bra tillskott till stadens hyreslägenheter. Vi ser fram emot att den kommer att bli väl utnyttjad i staden. Jag är säker på att den snabbt kommer att fyllas med boende.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 108

Maria Hannäs (V): Ordförande, fullmäktige, alla som lyssnar, kära medborgare! Det här är ett bra projekt. Det är länge sedan beslutet fattades i stadsbyggnadsnämnden. Det tar tid när man jobbar i sådana här stora områden där man måste sanera mark och så vidare. Jag tror att alla är överens om att det här är ett mycket bra projekt. Tyvärr blir det mycket dyra hyror. Man skriver i ärendet att det blir ungefär 2 000 kronor per kvadratmeter och år i hyra. Det är ett problem i Stockholm att hyresrätterna blir så dyra. Vi har diskuterat det i flera dagar för någon vecka sedan, så jag går inte in närmare på det just nu.

En sak som är intressant här är den spännande formen, vilket Berthold också nämnde när han läste innantill ur ärendet. Det blir också terrasser. Vi försöker verkligen att se till att det blir gröna gårdar och tak i det här nya området. Det blir mycket mer än vad det blev i Hammarby Sjöstad. Något som Vänsterpartiet också tycker är mycket bra är det inte blir privata gårdar. Man ska kunna gå igenom gårdarna, och det kan man göra i just det här kvarteret. Det är en spännande form också, som sagt, med det här lite rundade huset. Det ser vi inte så mycket av i den övriga planeringen av Norra Djurgårdsstaden.

Vi yrkar också bifall till kommunstyrelsens förslag, precis som alla andra.

Anförande nr 109

M a t s L i n d q v i s t (MP): Fru ordförande! Efter Bertholds fantastiska genomgång skulle man nästan kunna tro att han kommer att flytta dit. Vem vet? Det kanske blir så. Även Miljöpartiet tycker att det är här ett alldeles utmärkt förslag. Det är en väl avvägd användning av en mark som man mycket väl kan bygga på och göra någonting bättre med jämfört med hur den används i dag.

Även vi yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

*§ 16 Uppförande av parkeringsanläggning i Hagastaden. Inriktningsbeslut m.m.
(utl. 2013:152)*

Anförande nr 110

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Joakim Larsson kan tyvärr inte vara här, och eftersom det delvis är mina frågor tänkte jag föredra ärendet. Det här är ett oerhört viktigt ärende. Hagastaden kommer att bestå av väldigt många bostäder. Det blir 5 000 nya bostäder och uppemot 50 000 arbetsplatser. Det här är faktiskt det första ärendet där vi i staden presenterar detta med parkeringsköp. Det innebär att de bostadsbolag som bygger i området kan anlita Stockholm Parkering och på så sätt lösa parkeringsutmaningen i samband med de bostäder som byggs i området. Jag tycker att det här är ett alldeles utmärkt sätt att hantera de här frågorna.

Det parkeringsgarage som projekteras här får 1 340 platser. Det motsvarar 13,4 kilometer kantstensparkeringsplatser. Det är sex och ett halvt Högalidsgarage. Det är en enorm volym parkeringsplatser som man har möjlighet att erbjuda här, och det behövs verkligen i Stockholm. Därför tycker jag att det ska bli ett spännande projekt. Det är det första i sitt slag när det gäller samarbete mellan fastighetsbolagen och Stockholm Parkering. Jag hoppas verkligen att det här kommer att bli ett framgångsrikt samarbete som innebär att vi har hittat bra och effektiva lösningar för att tillgodose det behov av parkeringsplatser som finns i en växande stad, för bilar kommer alltid att finnas i staden.

Med detta, fru ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 111

C h r i s t e r M e l l s t r a n d (C): Fru ordförande! Jag ska fylla på lite där Ulla slutade. Jag vill också säga att det här på många sätt är ett miljöprojekt. Vi bygger faktiskt en grön och skön park. Vi anlägger en damm ovanpå. Vi får en 540 meter lång park i Norra Stationsparken. Vi utnyttjar marken ovan jord på ett mycket bra och effektivt sätt. Vi återvinner värmen från kringliggande hus för att värma upp det här garaget. Vi inför laddplatser och sätter in LED-belysning. Detta med parkeringsköp är en jättebra lösning. Vi får en samfinansiering av garaget. På det sättet blir riskerna mindre.

Dessutom finns det något som nästan blir den största vinsten. När man bygger p-garage under de olika husen runt om i Stockholm som isolerade bunkrar under varje hus får man inte det här samnyttjandet. På det här sättet får vi ett samnyttjande av platserna. Vi får besöksparkeringsplatser och boendeparkeringsplatser. Och vem vet? Vi får kanske också lite infartsparkeringsplatser här.

Det här projektet är också mycket bra på ett annat sätt. Om vi märker att vi inte behöver så många platser som 1 340 stycken kan vi minska antalet platser under resans gång. Det är fullt möjligt i det här projektet. Vi kan anpassa p-talet efter hand. Det gör också att vi exponerar oss för mindre risker.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 112

M a r i a H a n n ä s (V): Fru ordförande och alla andra! Vi har ett särskilt uttalande i det här ärendet. Vi i Vänsterpartiet är för ett generellt sänkt parkeringstal när det gäller bostäder och när det gäller parkering över huvud taget. Vi menar att det är mycket viktigt att vi får plats med bilpoolsbilar och bra, stora, säkra cykelparkeringar i det här garaget. Det är bra att man använder det här sättet att dela och fördela mellan Stockholm Parkering och fastighetsägarna. Annars kan det lätt bli som i till exempel Liljeholmen där byggherrarna klagat på att de har för stora parkeringsgarage som de inte får uthyrda. Jag har träffat byggherrar som står med tomma platser på grund av den borgerliga politiken med ett mycket högt parkeringstal trots att det är ett mycket kollektivtrafiknära läge vid Telefonplan.

Det är också bra att det blir en park. Vi hade velat att den skulle vara större. Om ni har bra minne kommer ni ihåg att vi pläderade för det när det här ärendet om Hagastaden var uppe här i fullmäktige. Det finns också förhoppningar om att tunnelbanan kommer till det här nya området och även vidare till Karolinastaden, Solna och arenan där ute.

Vi hoppas att det inte blir några tomma platser i det här garaget. Det är mycket stort, vilket man kan tycka är tveksamt, men det ligger ändå under parken. Det är en bra placering om man nu ska ha ett garage. Det är bra att man inte har byggt ett garage någon annanstans som tar markyta på ett annat sätt.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 113

C h r i s t e r M e l l s t r a n d (C): Jag tänkte säga något om cykelparkeringen. Det är säkert en del som undrar över detta. Tanken med cykelparkeringen här är att den i första hand ska vara på gatuplanet. Man vill helst inte leda ned cyklarna så att bilar och cyklar möts på ramperna upp och ned. Det är möjligt att det blir cykelparkering där. Vi utesluter inte det, men i första hand vill man undersöka möjligheten att anlägga cykelparkeringen i respektive hus. Vi tror att det är mycket bekvämare och mycket bättre för cyklisterna.

Vi har fattat beslut om att vi i Stockholm Parkering ska arbeta för att underlätta för bilpooler. Det kommer säkert att bli bilpooler i det här huset också.

Anförande nr 114

M a r i a H a n n ä s (V): Det är väldigt många människor som cyklar i Stockholm, och sedan finns det sådana som jag som nästan aldrig cyklar i staden. Jag törs inte. Jag har min cykel i ett förråd på vintern. Det kan vara smart att ha vissa platser som är mer säkra än i huset. Man skulle kunna ställa dem där lite mer permanent. Det finns olika slags cykelparkeringar man kan ha. Det finns sådana där man kan få tag i cykeln snabbt, och det finns sådana där man kan ställa cykeln så att den inte blir dammig.

Anförande nr 115

Åke Askens ten (MP): Ordförande! Jag börjar med att yrka bifall till Miljöpartiets förslag i kommunstyrelsen. Det innebär att man minskar det här garaget – vi tycker att det är alldeles för stort – och gör plats för cykelparkering. Vi går inte in i detalj på hur man ska lösa det, och det är naturligtvis också viktigt att det blir plats för bilpoolsbilar.

Jag tycker att det är lite illavarslande med ett stort garage i Hagastaden. Det tyder på att det kanske inte blir en hållbar stadsdel utan mer en bilstadsdel, och det var väl ändå inte meningen. Den osäkerheten bekräftas också lite grann av den långsamhet som har kännetecknat planeringen av kollektivtrafiken. Nu har ni kommit överens med era kompisar i landstinget om att det ändå ska bli tunnelbana, men det tog väldigt lång tid. Det arbetet borde ha påbörjats vid det här laget.

Som alla politiker vet är antalet parkeringsplatser dimensionerande för biltrafiken. Ju fler parkeringsplatser det finns, desto fler bilar blir det. Det är den obönhörliga lagen som finns. Det är biltrafikens och stadsplaneringens obönhörliga paragraf. Det blir fler bilar.

Sedan undrar jag över kostnadsbilden. Kan trafikborgarrådet eller kanske finansborgarrådet svara på detta? Det är lite konstiga siffror. Frågan är om ni eller Stockholm Parkering möjligen har räknat fel här. Det framgår av ärendet att det kan bli billigare om man i någon mån kan bygga det här garaget under jord. Men de senaste uppgifterna om kostnaderna för att bygga garage under jord är 500 000 per parkeringsplats. Annars brukar de siffror som kommunala instanser uppger ligga mellan 350 000 och 400 000 per plats. Men här står det faktiskt att byggherrarna ska betala 206 000 per plats till kommersiella företag som hyr parkeringsplatser och 162 000 för platser till bostadsinnehavare. Jag undrar hur det hänger ihop. Antingen är det mycket otydligt skrivet eller också är det felräknat. Det kanske något av borgarråden kan svara på.

Anförande nr 116

Christer Mellstrand (C): Jag ska försöka förklara de här siffrorna, Åke. Du får nog läsa ärendet en gång till. Jag hör att du har missförstått detta. Byggherrarna är med och delfinansierar med dessa två summor som du pratar om. Det är inte vad varje p-plats kostar, utan det är vad de är med och finansierar varje plats i garaget med. Som du själv är inne på kostar en p-plats ungefär 350 000 kronor att bygga under jord. Det varierar mellan 350 000 och 600 000 beroende på om man måste spränga och så vidare. Det är vad de delfinansierar med. Då betalar övriga hyresgäster mindre för parkeringsplatserna än vad de normalt sett gör. Det är en mycket positiv effekt av detta. Läs en gång till så kommer du att förstå det! Det är väldigt tydligt skrivet i ärendet.

Anförande nr 117

Åke Askens ten (MP): Det var en förklaring. Det var intressant att Christer Mellstrand kom med en ännu högre siffra än den jag hade. Han nämnde 600 000 per parkeringsplats. Jag var uppe i 500 000 som värst. 600 000 gäller förhoppningsvis

extremfallen. Om dessa kostnader bara gäller en delfinansiering är frågan hur mycket Stockholms stad kommer att betala per parkeringsplats. Kan någon svara på det?

Anförande nr 118

C h r i s t e r M e l l s t r a n d (C): Du har projektbudgeten. Du kan ju räkna. Det är bara att dra av dessa 241 miljoner från de 700 så får man siffran.

Jag vill tala om cykelparkeringen i det här projektet igen. I vissa projekt där vi har anlagt fast parkering i parkeringsgaragen har det visat sig att de här cykelboxarna för långtidsparkering nere i garaget är mycket dåligt utnyttjade. Därför tror jag att man i första hand ska söka cykelparkeringslösningar för boende i själva fastigheterna i direkt anslutning till lägenheterna. När det gäller besökande tror jag att man måste titta på andra lösningar som är lättillgängliga. Har man parkering i de här garagen ska man försöka se till att cyklisterna inte möter biltrafiken och exponeras för risker.

Till sist skulle jag vilja säga någonting om kollektivtrafiken i det här området. Jag tycker att vi ska vara mycket stolta över att vi får tunnelbana till Hagastaden och Friends. Vi är glada för den stora satsningen.

*§17 Västerorts framtida avloppsrening
Inriktningsbeslut för Stockholm Vatten VA AB (utl. 2013:153)*

Anförande nr 119

Borgarrådet *A n k e r s j ö* (C): Fru ordförande! Det handlar om västerorts avloppsförsörjning, men det handlar också om hela Stockholms framtida avloppsförsörjning. Jag tycker att det här ärendet är ett mycket bra exempel på hur vi kan förena Stockholms tillväxt, att vi växer som stad, med miljöinvesteringar. Historiskt är detta en av de största miljöinvesteringarna vi kommer att göra i Stockholm efter det här inriktningsbeslutet.

Det handlar om att vi gör stora investeringar i Henriksdals reningsverk. Samtidigt lägger vi ned reningsverket i Bromma och möjliggör därmed ett stort antal bostäder i kollektivtrafikhärlägen på platsen i Bromma. Det är sådana lägen och sådana sätt som vi tycker att det är ansvarsfullt att Stockholm växer på. Just därför är den här platsen mycket lämplig och bra för bostäder. Det är också många bostäder som kan komma till eftersom dagens reningsverk och den buffertzonen som finns runt det innebär att det är svårt att bygga i området.

Det här är förstås också en stor investering. Låt mig dra några av de miljöfördelar som finns i det här ärendet. Vi kommer att minska utsläppen av kväve och fosfor. Experterna säger att vi kan komma ned nästan till hälften, vilket är ganska revolutionerande. Orsaken till detta är att vi kommer att investera i en ny teknik i Henriksdal som kommer att ta hand om hela Stockholms avloppsrening. Den kallas membran-teknik. Den är ny för Sverige. Den har funnits på andra ställen i världen sedan ganska länge, och just nu finns det ett testverk som körs ovanpå Henriksdalsberget. Jag rekommenderar ett studiebesök där om man är intresserad eller på något sätt tror att den här tekniken skulle vara oprövad, för det är den inte. Däremot har den stor potential.

Förutom att den minskar utsläppen av kväve och fosfor möjliggör den här tekniken också någonting annat som är mycket intressant, och det är att vi kommer att kunna ta itu med rening av läkemedelsrester på ett helt annat sätt än tidigare. Det tycker jag är mycket spännande. Det behöver göras. Det är ansvarsfullt, och vi kan vara säkra på att det här är någonting som kommer att regleras i framtiden. Den dagen kommer Stockholm att vara mycket väl förberett för detta jämfört med i dag.

Vi får en minskad mängd transporter genom Hammarby Sjöstad som en följd av det här också. Vi kommer att få färre bräddningar i Mälaren. Vi förbättrar vattenutsläppen i Mälaren, och vi förbättrar vattenutsläppen i Saltsjön. Vi får mycket lättare att möta framtida miljökrav där också. Samtidigt som vi gör den här stora miljöinvesteringen får vi också möjlighet att bygga bostäder på ett mycket attraktivt ställe i ett kollektivtrafikhärläge där vi tycker att det är ansvarsfullt att bygga.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 120

K a t a r i n a L u h r (MP): Fru ordförande! Som ni har hört har Stockholm i dag två avloppsverk, Bromma reningsverk och Henriksdalsverket. I kväll ska vi fatta ett inriktningsbeslut om att lägga ned Bromma reningsverk för att flytta all avloppsrening till Henriksdalsverket. Det finns egentligen tre stora fördelar med att genomföra projektet. Som miljöborgarrådet redan har berättat kommer man att införa en rejält förbättrad reningsteknik i Henriksdalsbergets anläggning, vilket är mycket bra. Samma teknik skulle i och för sig kunna införas i reningsverken utan att man slår ihop dem. Så detta är inget argument i sig för en flytt.

Avloppsvattnet kommer att gå i en tunnel som förbättrar vissa delar av avloppsnätet där man ibland släpper ut orenat vatten i Mälaren. Det skulle man också kunna åtgärda lokalt, till exempel genom att bygga om ledningsnätet lokalt där det släpps ut. Det skulle bli ett ganska mycket billigare alternativ än den tänkta avloppstunneln.

När man flyttar avloppsverket kan man bygga bostäder i stället. Det här är en mycket bra plats för bostäder eftersom platsen ligger centralt och kollektivtrafiknära. Det är också mycket positivt för miljön. Det kan man inte göra om man inte lägger ned Bromma reningsverk.

Miljöpartiet tycker i grunden att det här är bra idéer. Varför är vi då så skeptiska i dag? För det första handlar det om en ökad sårbarhet. Vi lägger ned ett av de två egna reningsverk vi har, och så säger vi upp avtalet med ett tredje i Botkyrka. Därmed kommer vi i fortsättningen att sköta all vår avloppsrening själva. Här önskar vi en sårbarhetsanalys. Vad gör vi om någonting händer med Henriksdalsverket? Borde vi kanske träffa ett avtal med Himmerfjärdsverket i Botkyrka så att vi kan få avlastning med avloppsreningen om vi skulle behöva det? Då borde vi göra det inte stället för att säga upp avtalet nu.

För det andra handlar det om ett begränsat utrymme i Henriksdalsberget. Stockholm växer. Mängden avloppsvatten kommer troligen att öka med tiden. Hur länge kommer avloppsreningen att få plats i Henriksdalsberget? Kommer det att vara 30 år eller 50 år. Även i dag anses det svårt att hitta yta om man skulle bygga ett nytt verk, och det kommer inte att vara lättare om 30 år. Vi har också svårt att hitta en plats för ökad rågasproduktion, vilket just nu finns i Bromma reningsverk. Vi skulle vilja se siffror på hur stor kapacitet man räknar med att Henriksdals reningsverk kommer att ha så att vi inte riskerar att växa ur vårt avloppsverk med en fortsatt inflyttning till Stockholm. Det kommer nämligen att bli mycket, mycket svårt att hitta en plats för ett nytt reningsverk i framtiden.

Det handlar om hela Stockholms infrastruktur. Det handlar om vår miljö. Det handlar också om 5,4 miljarder. Vi har inte allt fakta på bordet i dag. Ibland kan det bli mycket smärtsamt att vara efterklok.

I alla andra instanser har vi yrkat på återremiss för att räta ut alla frågetecken. I dag yrkar jag i stället bifall till Miljöpartiets reservation.

Anförande nr 121

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Jag uppskattar att det fanns en resonerande ton här, men jag misstänker att det är lite grann som vanligt, det vill säga att Miljöpartiet får lite tillväxtångest när det handlar om sådana här saker. Jag kan inte riktigt förstå att ni landar i slutsatsen att ni säger mer nej än ja till detta i dag. Det har ju sådana uppenbara miljö fördelar. Du räknade upp dem själv, precis som jag gjorde. Det handlar om minskade utsläpp av fosfor och kväve och dessutom om möjligheten att ta hand om läkemedelsrester i framtiden.

Jag har stor respekt för de farhågor som du luftar här. Jag tror att det är sådant som vi kan ta hand om under resans gång. Det här är ett inriktningsbeslut. Nu kommer Stockholm Vatten och koncernen att komma tillbaka med en mer utarbetad plan för detta. Jag tycker att det man har gjort hittills är mycket grundligt och otroligt tydligt, inte minst när det handlar om den ekonomiska biten. Vi ska ju räkna in de exploateringsinkomster som vi kan få från Bromma också. Dem får man inte om man behåller det. Jag tyckte inte heller att du berättade hur du tänker finansiera de andra lösningarna. Jag tycker att vi kan fatta detta beslut i dag.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 122

K a t a r i n a L u h r (MP): Finansieringen är en stor sak. Det här är en stor investering samtidigt som den extra kostnaden kommer att betalas av staden för att vi ska kunna bygga bostäder. Det är smart att göra så, men att behålla Bromma reningsverk är ett mycket billigare alternativ. Vi ser också i underlaget att man skulle kunna göra det på ett mycket billigare sätt. Vi skulle kunna införa membranrening både i Bromma reningsverk och i Henriksdalsberget, men vi vill veta att det här kommer att fungera på sikt. Vi har en långsiktig politik. Det kan inte vara så att du och jag står här om 30 år och diskuterar var vi ska lägga ett nytt reningsverk för att vi inte längre får plats i det vi har. Jag tycker att det skulle vara jättetråkigt.

Anförande nr 123

L a r s S v ä r d (M): Jag kan inte låta bli att säga något om både sårbarheten och kapaciteten som du nämner. När det gäller sårbarheten vill jag nästan påstå att vi kommer att få mindre sårbarhet genom det här ärendet. I dagsläget har vi två reningsverk som inte är ihopkopplade. Efter den här ombyggnationen kommer vi att ha ett reningsverk med sju separata block som kan köras var för sig. Det är mycket bättre.

När det gäller kapaciteten vill jag säga att vi i dag kan rena vattnet för 1,2 miljoner invånare. Belastningen är 1,1 miljoner, men efter den här uppgraderingen kommer vi upp till 1,6 miljoner. Sedan kan man även utöka Henriksdal med ytterligare en våning vilket gör att Henriksdal kan hantera avloppsvattnet från 3 miljoner invånare. Jag förstår inte varför du är orolig för kapaciteten och sårbarheten.

Anförande nr 124

K a t a r i n a L u h r (MP): Det finns till exempel infektioner som kan drabba reningsverk så att de inte fungerar. Då kan det vara bra att ha två separata

reningsverk som man kan köra. Det kan också vara bra att kunna leda om vattnet till ett annat reningsverk. Nu säger vi upp avtalet med Himmerfjärdsverket genom det här inriktningsbeslutet. Det gör att vi stryker den hjälpfunktionen. Vi skulle kanske kunna omförhandla detta i stället.

Kapaciteten är beroende av att membranreningen kommer att fungera. Vi hoppas att den kommer att göra det, men det är fortfarande bara en försöksanläggning. Därför är det ganska viktigt att tänka innan man gör eftersom vi kan bygga bort viktig infrastruktur.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 125

Stellan Hamrin (V): Fru ordförande! En stad behöver mark för många ändamål. Det behövs mark inte bara till bostäder och vägar utan också till kommunikationer till depåer och serviceanläggningar och till en väl fungerande renhållning med reningsverk och platser för sophantering. Det behövs grönområden för att bevara det biologiska livet och ge alla människor rent vatten och rekreation. Det visste de kommunalpolitiker som byggde den här staden för 100 år sedan. Väldigt många av dem företrädde borgerliga partier. De köpte in mark i hela socknar för att göra Stockholms utbyggnad möjlig. De som i dag är för en ständig tillväxt har dessa politiker att tacka för mycket. De visste att en växande stad behöver utrymme för människor.

Det tycks dagens borgerliga politiker ha glömt bort. Man har slumpat bort nästan all mark man hade inom och utom stadens gränser. Man fortsätter att låta motorvägar lägga beslag på stora markområden och tvingas bygga alltmer infrastruktur under markytan, vilket blir både dyrt och otrevligt. Det börjar bli trångt i staden. Man ska bevara tre naturreservat, och de fyra andra ska man tydligen låta vara.

Det senaste exemplet på vad denna jätten Glufsglufs kan ställa till med tycks bli Brommas reningsverk. Men en stad behöver också mark för reningsverk. Vi tror inte på den här lösningen. Vi anser att beslutet att nu stänga Bromma reningsverk och satsa allt på ett kort med en långsiktigt oprövad teknik som både är dyrare och mer energikrävande är felaktigt. För några år sedan gjordes en regional studie över regionens framtida behov med en hel del kloka synpunkter om samarbete över gränser och riskminimering. Det sägs inte ett ord om detta i dagens ärende.

Nu ska tydligen Stockholm gå sin egen väg. Det är också anmärkningsvärt. En expanderande stad omsluten av andra städer behöver mer samarbete, inte mindre. Vi vill binda ihop regionens reningsverk, inte skilja dem åt. Vi vill utveckla ny teknik under ansvar och i samarbete både vad gäller dricksvatten och avloppsvatten. Stadens fadäs med en ny sluss som inte långsiktigt skyddar vår dricksvattentäkt gör det här än mer nödvändigt.

Vi är stolta över att tydligen vara det enda parti nu står upp för samarbete med miljöhänsyn och riskminimering vad gäller vår vattenförsörjning.

Stöd till Vänsterpartiets reservation!

Anförande nr 126

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Det var en odysseé med många olika ingredienser om vatten och miljöpolitik, Stellan. Du pratade först om motorvägar och dåligt ansvar för samhällsplaneringen. Jag kan bara konstatera det här väl är raka motsatsen utifrån ditt perspektiv när vi nu får möjlighet att bygga ett par tusen bostäder i tunnelbanenära läge. Att bygga nära den pulsåder som en tunnelbana är måste även i din värld, precis som i min, vara det mest ansvarsfulla man kan göra när man pratar om bostadstillväxt i en stad. Därför tycker jag att det här är otroligt viktigt även ur den aspekten.

Men det är också otroligt viktigt utifrån en miljöaspekt och en vattenaspekt. Jag är lite förvånad över att du inte tycker det med tanke på den möjlighet som vi får genom att göra den här stora investeringen i membranteknik, vilket vi annars inte skulle göra. Genom detta halverar vi nästan utsläppen av kväve och fosfor och får möjlighet att ta hand om läkemedelsrester i framtiden. Det borde rimligen vara bra även utifrån din utgångspunkt.

Anförande nr 127

S t e l l a n H a m r i n (V): Att jag gjorde den här odysseén beror på att vi börjar se ett mönster nu där staden satsar så mycket på bostäder och på viss typ av bostäder att det faktiskt inte blir mark över till annan nödvändig verksamhet. Man håller på det viset på att bygga sönder staden. Vi skulle vilja se en långsiktig strategi för hur det här ska gå till. Vi har sett exempel på detta på Järvafältet, och vi kan se det på allt fler håll.

Det är lite synd att Bromma reningsverk ligger där det ligger, men nu gör det faktiskt det. Vi är helt övertygade om att det är felaktigt att ta bort det i dagens läge. Precis som Miljöpartiet har sagt finns det uppenbara risker med detta. Vi tror inte att det är värt att ta dessa risker. Det finns andra sätt att uppnå samma miljöfördelar som med den här membrantekniken. Det är inte så att det blir en sämre miljö med andra lösningar. Man kan skapa precis lika bra ekologiska lösningar med en annan teknik för rening av vatten. Det kommer jag tillbaka till i mitt nästa inlägg.

Anförande nr 128

L a r s S v ä r d (M): Ordförande, ledamöter, åhörare, stockholmare! Vi synes alla vara överens om här i dag att det här är ett stort och viktigt ärende, och enligt min mening handlar det inte bara om rubriken, Västerorts framtida avloppsrening, utan om hela Stockholms framtida avloppsrening. Det är enligt min uppfattning sällan som vi hanterar ett ärende som ger så många olika positiva effekter på en och samma gång för dagens stockholmare och för framtidens stockholmare.

Att lägga ned Bromma reningsverk och bygga om och bygga ut Henriksdals reningsverk innebär bland annat följande konsekvenser:

För det första ökar vi kapaciteten när det gäller hur många invånare vi kan rena avloppsvattnet för. Det är en viktig faktor då staden är en av Europas snabbaste växande städer.

För det andra får vi en bättre reningsgrad än vad vi har i dag och kan således möta de ökade reningskrav som vi lär möta under en överskådlig tid framöver.

För det tredje kommer risken för bräddning av avloppsvatten till Mälaren och Saltsjön att reduceras avsevärt genom den nya tunneln från Bromma till Henriksdal.

För det fjärde konverterar vi redan exploaterad mark i ett kollektivtrafiknära läge till bostadsbyggande, vilket är positivt då vi behöver fler bostäder i Stockholm.

För det femte minskar vi sårbarheten eftersom Henriksdalsverket i framtiden kommer att ha sju separata block som kan köras var för sig, vilket dagens anläggningar inte har.

För det sjätte förbättras trafiksituationen i Hammarby Sjöstad genom att slamavvattningen flyttas från Sickla till Henriksdal, vilket innebär att transporterna inte behöver gå igenom Hammarby Sjöstad.

Listan kan säkert göras mycket längre, men jag stannar här och kan konstatera att dagens ärende ligger i linje med stadens ambitioner, utveckling och expansion med beaktande av miljön.

Jag vill således med glädje och emfas yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 129

M a t s L i n d q v i s t (MP): Vi tycker absolut att ert engagemang för ny teknik är lovvärt, men detta kombinerat med ert intresse av att rudimentisera underhållet ger anledning till oro.

Anförande nr 130

L a r s S v ä r d (M): Den frågan har vi haft uppe tidigare. Jag kan inte säga något annat än det jag sade tidigare. Jag tycker att vi har en ganska bra filosofi när det gäller hur vi sköter underhållet. Vi byter systematiskt ut där det behöver bytas ut och går inte bara efter klockan. Sedan är det självklart att vi måste se framåt i en växande stad. Det här är ett ärende som verkligen ger oss en framtid med en bättre miljöhantering av avloppsvattnet i Stockholm.

Anförande nr 131

S t e l l a n H a m r i n (V): Jag ska bara hänvisa till den utredning som gjordes för några år sedan och som inte nämns i det här ärendet, vilket jag fortfarande tycker är märkligt. Där slår man fast att nuvarande verk kan öka sin kapacitet med drygt 30 procent utan särskilt stora ansträngningar. Det är självklart också så, vilket framgår av den här utredningen, att de miljöförbättringar som kommer att behövas under de kommande 20 åren, vilket jag tror var horisonten för den utredningen, är fullt möjliga med de tekniker som finns. Det är inte så att den här nya tekniken står emot en

gammal miljöteknik som inte kan utvecklas, utan man kan uppnå samma fördelar med de tekniker som finns. Det gäller också riskminimering, som man också påpekar där. Nu tänkte man sig inte den här lösningen, men det är ganska uppenbart att *ett* verk, även om det är uppdelat i delar, med *en* teknik innebär ett oerhört risktagande. Tyvärr finns inte detta risktagande ens berört i bilagorna i det ärende vi har fått, så det går inte att studera hur man har tänkt.

Anförande nr 132

L a r s S v ä r d (M): Jag får väl kontra med att hänvisa till den här utredningen. Med anledning av ert yrkande på alternativ ett vill jag läsa upp formuleringen från projektgruppen som finns med i sammandraget från slutrapporten. Utredningsalternativ, som ni förespråkar, har projektgruppen för miljö och tillstånd under rådande förutsättningar bedömt vara det sämsta alternativet avseende utsläpp, främst för att bräddpunkter till Mälaren från Bromma och Eolshäll kvarstår.

När det gäller ekonomin är ert förslag sämre än vårt. Beaktar man de intäkter vi får genom bostäderna ligger vi lika, men i ert förslag har vi fortfarande kvar problemet med bräddningen eftersom det inte tar hänsyn till hur vi ska minska bräddningen i de tunnlar som finns. Med beaktande av att man måste göra det har ni ett förslag med mycket sämre ekonomi.

Anförande nr 133

M a t s L i n d q v i s t (MP): Fru ordförande, åhörare och ledamöter! Jag skulle vilja ta upp den tunnel som ska leda avloppsvattnet från Västerort till Henriksdal. Det är en ganska stor tunnel som ska gå under Bromma och Mälardalssnittet och ned till ungefär 80 meters djup och upp igen vid Gröndal, under Årsta, Gullmarsplan och Hammarby Sjöstad fram till Henriksdalsverket. Det här förutsätter att det finns många pumpar på vägen. Det blir en mycket stor satsning på ett enda projekt, en enda tunnel. Nu för tiden bygger man inte längre så här inom industrin. Det gjorde man på 70-talet då man gärna hade en jätteturbin för att fixa saker och ting. Nu för tiden har man kanske flera mindre turbiner för att vara mindre sårbar.

Det är också därför som vi gärna skulle vilja se att man tittade på det här lite till eftersom det är ett så viktigt och omfattande projekt. Det är en jätteintressant och fantastisk teknik, men just därför är det viktigt att vi inte satsar fel här.

Jag skulle också gärna se att man satsade på ett ökat regionalt samarbete när det gäller de här reningsverken. Man säljer och köper ju tjänster över kommungränserna i dag när det gäller avloppsvatten. Det är viktigt att man kan utveckla de delarna. Att vi minskar samarbetet med grannarna i Brommaområdet är kanske inte riktigt rätt väg att gå. Vi kanske skulle behöva öka det i stället för att se till att vi får en redundans i avloppshanteringen för att minska riskerna och sprida dem mer jämt tillsammans med våra grannar runt om Stockholm. Det behöver inte vara rätt väg att gå, men vi skulle vilja att man tittade vidare på det lite djupare och lite mer noggrant än vad man hittills har gjort.

Anförande nr 134

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Det verkar som om det inte bara är tillväxtångest i Miljöpartiet, utan ni har också beslutsångest, Mats. Vi kan inte vänta hur länge som helst. Dels måste vi få till de här lösningarna så att det fungerar, dels måste vi ta vårt ansvar när det gäller utsläppen till Östersjön. Därför är jag också ivrig att komma i gång med detta och inte dra det i långbänk. Det kan ta många år om man ska börja vända och vrida på det vis som ni vill.

Jag tror faktiskt att de flesta svar som ni är ute efter finns i materialet, och när vi tar fram ett underlag till nästa beslut kommer det definitivt att finnas mer och en plan som går in på ännu mer detaljer.

Tunneln är ett tekniskt stort projekt, men den innebär också att vi kan förbättra vattenkvaliteten i Mälaren och minska bräddningen. Det är klart att det är stort och komplicerat, men det måste göras. Och det måste göras inte bara för ekonomins och Stockholms tillväxts skull utan också för miljöns skull.

Anförande nr 135

M a t s L i n d q v i s t (MP): Vi är ense om att vi måste göra någonting åt Östersjön. Jag undrade vad som händer om pumparna i tunneln lägger av på grund av ett långvarigt strömvabrott eller något liknande. Vad är plan B i det avseendet?

Anförande nr 136

J a r i V i s s h e d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag håller med dem som säger att detta handlar om Stockholms framtida avloppshantering och inte om västerorts. Det är orsakat av den glädjande inflyttningen till staden. Stockholm växer. Det är också föranlett av de allt högre miljökrav som verksamheten möter hela tiden. Där har vi ju haft problem. Jag tror att vi till och med har något ärende som ligger hos åklagaren på grund av att vi har överskridit kraven. Det är inte avgjort ännu. Men med den nya teknik som föreslås här halverar vi värdena för kväve och fosfor, och det betyder att vi inte bara kommer att klara gränsvärdena, utan vi kommer att klara dem galant.

Vi är positiva till den föreslagna inriktningen. Det finns en hel del fördelar med den som man kan räkna upp. En är det som Karin Hanqvist just påpekade för mig, nämligen att man slipper lukten i Bromma. Reningsverket i Bromma har ju en odör som märks i omgivningen. När vi flyttar till Henriksdal flyttar vi in den i berget, och där kommer inte lukten ut på samma sätt.

Sedan har vi detta som vi i debatten kallar för bräddning. Alla i fullmäktige vet kanske inte vad det innebär. Det innebär att vi släpper igenom orenat vatten vid skyfall. När det gäller Bromma har vi gjort det ut i Mälaren. I framtiden kan vi i stället göra det i Saltsjön. Med den här förslaget minskar vi också risken för bräddningar.

Den tredje stora positiva saken i detta är att man kan bygga bostäder på de här områdena i Bromma. Det finns ett säkerhetsavstånd till de här verken. 200 meter tror jag att det är. Om vi inte gör det måste vi investera ganska tungt i Brommaverket.

Det innebär att det kanske blir kvar i 30 år till. Jag tycker att man ska ta det här tillfället.

Jag vill avslutningsvis säga att även om vi är för den föreslagna inriktningen tror jag att det är viktigt att man har en ödmjuk inställning till så här stora projekt, så att man fortsatt håller det öppet och sneglar på de olika alternativ som man har diskuterat under resans gång. Det var inte så länge sedan Hallandsåsen stod kvar, men det kan man ha i minnet när det gäller så här stora projekt.

Bifall till förslaget!

Anförande nr 137

K a t a r i n a L u h r (MP): Tydligt räcker det inte att yrka bifall till reservationen i kommunstyrelsen. Därför yrkar jag än en gång på återremiss av ärendet.

Anförande nr 138

S t e l l a n H a m r i n (V): Vi är inte negativa till att utveckla ny teknik, tvärtom. Den föreslagna membrantekniken är intressant. Den har inneburit ett genombrott för avsaltning av havsvatten, vilket kommer många till godo. Men metoden har sitt pris, vilket framgår av att metoden i dag bara används när andra möjligheter saknas. Både kostnader och energiåtgång är 30–40 procent högre än för andra metoder. Stigande energipriser kommer att bli ett problem. Gifterna som tas bort hamnar i stället i slammet, och det borde hamna på åkermark. Men visst är metoden värd att pröva och utveckla, inte minst om den i framtiden visar sig användbar för att ta hand om gifter och läkemedelsrester och kanske också för att underlätta återvinning av fosfor. Det är frågor som kommer att bli viktiga.

Men för det krävs ytterligare metodutveckling, och hur den lösning ser ut som i framtiden kan hantera alla dessa olika processer på ett optimalt sätt vet ingen i dag. Det enda vi vet är att en totallösning ser annorlunda ut än de processer som nu kommer att användas. Risken är stor att den föreslagna lösningen blir ett monument över hur man bygger framtidens lösningar med dagens teknik.

Efter att ha googlat intensivt har jag funnit att det tycks vara så att det finns två större avloppsreningsverk med den här tekniken varav det andra invigdes för två veckor sedan. Det innebär att långtidsstudier saknas. Att rena avloppsvatten med dess mycket stora innehåll av aktiva biologiska substanser, tungmetaller, salter, organiska gifter och läkemedelsrester är något helt annat än att avskilja natriumklorid från rent vatten. Membrantekniken tar hand om joner och partiklar, men biologisk substans och andra delar av avloppsvattnet måste hanteras med helt andra metoder i olika förstag. Att skapa en optimal lösning på dessa olika problem tror inte vi är en enkel process men klart värd att pröva.

Varför inte satsa tillsammans med andra kommuner på att utveckla dessa tekniker för våra regionala behov genom att låta verket i Hammarby Sjöstad, Bromma reningsverk och andra avloppsreningsverk gå i tätan medan vi för huvuddelen av vårt behov utvecklar dagens teknik och behåller mångfalden både tekniskt och fysiskt. En

mycket stor fördel med den typ av traditionell rening som nu används i Himmerfjärdsverket är att man enkelt kan reglera reningsgraden av kväve, vilket gör att man kan stoppa utvecklingen av blågröna alger i recipienten. Det kan man inte med membranteknik, vilket är en klar nackdel. Låt oss jobba ihop med våra grannkommuner för en långsiktig lösning med en gemensam satsning på miljö, säkerhet och utveckling där utvecklingen sätts i första rummet.

Att satsa allt på ett enda verk med en enda långsiktigt oprövad teknik tycker inte vi är försvarbart. Med stadens förslag finns risken att det inte finns någon väg tillbaka.

Anförande nr 139

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Jag hörde dig säga: Låt andra gå i täten. Det var ganska kul med tanke på den miljödebatt vi hade tidigare och kritiken som levererades i den debatten, men vi lämnar det därhän.

Jag hörde dig också säga att tekniken är oprövad. Jag hörde att du hade googlat och hittat något eller ett par verk. Då googlar du dåligt eftersom den här tekniken har funnits i ett par decennier åtminstone på ett ställe i Italien. Det vet jag därför att jag träffade representanter för Stockholm Vatten för någon vecka sedan som berättade att de hade varit där och studerat tekniken. Det finns dessutom fler olika tekniker inom membrantekniksystemet också. Den teknik som ska implementeras i Henriksdal testas nu i liten skala i IVL-anläggningen ovanpå Henriksdalsverket.

Du säger att man kan lösa miljöproblemen med andra tekniker, men du kan inte lösa så här många problem samtidigt. Vad jag förstår kan man inte skapa förutsättningar för att lösa just problemet med läkemedelsrester med andra tekniker. Det du säger stämmer inte helt och fullt.

Anförande nr 140

S t e l l a n H a m r i n (V): Om det lät som om jag sade att vi skulle låta andra gå i täten var det absolut inte avsikten. Jag tycker att vi ska gå i täten tillsammans med våra grannkommuner.

När det gäller membrantekniken vill jag säga att den metodik som används nu är tämligen ny. Den har bland annat utvecklats i Israel med tanke på deras behov av att rena saltvatten. Den teknik som nu används är utvecklad från den teknik som använts i de reningsverk som funnits tidigare.

Jag tror att det stora problemet är att kombinera de olika processer som behövs för att hantera den biologiska delen av detta så att det vatten som sedan återstår blir möjligt att hantera med membranteknik, för den tar ju bara hand om joner och partiklar och inte om biologisk substans. Jag tror att den kombinationen är mycket knepig, och det kommer att ta tid att utveckla detta.

Därför menar vi att det är att ta en alldeles för stor risk att satsa allt på ett enda kort. Det går om man har tur, men vi menar att man inte kan planera stadens framtid så.

Anförande nr 141

L a r s S v ä r d (M): Jag vill nästan påstå att andra har gått före. Du hade googlat och hittat två anläggningar. Om vi nöjer oss med att titta på Italien kan vi konstatera att där har du rätt. Där togs en anläggning i drift 2012 i Banco. År 2011 togs en anläggning med den här tekniken i drift i Montichiari. Det har också funnits en anläggning i Brescia i Italien sedan 2002. Sedan kan vi gå över till Schweiz. Där har vi Zermatt. Det finns de som har gått före. Tekniken har prövats. Vi har också ett eget test som vi också kan lära av. Jag tror att vi kommer att kunna hantera detta på ett bra sätt genom de erfarenheter som finns internationellt och genom de erfarenheter som vi får från vårt eget testlab.

Anförande nr 142

S t e l l a n H a m r i n (V): Men det har inte prövats hur det här håller i längden. Det är därför vi menar att man ska gå lite mer försiktigt fram tillsammans med alla de grannkommuner som finns omkring oss. Då kan vi också skapa en optimal lösning på regionens problem, vilket vi inte gör på det här viset då vi ställer oss helt ensamma.

Anförande nr 143

Y v o n n e R u w a i d a (MP): Det är två saker som vi är ganska överens om. Det är att vi behöver förbättra vattenreningen och att vi behöver göra någonting åt Bromma vattenreningsverk. Däremot är det lite tveksamt att vi i Stockholm bygger in ett beroende av ett enda vattenreningsverk och en gigantisk vattentunnel som jag har förstått ska gå på ungefär 83 meters djup med pumpsystem som för vattnet upp och ned. Det är ingen liten tunnel. Den måste förmodligen vara flera gånger större än en vanlig pendeltågstunnel. Citypendeln går inte alls lika långt ned. Och den här tekniken med pumparna som ska pumpa vattnet upp och ned är inte särskilt vanlig.

Hela Västerort kommer att vara beroende av den här enorma tunneln, och att skapa den typen av beroende av ett system är inte någonting som man använder sig av i industrin i dag. Där försöker man skapa en redundans, det vill säga att det finns olika vägar som man kan få vatten på och så vidare. Detta skapar ett mycket sårbart system. Man borde titta lite mer på den här sårbarheten innan man bestämmer sig för att detta är den enda vägen framåt. Det hade nog varit klokt att titta även på alternativ ett. Det kostar ju lika mycket för staden.

Vi vet att byggen väldigt ofta blir mycket dyrare i dag än planerat och tar mycket längre tid än planerat. Det här kan bli en gökunge som kostar väldigt mycket pengar och som dessutom skapar en sårbarhet som ingen i Stockholm har något intresse av i framtiden. Jag håller verkligen med om att vi måste fundera på om vi ska ha en levande stad. Jag är tveksam till att vi bygger in ett beroende av bara ett vattenreningsverk och av den här gigantiska vattentunneln. Tekniken är inte särskilt väl beprövad eller vanlig, och den kan bli mycket dyr.

Anförande nr 144

L a r s S v ä r d (M): Jag vill säga några ord om den gigantiska tunneln, som jag förespråkar. Våra avloppsledningar är till stora delar så kallade kombinerade ledningar. Förutom avloppsvatten går även dagvatten i systemet. Det innebär att när

vi har kraftiga regn, kraftig snösmältning med mera bräddar våra avloppssystem. Genom den här tunneln, som är så gigantisk som du säger, kommer vi även att kunna ansluta bräddavloppspunkten i Enskede. Det gör att både Saltsjön och Mälaren slipper bräddningar.

Fördelen med den här tunneln är också att den genom sin längd och volym, som du nämnde, kommer att kunna nyttjas som ett magasin och minska riskerna för bräddning i extrema situationer. Den är till och med så dimensionerad att det finns en magasineringsskapacitet i den, vilket även kommer att kunna utnyttjas om vi får störningar i reningsverket av någon anledning, till exempel strömavbrott med mera.

Jag ville bara säga att jag gillar den här tunneln.

Anförande nr 145

Y v o n n e R u w a i d a (MP): Min erfarenhet är att pumpar är mycket känsliga för elavbrott. Vi får se hur det blir med den sårbarheten. Vi har väldigt länge jobbat för att man ska ha ett bättre underhåll av våra vattenledningar. Ni har vägrat att höja vattentaxan för att satsa på ett förebyggande underhåll. Vi har också drivit att man ska jobba med dagvattenhantering, vilket vi gjorde för tre mandatperioder sedan. Vi behöver jobba på så många olika plan för att motverka bräddning. Det finns inte en enda enkel lösning. Den här stora, gigantiska vattentunneln som hela Västerort kommer att vara beroende av verkar vara er lösning på alla Stockholms vattenproblem. Det brukar inte finnas några sådana enkla lösningar.

Anförande nr 146

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Jag får lägga till en ångest på listan, Yvonne. Ni har tillväxtångest, ni har beslutsångest och ni har också teknikångest, och den sista ångesten var väl i och för sig ganska känd sedan tidigare. Nu är det tydligen problem med att pumpa vatten också. Det är någonting som vi har gjort i 100 år i olika reningsverk runt om i världen och inte minst i Sverige.

Jag vill fråga dig om du om du håller med om det som Stellan sade, eller om det möjligen var en felhörning. Jag får lämna en reservation för det eftersom Stellan inte får svara. Tycker du att vi ska låta andra gå i täten och att Stockholm inte ska gå före när det gäller ny miljöteknik som kan innebära sådana fantastiska möjligheter för vattenkvaliteten både i Mälaren och i Östersjön?

Jag vet att ni i Miljöpartiet inte gillar att bygga bostäder. Oavsett vad ni säger är det så. Även om vi skulle ta bort den nätta fördelen att vi kan bygga 2 000 bostäder i tunnelbanenära läge finns det fortfarande fantastiska miljövinster i detta. Jag förstår inte hur ni kan låta er teknikångest, beslutsångest och tillväxtångest gå ut över Östersjön på det sättet.

Anförande nr 147

Y v o n n e R u w a i d a (MP): Vi är helt överens om att Bromma är ett jättebra ställe att bygga bostäder på. Det är därför vi ska göra en Brommastad på Bromma flygplats. Det blir många fler bostäder än dem man kan bygga vid Bromma vattenreningsverk. Du talar om teknikångest, men du vet inte vad du talar om. Även industrin

bygger in redundans i vartenda system. Om de bygger elnät, vattenkraftverk eller vad som helst vill de alltid bygga in en minskad sårbarhet. Här bygger vi in Stockholm i ett beroende av en jättestor tunnel som ska byggas 83 meter under jorden. Det är någonting som man måste analysera mer innan man tar ställning till det. Det handlar bara om god företagsamhet. Det är den typen av inställning som industrin har, och de är knappast teknikfientliga.

Anförande nr 148

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Jag ska bara summera, för jag tycker att det är ganska oerhört och värt att notera att Miljöpartiet, och även Vänsterpartiet, säger nej till enorma miljöförbättringar, och dessutom fler potentiella miljöförbättringar som möjliggörs av den här tekniken och den här investeringen.

Det här är, som jag sade inledningsvis, någonting som visar hur Alliansen använder det faktum att Stockholm växer, tillväxten i Stockholm, till att hela tiden bereda väg för miljöförbättringar. Här blir det väldigt tydligt. Vi kan samtidigt som vi bygger 2 000 nya bostäder i tunnelbanenära läge – något av det bästa man kan göra när man utvecklar en stad – också göra radikala miljöförbättringar med den här tekniken, där vi får bättre vatten i Mälaren och bättre vatten i Östersjön. Vi kan nästan halvera utsläppen av kväve och fosfor. Vi får möjligheter att ta itu med läkemedelsresterna, någonting som verkligen bubblar i miljödebatten och någonting som flera av oss tycker är ett stort problem. Vi kan få färre transporter med lastbilar genom Hammarby sjöstad. Det finns dessutom fler fördelar med detta.

Det är klart att jag har ställt frågan om sårbarheten och riskerna, och Lars Svärd redogjorde för det på ett ganska tydligt sätt. Detta att det finns sju olika block, och det faktum att de ligger på ett och samma ställe, innebär inte att det är ett och samma verk, utan det är flera olika delar som är separerade från varandra.

Det är att lägga alla ägg i samma korg och så vidare, sades det, om vi gör detta. Och tunneln målas upp som ett stort hot. Att en vattentunnel nu har blivit ett hot kan jag inte riktigt förstå. Man kan på samma sätt säga att det väl är att lägga alla ägg i samma korg att ha ett reningsverk som står och puttrar som är i stort behov av renovering och upprustning, där ni nu föreslår att man ska rusta upp det med konventionell teknik i stället för den teknik som möjliggör alla dessa miljöförbättringar.

Jag tycker att det är märkligt, och jag tycker att det ska noteras av stockholmarna att Miljöpartiet inte bara är emot tillväxt, har svårt att besluta och är emot teknik utan här också är emot radikala miljöförbättringar.

Anförande nr 149

S t e l l a n H a m r i n (V): Nu tar du i, Per. Det är inte så att ert förslag innebär enorma miljöförbättringar och att de tre andra förslagen är usla ur miljösynpunkt. Det är fyra olika tekniska, praktiska sätt att i stort sett lösa samma problem på.

Det är självklart att vi har som mål att uppnå precis samma miljöförbättringar som ni säger att ni ska göra med er metod. Ni har ju själva valt de olika förslag som står mot

varandra. Skulle vi få makten och gå på linje 1 kommer vi naturligtvis att se till att vi uppnår samma miljöförbättringar, fast på andra sätt. Det är bara en teknisk fråga, med traditionella metoder också, så det är inga problem att göra. Självklart har vi samma mål.

Du säger att ni nu ska rädda Östersjön, men ni har i åtta år låtit bli att anslå pengar till Östersjöns rening, vilket vi har haft med i varenda budget. Det är massor med hundra miljoner som kunde ha gått till rening av Östersjön som bara har försvunnit under dessa år. Det tänker vi fixa när vi får makten.

Anförande nr 150

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Jag tycker att man ska observera att Stellan har haft möjlighet att ställa en massa frågor. Han har också fått en massa pålästa svar från mig och från Lars Svärd när det handlar om frågetecken kring detta verk. Jag tycker inte att du bemöter de svar du har fått på ett trovärdigt sätt när det handlar om hur den här tekniken har prövats sedan tidigare och sådana saker.

Det ni inte lyckas göra med ert beslutsförslag är att kombinera flera faktorer som måste klicka in samtidigt. Med vårt förslag får vi en lösning som är hållbar ur ekonomisk synpunkt. Vi får en lösning som definitivt är hållbar ur miljösynpunkt. Vi får en lösning som också tar itu med det kapacitetsbehov som finns i Stockholm i framtiden. Vi får också möjlighet att bygga miljöriktiga bostäder som ligger nära tunnelbanan, så att vi slipper bilberoende i en stadsdel där det ligger nära till hands att det kan bli mycket bilberoende. Ni lyckas inte få till alla de sakerna på en gång, och det är det tricket man gör med det här.

Jag har stor respekt för att det finns frågetecken kvar att räta ut, men det är också en lång resa kvar. Vi tar ställning till det här nu. Vi kommer att vara färdiga till omkring 2020. Det är en lång startsträcka, och tyvärr får Östersjön vänta på bättre vatten i många år.

Anförande nr 151

K a t a r i n a L u h r (MP): Miljöpartiet säger inte nej till miljöförbättringar. Jag sade redan i mitt anförande att membranrening kan införas utan att man slår ihop verken. Man kan använda retentionskammare för att slippa bräddning, och man kan bygga det lokalt. Det är inga konstigheter.

Man kan inte bygga bostäder om man inte flyttar Bromma, och vi tycker att det är jätteviktigt att man bygger bostäder där. Att påstå att vi skulle säga nej till miljöförbättrande åtgärder är bara löjligt. Att vi får ett mer kollektivtrafikhärbostadsbestånd där kommer att spara klimatutsläpp. Men samtidigt kanske vi bygger bort oss så att vi inte kan ha biogas på samma sätt, och vi kommer att ha mer energiåtgång när vi ska pumpa vatten och vi ska använda membrantechniken. Den slutliga miljövinsten vet vi inte riktigt hur den blir.

Anförande nr 152

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Men då har vi återigen Miljöpartiets problem. Ni har i och för sig en sympatisk approach när ni pratar om att

det finns ekonomiska frågetecken som inte är utträtade och om kapaciteten i Stockholms framtida tillväxt. Nu har vi svarat på de sakerna. Men jag tycker framför allt att du inte svarar på frågan. Du säger att vi tydligen ska ha flera små reningsverk runt om i Stockholm, oavsett om de är gamla eller nya, där det är separat membranteknik. Vad kostar det då? Det har du inte räknat på.

Det är just helhetslösningen, att vi kan investera i den här nya och ganska dyra men beprövade tekniken med membran, som innebär att vi kan nästan halvera utsläppen av kväve och fosfor och också har möjlighet att ta hand om läkemedelsrester i framtiden. Vi kan finansiera det genom att göra den här affären med de två olika åtgärderna på en och samma gång. Det är det jag tycker att du missar i ditt försvar av ert beslutsförslag. Ni har inte räknat på de olika fördelarna som du nu säger, som inte riktigt fanns med i beslutsunderlaget till de alternativa förslagen.

§ 18 Genomförandeavtal med Stockholms läns landsting avseende förlängning av Tvärbanan från Sickla Udde till kommungränsen Stockholm/Nacka (utl. 2013:154)

Anförande nr 153

Mats Lindqvist (MP): Fru ordförande, åhörare och ledamöter! Det här förslaget är ett bra förslag, att äntligen koppla ihop Tvärbanan med Saltsjöbanan så att det blir möjligt att byta mellan de två trafikslagen där. Det är någonting som kanske borde ha gjorts tidigare, redan när man planerade Hammarby sjöstad och dess spårväg från början, men det är gott att det äntligen blir av nu.

Anförande nr 154

Åke Askenssten (MP): Det kanske inte är så mycket att förlänga med 700 meter, men det är 700 väldigt värdefulla meter, med tanke på alla resenärer som kommer att ha nytta av detta under lång tid. Samtidigt kan man undra över det som Mats var inne på nyss, varför det tog så lång tid. Det är faktiskt över 20 år sedan den första överenskommelsen träffades om utbyggnad av Tvärbanan. Men bättre sent än aldrig! Jag förmodar att det kanske har varit svårt för er att komma överens med era kamrater i Nacka och i landstingshuset.

I övrigt noterar jag en intressant sak, och det är att det saknas ett eller ett par ord i borgarrådets yttrande. Det handlar om tunnelbanans anslutning till Sickla station. Den nämner ni över huvud taget inte. Jag undrar hur ni har resonerat i det fallet, för jag förmodar att ni ändå vill ha tunnelbaneanslutning till Sickla station.

Anförande nr 155

Maria Hannäs (V): Herr ordförande! Det är fantastiskt att det här äntligen kommer till stånd. Jag tänkte bara säga att jag tackar en partikamrat till oss i Vänsterpartiet som för jättelänge sedan, när jag själv satt i landstinget, föreslog att man skulle bygga en tvärbana. Det var Janne Strömdahl, och han föreslog också att man skulle knyta ihop den på det här sättet. Självt har jag jobbat med Hammarby sjöstad, när det inte fanns en enda kåk där nere, i Hammarby stadsdelsnämnd. Då höll vi också på med det här. Det är jättekul att det blir av.

§ 19 Överenskommelse om samverkan mellan kommuner i Stockholms län gällande nyanlända

Rekommendation från Kommunförbundet Stockholms Län (utl. 2013:155)

Anförande nr 156

K a r i n R å g s j ö (V): Herr ordförande! Det finns någonting som vi ändå är överens om i den här salen, och det är att de män, kvinnor och barn som kommer till Sverige ska tas emot på allra bästa sätt och ska kunna söka sin fristad i Sverige enligt de konventioner som finns i världen. Det är vi alla överens om. Det är bra att det bara sitter sådana partier i detta rum.

Vänsterpartiet vill rikta in all sin kraft på de individer som kommer hit och ge dem de förutsättningar de behöver för att kunna fixa detta att komma till ett annat land. Vi kan tänka oss själva om vi skulle behöva fly någonstans, hur det skulle gå för oss och hur lång tid det skulle ta för oss att komma in i ett samhälle – det tar ett tag.

Vi behöver också stärka insatserna för dem som har farit illa på grund av det de har flytt från: krig och traumatiska situationer. Det är därför de är här, och då behöver de ha hjälp med det och bearbeta det. Det vill vi arbeta in i svaret.

Det här länet är ett ganska segregerat län. Så enkelt är det. Det handlar om skola och arbetsmarknad. Är det någonting som detta län behöver är det bostäder för att kunna härbärgera dem som kommer hit. Det är hyresrätter, hyresrätter och hyresrätter som behövs för att vi ska kunna fixa detta åtagande.

Jag vill säga någonting om de ensamkommande flyktingbarnen som kommer hit. Vi måste se över möjligheterna för de barnen att hamna på bra ställen, i internatliknande familjer och så vidare. Dessa barn ska inte sättas isolerade någonstans på storskaliga ställen. Det skulle inte vi vilja med våra barn om vi skickade våra 13-åringar ut i världen. De ska ha bra förutsättningar, och det har de inte överallt, inte i Sverige och kanske inte ens i Stockholm.

Vad storstadskommunerna behöver göra är att titta över sin bostadssituation för att härbärgera dem som kommer hit. Våldigt många är trångbodda, exempelvis på Järva men också i Vantör. Så enkelt är det. Vi behöver titta efter.

Härmed vill jag yrka bifall till Vänsterpartiets reservation.

Anförande nr 157

G u l a n A v c i (FP): Herr ordförande! Vi är överens, Karin. Det är otroligt viktigt att människor som kommer till Sverige får en sjyst start från början och att samhället går in med rätt insatser. Det är precis det som etableringsreformen tar fasta på, att i ett tidigt skede se till att människor får rätt insatser, får möjlighet att komma in i samhället, får ta del av utbildningsinsatser, får påbörja sin sfi-utbildning eller vad det nu må vara. Jag vill nog påstå att det här är den enskilt största satsning som man har gjort inom integrations- och introduktionsområdet. Det finns givetvis mycket mer man kan göra.

Det blir lite märkligt när du från att ha börjat väldigt bra går över till att prata om att det inte byggs i Stockholm. Vi hade budgetfullmäktige för några veckor sedan då vi tydligt slog fast målen för bostadsbyggandet. Jag vill verkligen att vi ska kunna sprida introduktionen av nyanlända, för jag tror att den bästa förutsättningen är att man kommer in i ett samhälle där man får möta svenskar. Men att säga att etableringsinsatserna inte är tillräckligt bra tycker inte jag är sjyst i debatten.

Anförande nr 158

Karin Rågsjö (V): Du vet ju att bostadssituationen i Stockholm är alarmrande, inte bara för flyktingar som kommer hit utan också för människor som inte har den feta plånboken – det är väldigt många. Det behöver byggas hyresrätter i hela regionen, och det byggs för lite sådana.

Anförande nr 159

Ingegerd Akselsson Le Douaron (MP): Ordförande, åhörare, ledamöter! Miljöpartiet har en reservation som är ganska lik Vänsterpartiets, men vi har ändå en egen. Vi tycker också att det är bra att det finns en samverkan mellan kommunerna – det behövs verkligen. Tänk om vi kunde få en region där människor upplever att de inte behöver springa mellan stuprören utan att här finns ett samarbete omkring de enskilda människorna! Det är Miljöpartiets dröm.

Vi vill till de föreslagna punkterna om samverkan lägga till att det behövs en gemensam handlingsplan för att åtgärda den geografiska och ekonomiska segregationen i Stockholm, och den ska bygga på ett interkulturellt perspektiv. Där kan ni väl prata med era kompisar i segregerade kommuner, till exempel Danderyd.

Vi vill också lägga till att det ska finnas en beredskap att ta emot människor som har varit med om hemska krissituationer.

Dessutom vill jag lägga till att det behövs en hel del jobb med sfi-undervisningen i staden. Det finns rätt mycket där som kan göras bättre. Det är ganska bra som det är, men det behöver bli ännu bättre.

Anförande nr 160

Gulan Avci (FP): Herr ordförande! Jag skulle vilja fråga dig vad du menar med interkulturellt. I mina öron låter det som att man fortfarande ska ha den där daltande synen på människor. För mig är det väldigt viktigt att markera varje enskild individ som kommer hit och att se till att varje individ får rätt insatser för att komma in i samhället.

När ni pratar om segregation tycker jag att det är lite märkligt. Det viktigaste är inte var människor bor, utan det viktigaste är att alla människor oavsett var man väljer att bosätta sig får de rätta förutsättningarna att komma in i samhället. Då tycker inte jag att det spelar någon roll om man bor i Danderyd eller Stockholms innerstad eller om man väljer att bosätta sig i Husby. Även människor i Husby ska kunna ha de bästa förutsättningarna. Då handlar det om tre saker för mig om man ska ha ett bra integrations- och introduktionsarbete. Det handlar om att satsa på språk, på skola och

på att människor kommer i arbete. Det bör vara det som är i fokus för en bra integrations- och introduktionspolitik.

Anförande nr 161

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Jag tror att vi är ganska överens. Men jag tror också att alla skulle tjäna på att vi har en mer blandad stad. Det är det jag är ute efter. Då menar jag inte bara staden Stockholm utan dessutom hela regionen. Jag tror inte att du egentligen skulle tycka att det var fel om det vore så.

Jag yrkar bifall till vårt förslag.

Anförande nr 162

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Herr ordförande! Det här är ett ärende som föranleds av att vi sedan tidigare har en överenskommelse mellan kommunerna men att etableringsreformen har gjort att Arbetsförmedlingen har en helt annan och mycket mer direkt roll när det gäller att ta emot flyktingar. Därför måste vi göra en del förändringar inom ramen för detta.

Jag tycker att detta är en alldeles utmärkt rekommendation. I den handlingsplan som styrgruppen har tagit fram, som också framgår av ärendet, handlingsplanen för 2013–2014, tar man just upp de olika aspekter som finns med här. Där ser jag styrgruppens handlingsplan som lite grann att man ska ha en ganska noggrann kontroll på hur det fungerar och se till att inte några människor hamnar vid sidan om, utifrån det arbete som bland annat Arbetsförmedlingen utför. Vi har en hög ambition på detta område, och det är väldigt viktigt att man ser till att det blir en bra introduktion för de människor som kommer hit.

Därför tycker jag att det finns en enorm styrka i just det faktum att det inte är kommunerna som sitter styckevis och delat, utan här jobbar vi tillsammans för att få de absolut bästa lösningarna för de människor som av olika anledningar har flytt från andra delar av världen och söker sig ett nytt liv i vår region. Då handlar det både om att det ska vara bra sfi-undervisning och om att man ska hitta bra bostäder och bra möjligheter för dessa människor att forma ett nytt liv på plats här i vår region. Visar det sig att man, på grund av att många av dem har varit med om traumatiska upplevelser, behöver göra olika insatser på det området måste man jobba med de sakerna också. Men socialnämnden har inte lyft fram de sakerna och ser det inte som något problem i den remissrunda som har varit. Men det är klart att det måste finnas en beredskap på alla håll och kanter för att se till att det fungerar så bra som möjligt.

Med detta, herr ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 163

K a r i n R å g s j ö (V): Vi har ungefär samma ambitioner, Ulla. Jag träffade ett gäng sfi-elever, ganska många, i fredags, och då pratade vi bland annat om Arbetsförmedlingen. Det här var människor som träffade Arbetsförmedlingen. Då undrar jag, Ulla: Tror du, ärligt talat, att Arbetsförmedlingen fixar sitt åtagande här, med tanke på alla andra åtaganden de ska fixa? Jag kan säga att om man gjorde en Gallup

bland de här 100 sfi-eleverna skulle de göra tummen ned. Du tror att Arbetsförmedlingen kommer att fixa det här på lång sikt kanske, eller?

Anförande nr 164

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Jag har bidragit till att bland annat SKL, tillväxtberedningen där, har framfört synpunkter till regeringen om att kommunerna ska ha möjlighet att ha ett mycket närmare samarbete när det gäller sfi-undervisningen. Det är då inte Arbetsförmedlingen som har ansvaret att ordna en egen sfi-undervisning, utan de skulle mycket väl kunna använda sig av den som redan finns i staden. Jag är i detta fall lika orolig som vad du är.

Anförande nr 165

Borgarrådet R u d i n (S): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare! Jag har en ensamkommande flyktingpojke hos mig sedan en tid tillbaka, och jag måste berätta att jag är oerhört imponerad av hur myndigheterna har hjälpt till under denna period, alltifrån Migrationsverkets personal till kommunens mycket duktiga medarbetare på socialtjänsten ute i stadsdelen där jag bor och även hur andra har ställt upp under resan, såväl läkare, tandläkare och optiker som alla möjliga andra.

Det finns en stor solidaritet i samhället som jag tycker att vi talar för lite om. Den finns där. Oftast pratar vi om baksidorna, och vi har mycket fokus på allt det som är fientligt i samhället, men jag vill gärna vittna om att det också finns mycket värme och mycket som är bra.

Det avtal som vi nu träffar mellan kommunerna i Stockholms län är, som Ulla sade, en förnyelse av ett tidigare avtal. Det är bra att vi gör det, för vi måste inse att det är en solidaritet inte bara med dem som kommer till oss och vill bosätta sig i regionen utan också mellan kommuner och olika delar av samhället. Vi har väldigt stora skillnader. Södertälje håller knappt på att få ihop sina kommunala budgetar på grund av den belastning de har med väldigt många nyanlända.

Men även i stadsdelar i Stockholm är belastningen olika. I Farsta, där jag bor, har det kommit 140 nyanlända ensamkommande flyktingbarn sedan i juni. Jag berättade om all den arbetsprestation som våra mycket duktiga socialtjänstemän kämpar med för att hinna utreda, handlägga, hjälpa till att stötta och se till att dessa barn får det bra. Men resurserna räcker ändå inte till. Och framför allt räcker inte tiden till för att se till att alla barn får det lika bra. Tyvärr blir många kvar på flyktingmottagningar, och det finns också en hel del trauman inblandade som beror på att personerna i fråga kommer från krig. Inte sällan har de posttraumatiska stressymtom, och det kräver en speciell kunskap.

Socialdemokraterna lyfter i sin reservation fram att det är något som fattas i överenskommelsen, och det är ett påtalande om att man i en sådan här överenskommelse måste skriva in att det behövs resurser för mottagandet av dem som kommer i den här typen av akuta situationer, att de inte klarar av att hantera sina känslor efter traumatiska upplevelser. Men det är en detalj i sammanhanget.

Summa summarum tycker vi att det naturligtvis är en väldigt bra överenskommelse.

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas reservation.

§ 20 Motion om byggnation och upprustning av Nälstaskolan i Vällingby (utl. 2013:55)

Anförande nr 166

J a n V a l e s k o g (S): Jag tänkte vara mycket kort och bara säga att denna motion som väcktes för ett och ett halvt år sedan tillgodosågs redan för ett år sedan i beslut i bland annat utbildningsnämnden vad gäller de åtgärder som nämns i motionen. Motionärerna vill bara tacka och säga att vi tycker att det är jättebra att förslagen i motionen är uppfyllda.

§ 22 Motion om användning av Riddersviksparken och den mark som står till ingen nytta efter nedläggning av plantskolan i Hässelby villastad (utl. 2013:68)

Anförande nr 167

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Herr ordförande! Denna motion berör ett område i Riddersvik och flera andra, angränsande områden. Det är en plats som har varit otillgänglig och mörk, och människor har inte använt den i någon större utsträckning. Nu har flera steg tagits för att tillgängliggöra platsen. Den får parkvägar och belysning. Det blir ett framtida naturreservat, som kommer att ligga i närheten, och det finns en särskild projektgrupp som jobbar med det. Det finns ett stall i närheten, och det kommer att vara kvar och vara en del av området. Man har också tagit beslut om vidare bostäder, men de bostäderna ska inte inkräkta på de naturvärden som finns i dessa områden och som vi nu tar flera steg för att tillgängliggöra.

Anförande nr 168

K a j N o r d q u i s t (S): Ordförande, åhörare, fullmäktigekamrater, stockholmare, Hässelbybor! Jag konstaterar att förslaget är att motionen ska besvaras, och jag har inget annat bifallsyrkande.

Jag bor själv i Hässelby villastad och råkar bo i närheten av det här området. Det är inte så att området inte används, förutom just den här tomten. Men det är inte så att närområdet inte används. Det vet jag, för jag har själv både promenerat och cyklat där frekvent. När man tar sig från Hässelby villastad ut mot Görvälns slott är det en lång grön kil, och det här är en liten del av det.

Det var Alliansen som lade ned den plantskola som fanns här, och det gjorde att 87 000 kvadratmeter ganska länge har stått till ingen nytta – detta efter en lång diskussion. Det var 2006 eller 2007 som den helt plötsligt lades ned. Jag vet inte hur begåvat det var, med tanke på att plantskolan levererade en hel del träd till staden. Det hade väl varit ganska bra att behålla den. Men nu är vi där vi är. Historien runt omkring är att det har funnits både mycket trädgårdsverksamhet och utbildningsverksamhet.

Jag konstaterar att enligt svaret, som vi tydligen är överens om, ska stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden ta med de förslag som finns, eller kan i alla fall överväga dem. Jag kan hålla med om det. Det är lite grann som i barnvisan: Om jag kunde få en femöring av pappa skulle jag köpa allt möjligt. Det var inte meningen med motionen, utan det var framför allt att få en debatt om vad man kunde göra av området.

Jag har varit med om att skissa på att man skulle kunna ha utbildningsverksamhet, precis som man har haft förr i tiden. Man skulle kunna ha en engelsk park, som har funnits där tidigare. Man skulle kunna ha lek- och rekreationsutrymmen. Man skulle kunna behålla stallet som finns där. Det är bra om man överväger att göra ett naturreservat i Kyrkhamnsområdet.

Det här är en del av Hässelby villastad som åtminstone vi som bor där är väldigt stolta över och vill att man sköter med en viss varsamhet, inte sjabblar bort de värden

som finns. Här har vi 87 000 kvadratmeter, och dem kan man göra något bättre av än att inte utnyttja dem fullt ut. Det här var några förslag som finns i motionen. Jag tycker fortfarande att det är en ganska bra motion även om den bara blir besvarad.

Anförande nr 169

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Herr ordförande! Vi tycker också att det är en bra motion med många bra förslag. Vi tycker att det är viktigt att ta till vara detta område, inte minst för friluftslivet.

Det pratades inledningsvis om naturreservatet, och vi har inte sett något om det. Som vi har förstått krymper det mer och mer. Det är viktigt att man tar hand om området på ett bra sätt. Hela Riddersviksområdet, plantskolan, de ställen där det finns hästar och så vidare är det viktigt att hantera på rätt sätt. Därför har vi anført en del saker som gör att vi i detta läge föreslår delvis bifall till motionen. Vi har också en reservation i kommunstyrelsen som jag yrkar bifall till.

Anförande nr 170

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (FP): Hässelby-Vällingby är en underbar stadsdel just för miljön, grönområdena, närheten till Mälaren och så vidare. Det är därför många vill bo i Hässelby-Vällingby. Därför är det också viktigt att man verkligen värnar de kvaliteterna och de värdena. Jag har jag också kämpat för naturreservatet, som äntligen är på gång där ute, vilket jag är väldigt glad över. Jag är glad att det är fler som bor i stadsdelen som pratar för att vi ska värna stadsdelen.

När det gäller Riddersviksområdet, plantskolan och så vidare är det en enskild markbit. Utöver det vill vi från Folkpartiets sida skydda och stå för naturreservatet och bevara de fina kvaliteter som finns i stadsdelen.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 23 Motion om sänkt rösträttsålder i kommunvalet 2014 (utl. 2013:69)

Anförande nr 171

Å s a J e r n b e r g (MP): I Rädda Barnens undersökning *Ung röst 2011* tyckte 77 procent av barnen att det var viktigt att kommunpolitiker och ungdomar möts och har en dialog med varandra. Samtidigt ansåg hela 71 procent att de har små möjligheter att föra fram sina åsikter till dem som bestämmer i kommunen.

Unga vill alltså föra fram sin röst men tycker inte att de har några möjligheter att göra det, och det är ett demokratiskt problem.

Möjligheten för barn och unga att göra sin röst hörd är en rättighet som slås fast i artikel 12 i barnkonventionen. Det är också en rättighet som vi inte lever upp till i Sverige i dag. Vi har med andra ord en mycket viktig uppgift att stärka ungas möjligheter till inflytande både över sin egen situation och här i samhället.

Ett sätt att göra detta är att sänka rösträttsåldern till 16 år. Rösträtten är det mest grundläggande sätt på vilket vi kan påverka i vårt demokratiska system. En sänkt rösträttsålder handlar om hur samhället ser på unga människor, om hur vi vill utveckla och utvidga vår demokrati och om vad verklig makt för unga egentligen betyder. Det här är en fråga som väcker känslor, och den skaver lite, för den handlar om att förskjuta gränser för vad demokrati egentligen betyder.

De två främsta skälen till att sänka rösträttsåldern är dels att unga har rätt till inflytande enligt barnkonventionen, dels att en ålderssänkning med stor sannolikhet skulle påverka politiken att ta större hänsyn till unga och deras tankar, åsikter, idéer och drömmar. Politiker får en ny, viktig väljargrupp att ta hänsyn till, och det är naivt att tro att det inte skulle spela någon roll. På sikt kan en ålderssänkning bidra till att vrida vårt samhälle i en mer barnrättsvänlig riktning, och det skulle minska det demokratiska underskott som finns i dag för barn och unga och skulle skapa ett bättre samhälle.

I dag har ett tiotal länder i världen en rösträttsålder som är lägre än 18 år, till exempel Nicaragua, Österrike, Brasilien och delar av Schweiz och Tyskland.

Vi har sänkt rösträttsåldern flera gånger i Sverige historiskt. Vi i Miljöpartiet vill nu ta ytterligare ett steg framåt och föreslår att Stockholm ska ansöka om att få vara försökskommun för sänkt rösträttsålder i kommunalvalet.

Unga är en del av vårt samhälle, de berörs av de politiska beslut som tas och de berörs av de stora samhällsutmaningar som vi står inför, inte minst klimatutmaningarna. Det är barn och unga som ärver notan från äldre generationers avsaknad av agerande. Unga är både kompetenta och politiskt intresserade. Vi måste ge dem en chans att påverka den värld vi lever i och i vilken riktning vi ska gå.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets reservation.

Anförande nr 172

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Om Miljöpartiet ska grunda sitt ställnings-tagande att sänka rösträttsåldern till 16 år i att barnkonventionen ger rätt till inflytande för barn och unga, varför då stanna vid 16 år? Vad är det som gör att just 16-årsgränsen är den rimliga? 18 år är det lätt att motivera i och med att vi då blir myndiga i Sverige, och det finns en rimlighet i att koppla rösträttsålder till valbarhetsålder. Det finns en logisk koppling.

Jag undrar varför Miljöpartiet vill stanna vid just 16 år, när alla barn och unga mellan 0 och 16 år har rätt till detta inflytande.

Anförande nr 173

Å s a J e r n b e r g (MP): Ja, det är en relevant fråga som ofta ställs. Jag ska försöka ge ett svar på den.

Det finns flera skäl till att man skulle kunna anse att just 16 år är en lämplig rösträtts-ålder att sänka till. Till exempel får man när man är 16 år rätt att bestämma över sin arbetsinkomst. Man får också rätt att starta ett eget företag. Skolplikten upphör när man fyller 16 år. Det finns flera viktiga beslut som man kan ta när man har fyllt just 16 år, och det är skäl som kan tala för att ha just den åldern. Det var också de skäl som Åldersgränsutredningen hade redan 1995 för att föreslå rösträtt vid 16 år.

Anförande nr 174

S t i n a B e n g t s s o n (C): Jag är helt överens med dig om att vi är dåliga på att följa både artikel 12 om barns rätt att komma till tals och även artikel 3 om barnets bästa – du kanske inte nämnde den, men jag tycker det.

Däremot tycker jag också att vi är dåliga på att låta barn få vara barn i många lägen. Jag tycker att ert förslag här är ytterligare ett exempel på hur vi inte skulle kunna låta barn få vara barn. Om vi ska ge barn mer och mer ansvar längre och längre ned i åldrarna får de en dålig väg till vuxenlivet. De måste få vara barn så länge de kan så att de sedan får ett bra vuxenliv.

Anförande nr 175

Å s a J e r n b e r g (MP): Vi har kanske lite olika syn på vad det är att låta barn vara barn. Jag menar att vi måste ha en syn på unga som aktörer, som har kompetens och kapacitet att fatta väl avvägda beslut. Det är jag övertygad om att många 16-åringar har. När vi tidigare sänkte rösträttsåldern till 18 år var det av många av de skäl som lyfts fram i min motion, kring att unga är mer pålästa, att de har stora kunskaper och att de kan göra dessa avväganden. Snittet i rösträttsåldern är i dag 20 år, och sänker vi till 16 kommer vi att ha ett snitt på 18 år. Jag är helt övertygad om att 16-åringar har kapacitet att ta dessa beslut och att de vill.

Anförande nr 176

A n n M a r i E n g e l (V): Ordförande, fullmäktige! Från Vänstern har vi i den här salen ofta oroat oss över det växande demokratiska underskottet i staden. Vi har tyckt att det krävs många strukturella reformer för att öka makt och inflytande för medborgarna. Vi har föreslagit decentralisering av bostadsbolagen och mycket större

reellt inflytande för brukarna i olika verksamheter. Vi tror att det är en väldigt viktig framtidsfråga att människor ska känna sig delaktiga i politiken.

När det gäller barn och unga har vi fokuserat mycket på barnkonventionen, och vi har ända sedan 2008, när man kunde revidera det här, föreslagit att vi ska anta ett reviderat handlingsprogram. Vi vill ordna hearingar för barn och ungdomar. Vi vill ha en modell för hur barnperspektivet ska skrivas in i underlag för beslut för nämnder och styrelser. Vi har varje år krävt en barnbilaga till budgeten. Vi tror att barns och ungas verkliga inflytande är en väldigt viktig fråga.

Däremot undrar vi om det bäst tillfredsställs genom sänkt rösträttsålder. Valdeltagandet i dag är väldigt styrt av socioekonomiska faktorer. Vi har vissa delar av staden där det är under 40 procent som deltar i valet, och i andra delar är det över 90 procent. Vi tror att om man bara genomför en förändring av rösträttsåldern kommer de socioekonomiska skillnaderna att bestå. Därför vill vi hitta andra vägar för att tillvarata alla barns och ungas åsikter.

Man diskuterar det här i riksdagen också, och vi delar stadsledningskontorets uppfattning att vi kan avvakta utfallet i riksdagen. Men vi ska inte sitta ned och vänta på det, utan under tiden kan vi göra mycket mer för att stärka barns och ungas inflytande. Vi har också ungdomsparlamentet, som har kommit fram med många intressanta förslag. Men vi tror att man måste bredda inflytandet så att det faktiskt omfattar alla barn och unga.

Därför vill vi avvakta med ett förslag om sänkt rösträttsålder. Det kan mycket väl vara en fråga som kan aktualiseras i framtiden. Men just nu tror vi att det är än viktigare att se till att alla barn och unga och alla medborgare i staden får reella möjligheter att påverka sin vardag, vilket de inte har i dag. Vi instämmer i att det är ett stort problem.

Vi har bara ett yrkande, och det gäller stadsledningskontorets förslag, men vi har ett särskilt uttalande från Vänsterpartiet. Vi kommer att fortsätta att bråka om bristen på demokrati och att vi tycker att barnkonventionen ska tillämpas.

Anförande nr 177

Å s a J e r n b e r g (MP): Först vill jag säga att när det gäller åtgärder är detta en sak man kan göra. Självklart finns det så mycket mer man kan göra för att stärka barns och ungas inflytande, vilket behöver göras. Det här är inte någon universallösning. Dessutom finns det unga som är under 16 år också, men de berörs ju inte. Det håller jag helt och fullt med om.

Jag vill bara göra en reflexion kring det som fördes fram om att det har väckts flera motioner i riksdagen just nu. Då ser jag det snarare som att vi nu har ett window of opportunity. Nu kan vi i Stockholm sätta ned foten och säga: Vad vill vi? Jo, vi kan vara en försökskommun för att testa rösträtt vid 16 år och vara med och sätta lite press i frågan, erbjuda oss att stå till tjänst att göra ett sådant här försök och underlätta för motionerna i riksdagen att gå igenom. Det talar snarare för min motion.

Anförande nr 178

A n n M a r i E n g e l (V): Vi menade att man i och med det gör alla de prövningar som behövs. Det handlar också om valbarheten och om en rad juridiska frågor som man får pröva i och med att frågan tas upp i riksdagen. Men vi är öppna för att om man kommer fram till att det är möjligt att pröva kan man återkomma till det. Men just nu tycker vi, som sagt, att det finns andra, viktigare frågor som gäller barns och ungas reella inflytande här i staden. Vi ser med spänning fram emot vad man bestämmer i riksdagen. Och om det öppnar sig en möjlighet: Återkom gärna!

Anförande nr 179

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Ordförande, fullmäktige! Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Miljöpartiet vill att vi ska bli försökskommun och att man samtidigt ska kunna bli vald till kommunala uppdrag och till fullmäktige när man har fyllt 16 år.

Att lyssna på barn och ungdomar är viktigt. För ett par fullmäktigesammanträden sedan hade vi en lång debatt om det nya programmet *Kultur i ögonhöjd – för, med och av barn och unga*. Där uttryckte alla tillfredsställelse över att barn och unga ska vara med och påverka. Det är ett exempel. Ett annat exempel hade vi i fredags när ungdomsparlamentet satt här. Jag lovar att deras debatter är rappa – betydligt snabbare än våra – och de har många förslag. De är väldigt engagerade. När man säger att ungdomar inte är intresserade av politik stämmer inte det, i alla fall inte på dem som var här i fredags. Vi kanske skulle önska att de var ännu fler.

Men när vi kommer till detta med sänkt rösträttsålder och att sitta i nämnder och i fullmäktige finns det ändå en del problem. En sänkning av både rösträtts- och valbarhetsålder innebär att personer som inte är myndiga helt plötsligt kan få straff, till exempel skadeståndsansvar, om det händer någonting. Jag tycker att det är lite märkligt, om man nu vill ha sänkt rösträttsålder: Har man funderat på att sänka myndighetsåldern till 16 år också? Jag tycker nog inte riktigt det. Då tänker jag på det Stina sade, att barn och ungdomar också har rätt att vara barn.

Däremot är det viktigt att vi lyssnar och låter barn och ungdomar vara med och påverka. Där kan vi bli mycket bättre.

Men, hör och häpna, här måste jag säga att jag – inte i alla delar men i mycket – delar Ann Mari Engels synpunkter. Vi kan bli mycket bättre. Men vi tror inte att man löser så mycket genom att sänka rösträttsåldern. Dessutom ligger det en del i att i de områden där man jobbar mycket med det här, där det finns välutbildade föräldrar, kommer valdeltagandet att fortsätta och att öka. Vi jobbar mycket med att öka valdeltagandet ute i de stadsdelar där jag verkar, och där är det inte 16-åringar som är problemet utan hur vi ska få fler att rösta.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 180

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (MP): Åtalen mot politiker över 18 år står inte precis som spön i backen. Jag tror säkert att det går att hantera det på något sätt om bara viljan finns.

Om det nu var så bra på ungdomsparlamentet, är det inte lite grann av den injektionen vi skulle behöva? Skulle vi inte behöva göra en demokratisk reform? Och vilken kommun i landet ska gå före om inte Stockholm ska göra det?

Det var rätt många år sedan man sänkte rösträttsåldern senast, och jag tycker att tiden nu börjar bli alltmer mogen att göra det igen, inte minst med tanke på hur många saker i Stockholms stad som har med ungdomar att göra – deras välfärd, deras utbildning och deras framtid. Jag tror att det vore väldigt bra just nu att se till att Stockholm ansöker om att på försök få införa sänkt rösträttsålder.

Anförande nr 181

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Som tur är har det väl alltid varit så att mycket som avhandlas i staden har med barn och ungdomar att göra. Men många av dem är under 16 år. Det är därför som det är viktigt att man lyssnar på andra sätt också.

Sedan tycker jag att ni fortfarande är mig svaret skyldiga: Tycker ni att myndighetsåldern ska sänkas till 16 år också? När den sänktes till 18 år sänkte man också valbarhetsåldern. Tidigare blev man myndig när man var 21. Det där hängde ihop.

Anförande nr 182

H å k a n W a l l e n s t e n (M): Fullmäktige! Rösträttsåldern är trots allt en riksdagsfråga, och ändå ägnar vi ganska mycket tid åt att diskutera detta här i Stockholm. Frågan har ju väckts även i riksdagen av både moderater och socialdemokrater, och Miljöpartiet kanske kan följa upp de bitarna där.

Det finns hela tiden ett naturligt samband mellan myndighetsålder, skadeståndsansvar, rösträtt och valbarhet. Det är ingen slump att det är på det sättet, och det är väl logiskt att man håller ihop det. Börjar vi experimentera med olika åldrar kommer vi i en väldigt konstig situation.

Det påpekades också här: Ska vi utsätta barn för de hot som finns mot politiker i dag? Rätt eller fel – om det är allvarligt, ska vi då utsätta ytterligare för det? Jag tror inte att detta är övertänkt. Det finns mycket att tänka på.

Det är ingenting som säger att man inte ska kunna sänka rösträttsåldern i framtiden, men då ska man ha sett över hela sammanhanget. Vi ska vara medvetna om att skillnaden i röstdeltagande mellan olika folkgrupper och olika delar av befolkningen inte hänger samman med och inte kommer att påverkas nämnvärt av att vi sänker rösträttsåldern.

Vi har ett aktuellt exempel med Svenska kyrkan, som har sänkt rösträttsåldern till 16 år. Jag har inte hört några som har ropat hurra över detta och sagt att det har lett till ett större engagemang inom Svenska kyrkan.

Självklart ska vi lyssna på alla åldersgrupper på alla sätt, men det är ett ansvar som ligger på partierna. Vår uppgift inom partierna är att lyssna och ha öronen öppna, att lyssna på folk antingen de är unga eller gamla. Sedan är uppgiften att se till att ta ansvar, att vara beredda att ta ansvaret för att fullfölja beslut och de löften vi har ställt ut.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 183

Å s a J e r n b e r g (MP): Jag vill börja med att säga något om de synpunkter som har förts fram om att det är olika valdeltagande i olika grupper. Det är ett mycket bredare problem. Jag förstår inte riktigt varför vi kopplar ihop det just med rösträtt vid 16 år. Det är någonting vi måste jobba med i alla åldrar, inte just när det gäller 16-åringar. Vi måste se till att höja valdeltagandet generellt i de grupper där det är lågt. Det är en jätteviktig demokratifråga.

Du förde fram att det här är någonting man skulle kunna tänka sig längre fram men att man då behöver se över det. Men Åldersgränsutredningen föreslog ju rösträtt vid 16 år redan 1995, och det är snart 20 år sedan. Frågan har setts över, och nu kanske vi har kommit till det där steget längre fram när vi skulle kunna genomföra det.

Anförande nr 184

H å k a n W a l l e n s t e n (M): Har man då kommit så mycket längre är det väl lämpligt att det följs upp i riksdagen, där alla partier som finns här är representerade. Det är ett mer naturligt forum. Det finns ingenting som säger att vi genom att sänka rösträttsåldern får ett ökat engagemang hos de grupper som vi gärna skulle vilja se ett större engagemang hos redan i dag. Det är att skaffa en ny grupp som ska ha ett engagemang, trots att vi inte har klarat av det i de andra grupperna tidigare – om vi upplevde detta som ett stort problem.

Anförande nr 185

P e r O l s s o n (MP): Ordförande! Ibland tror jag att det här handlar om att en del partier inte alls är intresserade av att bredda den politiska debatten eller släppa in fler i det politiska rummet.

I dag har vi en genomsnittlig rösträttsålder på 22 år. Sänker vi rösträttsåldern i kommunalval till 16 år kommer vi att få en genomsnittlig rösträttsålder på 18 år. I praktiken höjde vi rösträttsåldern när vi gick över från treåriga till fyraåriga mandatperioder. I dag är alltså fler äldre när de får rösta första gången än vad man var förut.

Man blir straffmyndig vid 15. Skolplikten upphör vid 16, och då får man också bestämma över sin egen inkomst. Man blir myndig vid 18. Man får köpa alkohol vid 20. Man får adoptera barn eller sterilisera sig när man fyllt 25. Och så hänger många här upp sig på att åldrarna inte hänger samman. Ålder för valbarhet har varit högre än vad rösträttsåldern har varit mellan 1935 och 1969. Myndighetsåldern har legat högre än rösträttsåldern mellan 1965 och 1974.

Ni skapar problem som inte finns på grund av att ni inte vill ta i den här frågan. Norge och Tyskland har nu gått vidare och sänkt rösträttsåldern i sina lokala val. Om Norge och Tyskland kan göra detta är det klart att vi kan följa efter. Och det är klart att Stockholms stad ska vara den kommun som säger: Vi vill gå i tåten. Vi vill släppa in fler människor i det politiska samtalet. Vi vill släppa in unga människor i våra politiska forum. Vi vill bredda det samtalet som gör att fler får vara med och bestämma om vår gemensamma framtid.

Självklart kommer valdeltagandet att se olika ut i olika grupper i olika delar av staden. Men som Åsa säger är det ett jättestor problem som vi redan har. Och inte ska vi ta bort rösträtten för grupperingar eller åldersgrupper där den skillnaden finns redan i dag. Det ska vi jobba med.

För tre år sedan stod jag i den här talarstolen och hade en debatt om en annan motion som väckts av en miljöpartist förra mandatperioden, också med andemeningen att släppa in fler och bredda den politiska diskussionen. Finansborgarrådet gick då upp och sade: Den här motionen vill vi inte rösta ja till, men vi vill såklart också ha ett bredare politiskt samtal. Jag kan också tänka mig att bidra till att vi får breda politiska överenskommelser som kan leda ditåt.

Det är tre år sedan. Några sådana initiativ har jag inte sett. Och nu händer det igen: Vi vill såklart lyssna på unga, vi vill såklart att fler kommer in, men det här tror vi inte är en bra idé.

Nej, jag tror faktiskt inte att ni vill. Och nu kommer ingenting att hända igen, och fler personer kommer att fortsätta att stå utanför det politiska samtalet, helt i onödan. Eller också är det så att Stockholm ska gå i tåten för rösträtt för 16-åringar. Det blir ett förslag i kommande moderata valmanifest.

Anförande nr 186

S t i n a B e n g t s s o n (C): En sak har jag lärt mig i politiken, och det är att bara för att andra länder gör på ett visst sätt är det inte säkert att det är rätt.

I mitt parti har vi ett synnerligen aktivt ungdomsförbund, CUF. De har bland annat suttit både i vår partistyrelse och i vår distriktsstyrelse här i staden. Jag hoppas att det är likadant med alla andra partier i salen, även om SD slängde ut SDU ur sin partistyrelse för inte så länge sedan.

Jag undrar lite grann över ert långsiktiga perspektiv. Hur ser ni på sänkningar i framtiden? Om det är dags nu, när är det dags nästa gång? Och hur långt kan ni gå?

Anförande nr 187

P e r O l s s o n (MP): Det är en helt onödig fråga att ställa. Det är en helt irrelevant frågeställning. Anledningen till att ni inte vill att fler röstar genom att sänka rösträttsåldern till 16 år att ni helt enkelt inte vill släppa in dem. Ni börjar ställa frågor som: När ska vi sänka den ännu mer och när ska vi göra det i framtiden? Då måste ni ha slut på argument, tänker jag.

Jag vill inte sänka lägre än så. Vi kan väl nöja oss med det. Går ni med på det då? Om jag säger att det inte blir några fler sänkningar efter 16 år, är ni med då?

Anförande nr 188

Ole - J ö r g e n P e r s s o n (M): Ordförande! Jag hade inte tänkt engagera mig i debatten, men jag ska ge dig rätt på en punkt, Per, och fel på en annan punkt. Du har helt rätt i att jag inte vill ge rösträtt åt 16-åringar. Jag tycker inte att det är lämpligt att barn ska sitta i beslutande församlingar. Det står jag för att jag tycker. Jag tycker att barn ska få vara barn och att det finns bättre sätt att ta vara på barns och ungdomars politiska och samhällsengagemang än att de ska behöva ta ansvar i form av att till exempel styra i en stad med en budget på 40 miljoner kronor. Det står jag för att jag faktiskt tycker.

Men du sade något som var fel, nämligen att Norge hade infört detta. Det är inte sant. Norge hade ett provprojekt i samband med kommunal- och landstingsvalen 2011. Slutresultatet av projektet blev att ungefär 57 procent utnyttjade möjligheten att delta i projektet. Det är inte särskilt imponerande.

Anförande nr 189

P e r O l s s o n (MP): Om nu Norge nu hade detta på prov 2011 har de haft det på prov, och då har de gjort det. Att 57 procent av dem som fick röstberättigande, men som inte hade haft det om Norge inte haft det här provet, tog den rätten och röstade. Det tycker jag inte är ett misslyckande. Vi har val i det här landet där långt under 57 procent deltar. Vi tycker ändå att det värt, och det är demokratiskt, att göra om det fyra eller fem år senare.

Jag tycker att det är ett lite konstigt argument. Om 57 procent av våra 16-åringar hade gått och röstat i nästa kommunalval hade det väl varit en jättevinst. Om 57 procent av dem som normalt står utanför det politiska samtalet, som står utanför möjligheten att lägga en röst på vem som ska representera en i den här församlingen hade fått lägga sin röst tycker jag att vi skulle ha fått jubla.

Anförande nr 190

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag tycker att du hänger dig åt retoriken att när man inte håller med er i era förslag då vill man inte ta i frågan, Per. Det är inte det detta handlar om. Du säger flera gånger, Per, att vi inte vågar ta i frågan. Jo, det vågar vi göra, men det är bara det att jag råkar tycka att vi har en väldigt bra rösträttsålder i dag, 18 år, av flera anledningar som jag har hört flera andra säga. Jag är inte intresserad av att ändra den. Det innebär inte att jag inte vågar ta i eller debattera frågan.

Jag tycker ändå att Stinas fråga är rimlig. När är botten nådd? Miljöpartiet har tidigare sagt att det var länge sedan vi sänkte rösträttsåldern, så därför är det dags att göra det igen. Då väntar ytterligare sänkningar med den retoriken. Jag tycker att du hänger dig åt samma retorik, att det är rätt läge, det var länge sedan sist och så vidare.

Jag umgås i och för sig inte så ofta med 16-åringar, men när jag är ute på skolor till exempel uppfattar jag inte att det är något tryck i frågan bland 16-åringar själva. Jag tycker att det är en lite gammaldags syn på inflytande att mena att det enda sättet att få inflytande och delta i ett demokratiskt samtal är att rösta.

Anförande nr 191

P e r O l s s o n (MP): Ärligt och bra svar, tycker jag, från Erik Slottnér. Ni vill inte sänka rösträttsåldern – det är ett bra svar. Det är ett bra sätt att svara på. Om fler hade velat säga det i stället för att komma dragandes med: Vad ska ni göra nästa gång? Hur långt ska ni gå, och det här är väl inte enda sättet?

Nej, det är inte enda sättet att ha inflytande. Vi måste göra mycket mer än så. Men det är fortfarande viktigt att fler personer får lägga sin röst på vem som ska representera dem i samhällets församlingar såsom kommunfullmäktige.

Jag tycker att det är ett dåligt argument att säga: Vad är nästa steg? Om vi skulle göra så varenda gång vi vill förändra någonting, varenda gång vi sänker eller höjer en skatt, varenda gång vi bygger en väg, skulle vi aldrig få prata om saken. Jag vill gärna ha en diskussion och debatt här om varför det är viktigt att fler unga människor får en starkare röst i politiken, och då pratar vi om det.

Anförande nr 192

Å s a J e r n b e r g (MP): Vi fick en fråga om vi ville sänka myndighetsåldern. Det har vi inte berört på något sätt i motionen. Däremot har vi nämnt valbarhetsåldern. Det handlar om att vi tror att det finns 16-åringar som mycket väl är lämpade att anta en uppgift att bli vald till ett politiskt uppdrag. Redan i dag finns det unga människor under 18 år som sitter i styrelser och tar ett mycket stort ekonomiskt och strategiskt ansvar. Vi vill bereda plats för de 16-åringar som vill ta det ansvaret. Vi anser inte att de ska behöva stå åt sidan.

Det handlar om stora samhällsfrågor. Det handlar om synen på demokrati och synen på barn och unga, om att lyssna till unga på ett helt annat sätt än vad samhället gör i dag, om att tro att det finns unga i vårt samhälle som har en kapacitet att bidra. Det här är en grundläggande demokratisk fråga. Vi måste börja ge inflytande till unga människor. Det är många som instämmer i dag i att barn och unga måste få mer inflytande och som kanske känner till att Barnrättskommittén kritiserar Sverige för att vi inte lyckas uppfylla kraven i artikel 12.

Vi hör inte något om vad som ska göras. Vi lägger fram ett konkret förslag här. Jag kan ha respekt för att man har en annan åsikt, men vad ska vi göra för att öka ungas möjligheter att påverka samhället?

Jag tycker inte att det räcker med att sänka rösträttsåldern till 16 år. Jag tycker att vi behöver göra mycket, mycket mer. Jag tycker att vi behöver inrätta inflytandeforum för unga inom staden. Jag tycker att vi ska anställa unga människor som kommunutvecklare och ta hjälp av dem och fråga hur vi kan utveckla Stockholm. Jag tycker att vi ska stödja ungas initiativ, inte minst ekonomiskt, som man gör till exempel i Kungsbacka där man främjar ungas initiativ.

Jag tycker att vi ska ge de unga en möjlighet att föra fram politiska förslag till oss politiker. Jag tycker att en strategi ska tas fram för hur barns och ungas inflytande kan öka i Stockholm.

Jag hör inte vad vi ska göra. Jag tycker att Stockholm behöver ha en mycket mer offensiv politik vad gäller barns och ungas rätt till inflytande. Jag ser inte den politiken i dag. Det vill jag förändra.

Anförande nr 193

A n n M a r i E n g e l (V): Jag håller med dig absolut, Åsa, vad gäller kraven på barns och ungas rätt till inflytande. De är jätteviktiga. Jag menar att vi måste hitta många former. Jag tycker att en väldigt viktig sak är att hitta former för ungas inflytande i skolan. Det har varit försummat de senaste åren. Vi hade under vår majoritet en hel del experiment när det gäller reellt inflytande i skolan. Med tanke på hur skolan ser ut i dag, med ett i stort sett fritt fall med alla olika former där man ingenting har att säga till om, tycker jag att det är någonting vi ska börja med. Jag tycker att ungdomar, precis som de flesta människor, är mest engagerade i sin mest närliggande vardag, det som de känner till och som det är i varje dag.

Jag tycker att man ska börja i skolan. Där ska barnen ha reellt inflytande, inte bara när det gäller färgen på gardinerna eller vad det är för sorts knäckebröd utan verkligt inflytande på undervisningen och hela tillvaron i skolan. Man kan inrätta många former av forum för ungas inflytande.

Jag tror att just rösträtten inte skulle vara lösningen. Som jag sade skulle vissa utnyttja det, andra inte. Det finns annat att göra.

Anförande nr 194

Å s a J e r n b e r g (MP): Jag håller helt med om att vi måste stärka elevinflytandet. Det har varit en sak som har varit försummad under flera år, och det beklagar jag verkligen.

Att sänka rösträttsåldern handlar både om att ge unga möjligheter att påverka samhällsutvecklingen och om att vi politiker kommer att påverkas av att det kommer en ny väljargrupp. Jag är övertygad om det, och jag är övertygad om att det kommer att sätta avtryck i politiken, att vi faktiskt kommer att vrida samhället, som jag sade tidigare, i en mer barnrättsvänlig riktning bara av det faktum att vi behöver ta större hänsyn till barn och unga. Det tror jag skulle vara väldigt positivt för samhället.

Anförande nr 195

H å k a n W a l l e n s t e n (M): Vi har fått klart för oss att man uppenbarligen inte har tänkt färdigt. Vi är överens, tror jag, mellan partierna om att det är viktigt att slå vakt om att de politiska systemen ger en trovärdighet och slå vakt om människor som är beredda att ta ansvar för vad det gör. Men vi fick just höra att man skulle vilja sänka valbarhetsåldern men ännu inte tänkt på myndighetsåldern och att skadeståndsansvaret för de beslut som fattas följer med. Det kan vi ta en diskussion om nästa gång.

Ärligt talat är det här en riksdagsdebatt. Jag tycker inte att det passar att vi i det här huset håller på att diskutera frågor på den nivån. Om 16-, 17- och 18-åringar skulle vara här tror jag inte att de skulle känna sig så där jätteupphetsade av att vi för en diskussion i frågor som i alla fall inte ligger inom vårt område. Om vi har dåligt samvete för att vi inte lyssnar på ungdomarna behöver vi se på vad vi har för strategi, gå tillbaka till våra egna partier och se till att vi lyssnar på ungdomar där.

Jag tror att vi kan börja där, och där kan vi komma långt. Det är inte det faktum att man blir vald och får ett straffansvar som är det centrala, utan det är att lyssna.

Anförande nr 196

Å s a J e r n b e r g (MP): Jag tycker att vi har tänkt väldigt färdigt här. Den här frågan känner jag mig oerhört grundad i. Sedan tycker jag återigen att det här sätter fingret på det jag tog upp tidigare: Jag hör inte vad ni i Alliansen vill göra för att öka barns och ungas inflytande. Jag hör inte vilka åtgärder ni vill vidta för att se till att vi lever upp till artikel 12 i Stockholm. Jag ser inte den politiken, och därför tycker jag att den här diskussionen har varit värdefull, för den har synliggjort detta.

Jag tror att vi allihop behöver fundera lite på: Om vi inte tror på en sänkt rösträttsålder, vilket jag gör, vad är det då vi ska göra för att se till att unga får det inflytande som de har rätt till? På det sättet hoppas jag att den här debatten och diskussionen faktiskt har lett några steg framåt.

Anförande nr 197

S a l a r R a s h i d (S): Fru ordförande! Jag kan börja med att säga att jag i mångt mycket personligen håller med om den argumentation som Miljöpartiet för. Har vi så spridda olika gränser och olika kriterier vad gäller straffbarhetsåldern, myndighetsåldern, när man får konsumera alkohol och så vidare tycker jag att det till diskussionen bör tilläggas att det är svårare än vad Alliansen gör det till.

Men jag reagerade främst på det argument som Moderaterna nyss presenterade, att bara för att 57 procent går och röstar skulle det möjligtvis vara någonting dåligt, som Per Olsson var inne på. Med den argumentationen skulle vi kunna säga att de som röstar i Rinkeby inte heller ska ha rätt till röst, för vi har ju många delar i Stockholm där valdeltagandet är väldigt lågt. Är det någonting som Alliansen tycker? Ett annat val som skulle kunna icke-försvara sig är EP-valet. Hur tänker man kring det? Det finns mycket bristande argumentation från det blå blocket.

Det bästa sättet att ge någon inflytande är att förmedla ens åsikter i en politisk församling och göra en valbar. Jag håller med om att vi inte behöver sänka myndighetsåldern. Även om det är en fråga för en riksdagsdebatt kan jag få yttra min åsikt. Någon gång måste väl också barn kunna få yttra en åsikt, och den åsikten ska tas till vara på riktigt. Om man kan straffas vid 15 års ålder, vad är det som säger att man inte skulle kunna påverka de lagar och regler som är till för en själv? Det är en bra fråga som jag tycker att Moderaterna borde jobba med.

Anförande nr 198

S t i n a B e n g t s s o n (C): Nej, Per Olsson, vi vill inte sänka rösträttsåldern och inte heller valbarhetsåldern.

Däremot frågar Åsa Jernberg efter lösningar. Jag har inte alla lösningar, men jag kan i alla fall berätta vad Centerpartiet vill göra. Det är att vi vill föra in alla fyra portalparagrafer i barnkonventionen, 2, 3, 6 och 12, det vill säga de om barns lika värde, barnets bästa, rätten till liv och rätten att komma till tals, i den svenska grundlagen. Vi tror att det är ett sätt att börja ändra attityder i det svenska samhället, för vi är dåliga på att låta barn komma till tals, som jag sade tidigare. Vi är dåliga på att över huvud taget föra fram barns rättigheter.

Men jag tror att vi behöver en grundläggande strukturell förändring. Jag tror inte alls att en rösträttsålderssänkning skulle vara lösningen. Jag tror att det mer handlar om attityder, att jobba långsiktigt. Det är det vi vill göra.

Anförande nr 199

P e r O l s s o n (MP): Jag ska be om ursäkt för att jag kanske reagerade lite väl bryskt på din fråga tidigare. Fortfarande tycker jag inte att frågan var jätterelevant, man jag borde ha framfört det på ett trevligare sätt.

Anförande nr 200

S t i n a B e n g t s s o n (C): Ursäkten är godtagen.

Anförande nr

A n n M a r i E n g e l (V): Jag tror att vi är överens, Stina, om att det är viktigt att lyfta barnkonventionen. Då vill jag bara fråga: Varför har ni inte fört in det i er budget för nästa år, och varför vill ni inte ha en barnbilaga till budgeten, som vi har tjuvat om i ganska många år? Det räcker inte att skriva på en konvention; man måste se till att implementera det ordentligt i staden. Har du försökt få med det i majoritetens budget?

Anförande nr 201

S t i n a B e n g t s s o n (C): Nu pratade jag om grundlagsändringar. Det är inte någonting som vi kan påverka i staden. Däremot tycker jag att vi tar stor hänsyn till barnfrågorna i allt arbete. Det är inte säkert att vi behöver enskilda särskilda skrivningar eller fördrag, utan det viktiga är att det arbetas in i allting.

Anförande nr 202

Å s a J e r n b e r g (MP): Attityder kan påverkas av vad vi gör. Till exempel påverkade antiagalagstiftningen väldigt mycket i Sverige – man ska inte utöva våld mot barn. Att sänka rösträttsåldern kan påverka att vi ser unga som aktörer och som människor som har en kompetens och en kapacitet att bidra. Det tror jag skulle vara väldigt positivt för samhället.

Stina lyfte frågan om att föra in portalparagraferna i grundlagen, och det tycker jag spontant låter väldigt klokt. Men frågan är, när vi befinner oss på den kommunala

nivån: Vad vill ni i Centerpartiet och Alliansen göra för barn och unga i Stockholm när det gäller artikel 12?

Anförande nr 203

S t i n a B e n g t s s o n (C): Jag håller med om att man ändrar attityder genom att förändra någonting, absolut. Att sänka rösträttsåldern skulle riskera att vi lägger på onödigt mycket ansvar på barn. Jag tycker till exempel inte att barn ska ges rätt att stifta lagar. Jag tycker inte att det är ett ansvar som vi ska tränga på barnen. Det blir ju indirekt konsekvensen av att ändra rösträttsåldern.

Vad gäller vad vi gör i Stockholm hade vi bland annat Ungdomsparlament här i fredags. Jag hade tyvärr inte möjlighet att vara med själv, men jag vet att debatterna var viktiga och intensiva. Där har vi ett bra exempel på vad vi jobbar med.

§ 24 Motion om möjligheten att skapa föreningsdrivna odlingslottsområden av grönmark kring flerfamiljshus samt skapandet av kolonilottsområden (utl. 2013:70)

Anförande nr 204

B e n g t S a n d b e r g (S): Ordförande, fullmäktige! Det lär inte bli en brännande hård ideologisk debatt, men jag ska börja med att säga att motionen har sitt avstamp i någonting mycket positivt. I alla svar på remisser från de instanser som har svarat har man sagt att det är oerhört positivt att möjliggöra odlingsnära områden i flerfamiljshusområden där det står döda gräsytor som hyresgästerna skulle kunna odla potatis, blommor eller vad det nu kan vara på. Det är den ena delen av motionen.

Den andra gäller att utveckla kolonilotter där man kanske tar lite större områden till anspråk. Det är också någonting himla positivt. Vi vet att i alla områden där detta görs skapas trivsel, grannar lär känna varandra och det är allmänt trevligt. Jag tycker att det är jättesynd att vi ska formulera svaret så att vi får ett halvt nej.

Jag blir inte riktigt klok på kommunstyrelsens svar, om det är ett halvt nej eller om vi ändå får pröva. Vi ger andra rätten att bestämma det. Jag tycker att vi i kommunfullmäktige kan uppmuntra till sådana här initiativ till att göra någonting trevligt i många områden som faktiskt är rätt tråkiga. Jag bor själv i Solberga i södra Stockholm. Där har vi rätt mycket gräsytor som till nöds klipps några gånger per år. I övrigt ser de rätt tråkiga ut, samlar mycket skräp, är halvklipta. Det är jättefina områden där man nära hyreshusen skulle kunna ha små odlingslotter.

Det här är ett jättetrevligt initiativ, tycker vi, och någonting vi verkligen bör bejaka.

Anförande nr 205

M a t s L i n d q v i s t (MP): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! När jag bodde i Hökarängen hade jag en liten odlingslott precis utanför huset där jag bodde. Detta var inom Stockholmshem. Det berodde inte på den allmänna inställningen från Stockholmshem utan på att den förvaltare som hade det här området i Hökarängen och andra områden tyckte att det var rätt kul med lokala aktiviteter med odlingslotter till hyresgästerna. Det var därför som detta kunde finnas där. Jag tror att det här skulle man kunna utveckla på många fler ställen. Det finns ganska gott om gräsplättar runt om i staden runt olika hus, inte minst inom allmännyttan.

Jag tror också att det finns ett väldigt stort tryck från många människor i Stockholm att ha en litet ställe att odla på. Ett exempel är Barnängens koloniområde, som säkert de flesta känner till, eventuellt Stockholms äldsta koloniområde. Jag tror att det är 24 lotter där. Det finns en kö på över 800 personer för att få plats där. Det visar efterfrågan och på hur stort intresset är för att få en liten odlingslott. Vi kan även se, när vi åker tunnelbana mellan Skanstull och Gullmarsplan, odlingslådorna som finns på det gamla järnvägsspåret intill Eriksdalsbadet – lite gerillaodling.

Jag tycker att staden generellt bör vara mycket mer positiv till att människor själva sätter i gång och odlar olika saker än den ganska bristande entusiasm som svaret på motionen visar exempel på. Det finns många exempel från andra städer ute i världen

där man har ganska omfattande odlingar inne i staden utan att det på något sätt ger avkall på stadsmiljö, tillgänglighet eller sådana saker. Det mest extrema exempel jag har hört är till exempel staden Shanghai som har egen försörjning på grönsaker. Sedan är det annan sak att luftmiljön i just Shanghai kanske gör att grönsakerna inte är så efterfrågade, men det visar på folks vilja att själva skaffa sig en liten plätt och odla sina egna grönsaker på.

Det här tror jag Stockholms stad kan göra mycket mer för att uppmuntra till. Det är en form av egensysselsättning.

Anförande nr 206

Christer Mellstrand (C): Jag är en lycklig kolonilottsägare på Stockholms äldsta koloniområde, Söderbrunn. Jag älskar kolonilotter.

Jag tänker bara informera om att vi delvis har tagit upp det här med kolonilotter och odlingslotter i budgeten. Dels har vi i Klimatlyftet sagt att vi ska uppmuntra odling på skolgårdar, vilket är väldigt bra. Det är ett sätt att lära barn och ungdomar i tidig ålder att odla. Dels har vi sagt att vi ska uppmuntra fler odlingslotter i ytterstaden. Vidare finns det en diskussion i budgeten – jag kommer inte ihåg exakt var den finns – om att vi ska kunna använda förlorade ytor till att medborgare ska kunna ta dem i anspråk för odling. Det finns saker i budgeten som faktiskt möter motionen.

Anförande nr 207

Mats Lindqvist (MP): Det är alldeles utmärkt att ni gör det. Men problemet är svaret på motionen som vi tyckte var väldigt allmänt och luddigt hållet. Vi skulle gärna se de konkretiseringar som du, Christer, nu angav. Det kanske skulle ha varit svaret på motionen i stället. Det skulle ha gjort diskussionen mycket enklare om de här sakerna.

Reservation till förmån för Miljöpartiets förslag!

Anförande nr 208

Stellan Hamrin (V): Motionärerna har två mycket konkreta förslag vad gäller odling i Stockholm, dels att man inventerar och dels att man sedan verkligen sätter i gång och gör något. Staden berättar vad man gjort och hänvisar till stadsdelsnämnderna. Det finns ingen motsättning här, och motionärerna har fått ett svar. Men motionen är onekligen lite mer konkret.

Fördelen med att staden tar initiativet i sådana här frågor är att man kan hjälpa till och lösa en del av de problem som uppstår. Till den senare kategorin hör till exempel att koloniområden släpper ifrån sig ganska mycket närsalter till vatten, vilket uppmärksammats av inte minst Stockholm Vatten i olika sammanhang. Problemen i Flaten är ett sådant exempel och kostar staden 10 miljoner vart tionde år ungefär. Det borde man kunna undvika med lite samarbete. Här kan staden tillsammans med odlarna se till att problemen blir lösta. Det finns konkreta frågor som måste hanteras.

När man odlar upp ny mark är det inte alltid helt lätt. I Göteborg har man gått före och hjälpt odlarna på ett mycket föredömligt sätt. Man har bland annat engagerat

grisar från Linderödsåsen som blivit oerhört populära i staden när det gäller att hantera marken i första vändan så att den blir lätt att använda. Det finns alltså en hel del som staden kan göra.

Man kan också upplåta marken inne på gårdarna och inte bara för odling utanför.

När jag lyssnar på debatten här får jag nästan en känsla av att det verkligen finns ideologiska aspekter på det här trots det som har sagts. Jag misstänker nästan att man från Alliansens sida tycker att det här är ett privat företag som staden inte behöver engagera sig i, medan jag ser en del fördelar med att staden verkligen tar tag i detta. Det finns ett stort tryck för att odla på de marker som i dag inte utnyttjas till något vettigt. Här borde staden verkligen kunna hjälpa till.

Stöd till Vänsterpartiets reservation!

Anförande nr 209

C h r i s t e r M e l l s t r a n d (C): Jag tycker att du ska läsa vårt budgetförslag, Stellan. Jag ska högläsa ur den. Det står under Idéburen bostadsförbättring: Det kan handla om att ta en oanvänd gräsyta mellan fastigheter för stadsodling, att temporärt tömma lokaler.

Det finns skrivningar i budgeten om detta, och det ligger i stadens ambition att jobba med just temporära odlingsytor mellan fastigheter.

Anförande nr 210

S t e l l a n H a m r i n (V): Det är jättebra, och vi är väldigt glada över att det är så. Det framgår inte riktigt av svaret på motionen, men vi ser fram emot att kunna jobba ihop om detta i framtiden.

Anförande nr 211

C h r i s t o f f e r J ä r k e b o r n (M): Fru ordförande! Som framgår av förslaget från kommunstyrelsen är Alliansen positiv till det vi kallar idéburen stadsutveckling. Christer har redogjort för att det pågår en hel del och att det ryms i budgeten i år. Vi har gett en del uppdrag för att utveckla detta. Redan förra året hade vi avsatt pengar i budgeten för Stockholm så att man kunde söka pengar från stadsdelsnämnderna för att använda ytor som i dag inte användes.

Det som gör en stad attraktiv är att det är nära till kollektivtrafiken. Vi vet att det är attraktivt att ha nära till kulturevenemang. Det är attraktivt att ha nära till restauranger och kaféer, men någonting som stockholmare också tycker är viktigt är att ha nära till grönytor. Vi ser att allt fler tycker att det är viktigt att kunna odla och vara med och utveckla Stockholms stad. Därför är det väldigt positivt att vi nu ser runt om i Stockholm sådana projekt i allt större utsträckning.

På Södermalm, där jag är ordförande i stadsdelsnämnden, har vi gått igenom den mark som stadsdelsnämnden har och har hittat flera möjliga platser där man kan möjliggöra för Södermalmsborna att utveckla Södermalm och sett möjligheter att få fram fler ytor för att användas till kolonilotter och liknande.

Vi är positiva till detta, och jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 212

C h r i s t e r M e l l s t r a n d (C): Jag kan börja med att beklaga att motionen inte besvarats på det sätt som den borde ha besvarats. Det är lite tråkigt. Men den urbana odlingen genomsyrar i stort sett varje del av budgeten i denna del. Just det här att bygga det gröna sköna Stockholm är vad vi försöker göra i den här budgeten. En del av det är att ge medborgarna rätten att använda stadsrummet för just odlingar.

Odlingar är, som många har sagt, ett sätt att mötas. Jag ser inte minst på mitt koloniområde vilken fantastisk möjlighet det är att mötas mellan generationer, och man kan skapa sådana platser som gör att de tråkiga trista ytor som är bortglömda i Stockholm blir en plats som människor gemensamt tar ansvar för, så att det inte bara är stadens ansvar utan även medborgarnas ansvar. Man märker och känner det, för sätter man potatis, morötter, blommor eller vad det nu kan vara värnar man verkligen området. Det är fantastiskt!

Det här är ett jättekul steg mot ett grönare och skönare Stockholm.

Anförande nr 213

B e n g t S a n d b e r g (S): Fullmäktigeledamöter! Nu upplever jag att vi har en samsyn, vi har en trevlig stämning, vilket det inte alltid är. Om vi vågar tycker jag att vi ska rida på den vågen och säga ja till motionen Vi har faktiskt samsyn i frågorna. Kan vi inte lägga ifrån oss prestigen om partipolitiken och säga att det här är en jättebra motion? Vi tycker ju likadant, och då finns det inga skäl att säga nej. Jag vädjar till ert politiska mod, vilket jag kan uppleva att ni ibland har, att bejaka motionen och säga ja.

Därmed yrkar jag bifall till motionen.

Anförande nr 214

C h r i s t e r M e l l s t r a n d (C): Vi gillar kolonilottodling, du och jag. Vi anser den här motionen besvarad genom budgeten. Det du borde ha gjort, Bengt, är att ha röstat ja till vår budget i stället.

Anförande nr 215

B e n g t S a n d b e r g (S): Inför beslutet vädjar jag igen – tomten kommer snart, och då kan man väl vara snäll och trevlig ända fram till jul.

Anförande nr 216

Borgarrådet R u d i n (S): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Det var faktiskt min styvmorfar som drog i gång spontanodlingsprojektet i Hökarängen en gång i tiden. Jag var Konsumföreståndare på den tiden, på Konsum Söndagsvägen. Då föddes idén. Den föddes i ett samtal som var helt seriöst menat och som gick ut på: Varför är det inte någon som pratar om allt som är dåligt med grönytor? Jag tycker att man kan föra ett sådant resonemang.

Det finns något med grönytor som inte är så lockande som vi vill göra gällande när vi pratar om det i den allmänna debatten. Särskilt gäller det när grönytor inte är

särskilt väl skötta. Det är inte alla som en Humlegård eller en Tantolund runt hörnet, utan väldigt många områden i Stockholm består av mellanområden som befinner sig antingen helt i träda eller delvis i träda.

I den stadsdel där jag bor pratar man om att det finns någon sorts naturlig klippning av ängarna, som innebär att man ska ha något slags ängssådd, som innebär att allt egentligen får växa igen, och så klipper man det en gång om året. Tidigare klipptes de här ängarna regelbundet, men inte nu längre. Likadant är det vid vattnen där vi har vackra fina strandpromenader som man numera låter växa igen. Man säger att det är bättre för biotopen. Men man ser inte sjön längre, och grannarna undrar varför det har blivit på det här sättet.

Det har uppstått en del spontanitet, dels projektet i Hökarängen där man började plantera spontant mellan husen och gjorde blomsterrabatter och annat som gjorde att det har blivit mycket vackrare, dels började man adoptera längor där man kunde sköta om marken. Även ut med strandpromenaden längs Magelungen har villaägarna satt i gång och börjat sköta om områdena själva, helt på eget initiativ. Än så länge har inte kommunen kommit på dem, för då skulle det antagligen ha ansetts som att man har gjort något otillbörligt när man gått ut och röjt i naturen.

Det motionärerna försöker säga är, precis som en del har påpekat, att det finns ett jättestort intresse bland medborgarna att ta hand om dessa områden och sköta om dem. Vi kan med mycket små pengar från kommunens sida dels gynna ett engagemang, dels skapa trivsel och göra nytta i våra bostadsområden.

Vi är alla överens i salen, och jag håller med Bengt som tycker att det är synd att vi inte kan enas över partigränserna, men en liten votering kanske kan få i alla fall Centerpartiet att tänka till.

Bifall till Socialdemokraternas motion!

Anförande nr 217

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): Ordförande, fullmäktige och motionärer! När någon får en motion besvarad på det här sättet kan det bero att man inte till fullo instämmer i avsikterna, eller också kan det vara så att det som efterfrågas redan sker, eller så kan det vara en kombination av dessa.

Som jag hör i debatten ligger det i undertonen att staden ska tillskjuta mer eller mindre pengar för att det här ska komma till stånd, medan det redan fungerar på många ställen, inte minst när det gäller de kommunala bostadsbolagen i mindre eller större omfattning. Det handlar om alltifrån pallkragar till att sköta rabatter och till spontana föreningar som odlar lite mer. Det är både blommor och grönsaker. Men därifrån till att staden ska bidra med en hel del pengar dessutom är inte tänkbart. Det är väl tillräckligt att vi via exempelvis bostadsbolagen upplåter mark. Det gäller inne på gårdar och i närheten av bostäderna. Man har konstaterat att det i de flesta fall fungerar jättebra, dock inte alltid.

Då är frågan: När det inte har fungerat så bra, vem ska ställa allt till rätta och se till att det blir ordning? Det måste man också ta hänsyn till.

I det stora hela finns det inte något uttalat förbud mot att odla på sådana ställen där det inte gör någon skada för staden eller liknande. Det är väl bra om man kan göra det i anslutning till bostadsbolagens marker, och då bör man naturligtvis göra det i samverkan med bostadsbolagen och ha tillstånd till var man ska odla någonstans.

Det finns stora odlingsområden som är upplåtna på olika sätt i staden. Där odlas det mycket. Därmed kan man säga att motionen är besvarad. Det finns redan stora möjligheter.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 218

B e n g t S a n d b e r g (S): Fullmäktige! Jag vet inte om det var det jag åt till middag som gör det, men jag delar till hundra procent det du säger, Berthold. Det är jättebra, vi har samsyn i frågan. Nu kör vi!

Anförande nr 219

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): Nej, vi stöder inte motionen därför att vi inte har samsyn till hundra procent. Som jag sade i mitt inlägg driver ni att staden ska bidra med medel, att vi ska avsätta medel från staden utöver att vi upplåter mark under förutsättning att man har tillåtelse att odla marken och att den sköts på ett bra sätt. Det är där som det skiljer sig åt. Staden ska inte stå för föreningarna. Som det står i till exempel Stockholmshems svar är det sådant som uppstår spontant inom bostadsbeståndet eller på något annat sätt. Staden måste fortfarande ha rådighet över marken, som koncernledningen skriver.

Anförande nr 220

S t e l l a n H a m r i n (V): Det lät på det svaret som att ni egentligen är ganska nöjda. Men du sade, Berthold, att ni inte stödde motionen därför att det fanns saker som ni inte gillade. Vad är det som är fel, och vad är det ni inte gillar? Det skulle jag gärna vilja veta. Det var lite svårt att förstå det av det du sade. Det står inte i motionen om pengar, vad jag förstår, och inte heller att staden skulle förlora rådigheten över marken. Vad är det ni är rädda för?

Anförande nr 221

B e r t h o l d G u s t a v s s o n (M): Om du hade lyssnat på mitt inlägg, Stellan, hade du hört att jag sade att det kan vara antingen eller, och det kan vara både och. När saker redan sker och det finns möjligheter till en sak som man vill ska ske går det inte att säga att vi ska se till att det sker när det redan sker. Det är i olika sammanhang vanligt att man i så fall besvarar motionen. Det är det vi har gjort i det här sammanhanget.